

Informazioni su questo libro

Si tratta della copia digitale di un libro che per generazioni è stato conservata negli scaffali di una biblioteca prima di essere digitalizzato da Google nell'ambito del progetto volto a rendere disponibili online i libri di tutto il mondo.

Ha sopravvissuto abbastanza per non essere più protetto dai diritti di copyright e diventare di pubblico dominio. Un libro di pubblico dominio è un libro che non è mai stato protetto dal copyright o i cui termini legali di copyright sono scaduti. La classificazione di un libro come di pubblico dominio può variare da paese a paese. I libri di pubblico dominio sono l'anello di congiunzione con il passato, rappresentano un patrimonio storico, culturale e di conoscenza spesso difficile da scoprire.

Commenti, note e altre annotazioni a margine presenti nel volume originale compariranno in questo file, come testimonianza del lungo viaggio percorso dal libro, dall'editore originale alla biblioteca, per giungere fino a te.

Linee guide per l'utilizzo

Google è orgoglioso di essere il partner delle biblioteche per digitalizzare i materiali di pubblico dominio e renderli universalmente disponibili. I libri di pubblico dominio appartengono al pubblico e noi ne siamo solamente i custodi. Tuttavia questo lavoro è oneroso, pertanto, per poter continuare ad offrire questo servizio abbiamo preso alcune iniziative per impedire l'utilizzo illecito da parte di soggetti commerciali, compresa l'imposizione di restrizioni sull'invio di query automatizzate.

Inoltre ti chiediamo di:

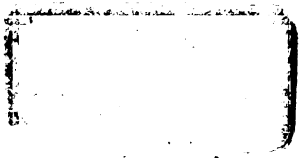
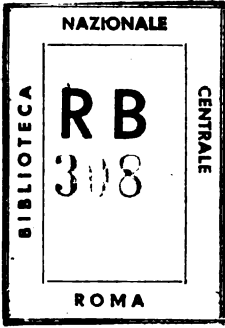
- + *Non fare un uso commerciale di questi file* Abbiamo concepito Google Ricerca Libri per l'uso da parte dei singoli utenti privati e ti chiediamo di utilizzare questi file per uso personale e non a fini commerciali.
- + *Non inviare query automatizzate* Non inviare a Google query automatizzate di alcun tipo. Se stai effettuando delle ricerche nel campo della traduzione automatica, del riconoscimento ottico dei caratteri (OCR) o in altri campi dove necessiti di utilizzare grandi quantità di testo, ti invitiamo a contattarci. Incoraggiamo l'uso dei materiali di pubblico dominio per questi scopi e potremmo esserti di aiuto.
- + *Conserva la filigrana* La "filigrana" (watermark) di Google che compare in ciascun file è essenziale per informare gli utenti su questo progetto e aiutarli a trovare materiali aggiuntivi tramite Google Ricerca Libri. Non rimuoverla.
- + *Fanne un uso legale* Indipendentemente dall'utilizzo che ne farai, ricordati che è tua responsabilità accertarti di farne un uso legale. Non dare per scontato che, poiché un libro è di pubblico dominio per gli utenti degli Stati Uniti, sia di pubblico dominio anche per gli utenti di altri paesi. I criteri che stabiliscono se un libro è protetto da copyright variano da Paese a Paese e non possiamo offrire indicazioni se un determinato uso del libro è consentito. Non dare per scontato che poiché un libro compare in Google Ricerca Libri ciò significhi che può essere utilizzato in qualsiasi modo e in qualsiasi Paese del mondo. Le sanzioni per le violazioni del copyright possono essere molto severe.

Informazioni su Google Ricerca Libri

La missione di Google è organizzare le informazioni a livello mondiale e renderle universalmente accessibili e fruibili. Google Ricerca Libri aiuta i lettori a scoprire i libri di tutto il mondo e consente ad autori ed editori di raggiungere un pubblico più ampio. Puoi effettuare una ricerca sul Web nell'intero testo di questo libro da <http://books.google.com>

CENTRALE

11

N.

casu I

RC 308

**EORVM QVI VEL
ELEEMOSYNASERO
GAVERVNT ADMIRABI-
LES FRVCTVS,**

**VEL DE ELEEMOSYNA SCRIPSERVNT
INSIGNES SENTENTIAE NVNQVAM
antea in vnum ita collectae.**

Opera Iulii Fulci.

*Index brevis Exemplorum & Sententiarum
maximè illustrum.*

R O M Æ,
Apud Victorium Elianum.
Permissu Superiorum.

M D L X X I V .

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

100 EAST EAST
CHICAGO, ILLINOIS

60607

1968

1968

1968

1968

1968

1968

1968

1968

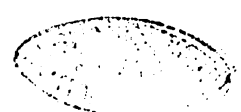
1968

1968

1968

1968

1968

ILLVST. ^{MIS} ET REVER. ^{MIS}

Alexandro Farnesio, Iulio de Ruuere, Nicolao Ser-
moneta, Alphonso Iesualdo, Flavio Ursino,
Benedicto Lomellino, Aloyfio Estensi,
& Ferdinando Medices, S. R. E.
Card. Ampliss.

nec non

Præfatis & cæteris Nobilibus viris, Confratribus
Societatis miserabilium Virginum Sanctæ
Catharinæ de Rosa, Almaz Urbis,
Dominis meis obseruandis.

MIRARI forte quispiam poterit,
quod ego secularibus negotiis im-
peditus, & in sacris literis non ver-
satus, loca aliquorum sanctorum
Patrum, & sanctæ scripturæ, in qui-
busuis, & merces elemosynæ, atq; vberissimi fru-
ctus contineantur, colligere, & vobis Dominis meis
offerre præsumpserim. Sed vna illa mihi tantum
ratio fuit, quæ omnes profecto cogere deberet, iur-
uandæ scilicet, & promouendæ nostræ societatis.
Nam ab ipso statim initio, cum volentibus, & con-
sulētibus vobis, electus fuisset Deputatus, cogi-
tare multitudinem puellarum, quæ iam rece-
ptæ erant, quæq; ad eam ætatem peruenissent, vt iã
aut collocandæ, aut alicui Monasterio dedicandæ
essent, simulq; videbam innumeras penè alias, quæ
a ne ob

ne ob pauperiem ad inhonesta traherentur, recipi efflagitarent. Angebar ego quidem animo, afflictabarque vehemēter, cū illas sic retinere turpe, & indecorum; has verò reicere valde periculosum, & à sanctissimo nostræ societatis instituto longè alienum esset: vtrumque autem ita difficile, vt penè impossibile, propterea quòd societatis redditus essent nulli, & eleemosynæ pro pauperum multitudine satis tenuēs. Sunt enim aliqui, qui ab eleemosynis faciendis deterrentur, quòd sibi modicam existimant repositam esse mercedem. Alii autem sibi timent, ne ob elargitionem eleemosynarum, in pauperiem deuenientes, cogantur ipsi postea mendicare. Alii verò sic erga filios, & familiam afficiuntur, vt quasi propriam negligant salutem. Huic autem malo nullum firmitus remedium adhiberi posse existimabam, quam si diuina illa sacrarum scripturarum oracula, quæ olim sanctos omnes inflammarunt, impulerunt, & ad pietatem erga pauperes coegerunt, proponerentur. Neque enim existimādum est, sanctos illos Patres, in quorum pectore, spiritus CHRISTI ardebat, tam magna opera in pauperes exercuisse, vt alii dimidium bonorum, alii vniuersas opes, alii vestimenta quibus tegerentur, alii se ipsos venderent, vt miseris pauperum succurrere possēt, nisi ex illis sacris oraculis, diuinisque scripturis luce clarius intellexissent, magnum esse pietatis opus, Deoq; gratissimum

mum & amplissimam facientibus eleemosynas, cō-
 stitutam esse mercedem; atque id certè esse, quo
 Christiani ab aliis secernantur. Intelligebant etiā,
 quomodo propter eleemosynarum largitionem
 parvæ opes crescerent, magnæ verò non solum
 non dilaberentur, sed magis, ac magis auctæ æter-
 nam promererentur felicitatem. Collegi itaq; in
 libello, què nunc vobis offero, sanctorum aliquot
 Patrum sententias, quibus veluti diuinis ignibus
 inflammati, ardentius pietatem coleremus. Namq;
 nullo modo adduci possum, magnos illos viros, do-
 ctos, & pientissimos, tam illustribus præconiis, & ce-
 leberrimis laudibus, eleemosynam commendauif-
 se, & tota vi suadere contendisse, nisi eius & virtu-
 tes, & sanctissima merita fuissent experti. Et varia
 quidem, ac multa, sed verissima exempla congesi,
 vt considerantes quot & quanta bona, sanctis viris
 propter eleemosynas. euenissent, nos etiam illa ea-
 dem posse, & maiora quidem promereri existima-
 remus. Addidi postremo nonnullas auctoritates,
 siue (vt melius dicam) præcepta sanctarum scri-
 pturarum, quo diuinam in illis voluntatem, & ele-
 mosynæ necessitatem, & remunerationem agno-
 scentes, eam vbique sectari non dubitemus. Plura
 quidem alia facile addi poterant, sed vniuscuiusq;
 pietati sat multa, hæc fore cogitavi. Certè mihi sa-
 xeus homo videtur, qui neque sacris literis, in qui-
 bus Deus loquitur, neque sanctorum testimoniis,
 in qui-

in quibus habitat CHRISTVS, neque variis, & verisimis exemplis, quæ Spiritus Sanctus effecit, commouetur, disponitur, inflammatur. Quæ quædam cum piis omnibus communia sunt, tum nostræ Societatis valde propria, vnde maior etiã forsan expectari possit beneficentia. Namque Societates, aliæ aut vulnera, aut corpora sanât, nutriunt, sustentant; nostra verò, quasi altius se se promouens non modo corpora nutrit, sed innocentiam etiam conseruat, & illam a facinorosis hominibus tutam esse iubet. Quis enim ignorat flagitia, stupra, & sacrilegia penè infinita, nisi societas nostrâ has puellas virgines susciperet? tueretur? Præsentabunt sanè aliæ, idque magno cum pietatis merito coram Angelis Dei corpora sanata; nostra verò animas omnibus corporibus meliores: animas inquam ab innumerabilibus peccatis & de ore inferni liberatas, & præseruatas. Quod si verum est fraternam correctionē animam fratris suis lucrari quod à peccato reuocet tantum, quanta certè animas nostra societas lucrabitur, cum ab illis ipsis peccatis, in quæ procul dubio lapsæ fuissent, reuocauerit, collegerit, conseruauerit. Sed aliæ societates vident vulnera, egentiaq; corpora cernunt, & quadam naturali pietate affectæ commouentur: nostra autem quasi cum voluptatibus, & illecebris huius mundi pugnans, nihil videt quo natura ipsa compelli videatur: sed tota se se ferens, & eleuans
in Dei

in Dei amorem, amplectitur animas, odit vitia, diligit castitatem, claudit infernum, Deoq̄ reparatas animas tanquam pulcherrima munera offert. Quamobrem obsecro Dominos, & confratres meos amantissimos, vt velinus hæc simul considerare, & à tam sancto, tamq̄ religioso instituto nullo modo recedere. Redimamus precor peccata, & animas nostras hac facili eleemosynarum via: Augemus opes, & bona nostra pia elargitione; Reponamus nostros thesauros per manus pauperum in cœlis; Relinquamus filiis nostris amplum patrimonium, pietatem scilicet, & eleemosynarum merita, & Deum, qui omnia videt, omnia potest, & nihil irremuneratum relinquit, illis protectorem, & tutorem constituamus.

ROMAE, Dic 24. Decemb. MDLXXIII.

Humilimus seruus

Julius Fulcus.

INDEX AVCTORVM ET

Librorum eorum e quibus præfens
opus collectum est.

Cap. 1.	Pratum spirituale.	fol. 16.
2.	Vita D. Gregorij per Simeonem Methaphrastem.	fol. 13.
3.	Vita S. Ioannis Eleemosynarij per Leontium Eoiscopum.	fol. 17.
4.	Vita S. Marciani per Metaphrastem.	f. 37.
5.	Innocentius III.	fol. 40.
6.	Gregorius Turonensis.	fol. 47.
7.	Gregorius Pont.	fol. 53.
8.	Leo Pontifex.	fol. 64.
9.	Augustinus.	fol. 73.
10.	Hieronymus.	fol. 77.
11.	Ambrosius.	fol. 79.
12.	Chrysoftomus.	fol. 87.
13.	Greg. Nazianzenus.	f. 101.
14.	Basilus.	f. 109.
15.	Cyprianus.	ibidem.
16.	Acta Apostolorum.	f. 111.
17.	Epistolæ D. Pauli, Iacobi & Ioannis.	f. 112.
18.	Sacrofanctum Christi Euangelium.	f. 113.
19.	Vetus Testamentum.	fol. 115.

Laus Deo. Virginia; Matri.

EORVM

QVI VEL ELE EMOSYNAS ERO- GARVNT ADMIRA- BILES FRVCTVS,

VEL DE ELEEMOSYNA

scripserunt insignes sententiæ nun-
quam antea in vnum ita
collectæ.

CAPVT PRIMVM.

EX PRATO SPIRITVALI,
quod est Tomo VII. Vitarum Sancto-
rum Patrum, Aloysij Lipomani.

M in Samo insula effemus, narrabat Cap. 185.
nobis venerabilis pauperum cultrix Ma-
ria, mater domini Pauli Candidati, di-
cens. Cum effem in ciuitate Nisibe,
erat ibi Christiana mulier, virum ha-
bens gentilem. Erant autem pauperes,
habebant tamen quinquaginta numismata. Die verò
quadam ait vir vxori suæ, Demus hæc numismata foe-
neratori, vt aliquod solatium ex eis capiamus, ea enim
sigillatim consumimus, & deficiunt. Respondens autem
illa bona vxor, ait viro; Si placet ea foenerari, veni de-
mus illa sub foenore Deo Christianorum. Dicit ei vir
eius; Et vbi est Deus Christianorum, vt demus ei? Ait

A illa;

2 DE BONO ELEEMOSYNÆ

illa; Ego tibi ipsum ostendam; si enim huic dederis ea, non solum non illa perdes, sed & vsuras tibi persoluet, & capitale duplum reddet. Qui ait illi; Eamus, ostēde mihi illum, & demus ei. Illa verò assumens virum suum duxit in sanctam Ecclesiam. Habet autem Ecclesia illa quinque magnas ianuas. Cum ergo induxisset illum in Ecclesie porticum, ostendit ei pauperes, dicens; Istis si præbueris, Deus Christianorum ipsa accipit; isti enim omnes sui sunt. Qui mox cum gaudio numismata cepit erogare pauperibus. Reuersique sunt in domum suam. Cum verò post menses tres necessitate sumptuum angustarentur, ait vir uxori suæ; Soror, nihil ut video daturus est nobis Deus Christianorū ex debito illo, & nunc angustamur inopia: Respondit mulier, & ait illi, profecto dabit; vade, vbi illa dedisti, & exhibebit ea tibi cum omni alacritate. Quo audito, ille currens abiit in sanctam Ecclesiam, veniensq; in loco, vbi erogauerat numismata pauperibus, & circuiens totam Ecclesiam, neminem vidit qui sibi debitum redderet, nisi solos pauperes denuo sedentes. Cum ergo cogitaret in seipso, cui diceret aliquid, vel a quo exigeret, aspexit ante pedes suos in marmore iacere numisma vnum ex illis, quæ pauperibus ipse erogarat, inclinansq; se, & accipiens illud, abiit in domum suam, & ait coniugi suæ; Ecce profectus sum in Ecclesiam, & crede mihi mulier, quia Deum Christianorum non vidi, ut dixisti, nullusq; mihi aliquid dedit, nisi quòd hoc numisma tibi positum vidi, vbi ego prius erogaueram. Tunc ait ad eum mulier illa mirabilis; Ipse est, qui tibi hoc inuisibiliter præstitit. Ille enim inuisibili potestate manus suæ disponit hunc mundum. Sed vade domine mi, eme nobis aliquid, ut comedamus hodie, rursusque ipse providebit nobis. Abiit ille, & emit sibi panem, & vinum, & piscem, & veniens domum dedit uxori. quæ accipiens piscem cepit

Insignis & mirabilis dei re

pit ipsum purgare, exenteransque illum in visceribus eius lapidem valde mirabilem, ita ut miraretur mulier illius pulchritudinem: Non tamen sciebat quid esset; seruatum autem ostendit reuertenti viro, dicens; Ecce hunc lapidem in pisce reperi. Videns autem & ipse miratus est quidem ipsius pulchritudinem, ignorabat tamē quid esset. Cum autem comedisset, ait uxori: Da mihi lapidem, ut vadam, & vadam illum si quid fortassis pretij de illo accipere contingat: Neque enim, ut dixi, nouerat & ipse quid esset, utpote simplex & rudis. Tulit itaque lapidem, & abiit ad trapezitam, cuius erat proprium talia emere & vendere, inuenitque illum iam clausis omnibus egredientem (ad vesperum enim iam dies erat) & ait illi: Vis emere hunc lapidem? Ille vero considerans lapidem, dixit ei: Quid vis ut tibi pro eo soluam? Ait autem ille: Da quicquid vis. Ad quem ipse, Accipe, inquit, quinque numismata. Putans autem venditor quia illuderet sibi, dicit ei: Et tantum vis pro illo persolvere? Existimans trapezita quod ita ille per ironiam loqueretur, ait ipsi: Accipe decem pro eo numismata. Venditor iterum se irrideri arbitrans, tacuit. Dixit illi trapezita: Viginti numismata accipe. Ille autem tacebat nihil respondens. Cum vero ad triginta, quadraginta, & quinquaginta numismata emptor ascenderet, & se daturum ea iuramento affirmaret, coepit ille amplius lapidem aestimare. Paulatim verò emptor ascendens usque ad trecenta numismata peruenit, deditque illa vendenti. Ipse igitur, dato lapide, acceptaque pecunia, venit ad uxorem suam gaudens. Quae cum videret illum exultantem, dixit: Quanto illum vendidisti? Putabat autē quod illum quinque vel decem minutis vendidisset. Tunc ille trecenta numismata proferens, dedit illa uxori suae, dicens, tanto se illum vendidisse. Illa vero summam diuinæ bonitatis clemen-

muneratio &
gratia erga
hominem
etiam gentilem.

4 DE BONO ELEEMOSYNÆ

tiam admirans, dixit ei. Ecce, Deus Christianorum qualis est, quàm bonus, quàm gratus, quàm diues. Vides quia non solû quinquaginta numismata tibi reddidit, quæ tu illi mutuasti, sed paucis diebus ipsa tibi sextuplicata restituit? Agnosce igitur, quia nō est Deus alius neque in terra, neque in cœlo, nisi ipse solus. Ille verè miraculo admonitus, cùm experimento didicisset & ipse se veritatem, effectus est repente Christianus, & glorificauit Deum & saluatorem nostrum Christum, cum Patre & Spiritu sancto, plurimas referens gratias prudentissimæ vxori suæ, per quam vera Dei notitia ipsi in veritate concessa est.

Cap. 186.

PERREXIMVS in cœnobium speluncæ Abbatis Sabæ, ad Abbatem Eustachium, ipsius cœnobij patrem, narauitque nobis dicens. Erat Tyri mercator quidam nomine Moschus. Is nobis, cum Tyrum venissemus, hoc retulit dicens. Cum essem super commercia, profundo vespere abij lauatum, & in via reperi mulierem stantem in tenebris: Ad quam ego vbi perrexi, consensit sequi post me. Præ diabolico itaque gaudio non laui, sed ad cœnam properaui, multumque orabam illam, vt comederet, sed illa gustare quicquam passa non est. Tandem surreximus, & cùm ad cubandum venissemus, vellemq; illam amplexari, voce magna cum lachrymis clamauit, dicens: Væ mihi miseræ. Tremefactus itaq; interrogabam causam fletuum. Illa vero amplius eiulans ait: Vir meus negotiator est, & naufragium fecit, perdiditque & sua, & aliena, & propterea in carcere inclusus est, nec habeo quid faciam vt vel panem illi ministrem, atque ideo præ nimia paupertate, corpus meum exponere proposui, vt illi panem inueniam. Omnia enim deperierunt. Et dixi illi: Quan-

Quantum est debitum? Quæ ait: Quinque auri libras, Proferens autem aurum dedi illi, dicens: Ecce. Dei nutu non tetigi te. Da aurum, & redime virum tuum, & orate pro me. Deinde post aliquantulum temporis calumnia contra me conflatâ est apud Imperatorem, quod commercij cuncta dissipassem. Mittens autem Imperator diripuit omnem substantiam meam, nudumque pertractum Constantinopolim, in carcerem misit. Vbi cum plurimum temporis egissem, solo vno vestimento, præter camisiam indutus, die quadam audio quod Imperator me vellet occidere, itaque de vita desperans plorabam. Flentem autem & eiulantem, sopor oppressit, vidique in somnis quasi mulierem illam, quæ aliquando virum habuerat in carcere, dicentem mihi: Quid est quod habes domine Mosche? Quare hic inclusus es? Me autem respondente: Calumniam perpeffus sum, & puto, quia occidet me Imperator: Ait mihi: Vis ut loquar pro te Imperatori, & dimittet te? Ad quam ego: Nunquid ille cognoscit te? Ait, Vtiq; nouit. Expergefactus autem ambigebam, quid hoc esset. Astitit autem mihi secundo, & tertio eadem repetens, & dicens. Noli timere, Ego te absoluam cras. Diuiculo autem Imperatore iubente adduxerunt me in palatium. Cumque ingressus essem, ille, ut aspexit me putri & scissa indutû tunica, dixit mihi, Ecce nunc tui misertus sum. Vade & emendare de reliquo. Aspiciebam autem mulierem illam ad dexteram Imperatoris astantem, & dicentem mihi, confide, & noli timere. Iussitque Rex mihi vniuersa restitui, addensque mihi bona plurima, restituit me in priorem statum, faciens me præterea Locumtenentem. Ipsa igitur nocte apparuit mihi rursus eadem mulier, & ait mihi: Scis quæ sim ego? Illa sum, cum qua fecisti misericordiam, & propter Deum non tetigisti corpus meum. Ecce & ego liberaui

DE BONO ELEEMOSYNAE

raui te a periculo. Vides clementiam Dei, quo modo per me, cui fecisti misericordiam, apparuit tibi misericors, quasi dicens: Hoc propter me fecisti, & ego magnificauit misericordiam meam super te.

Cap. 200.

Aurificis adolescentis preclarum inuentum gratificandi CHRISTO deinde & premium.

NARRAVIT nobis quidam sanctorum patrum, quod iuuenis quidam ingeniosus, se ad aurificem, pro discenda arte contulerit, quam dum solerter addiceret, vnus ex Patricijs iniunxit eis, vt Crucem auream lapidibus pretiosis ornata facerent, quod illam Ecclesie offerret. Et quoniam valde ingeniosus erat adolescens, iniunxit illi magister eius id opus. Coepit ergo adolescens cogitare intra se, ac dicere: Si iste tantas offert pecunias CHRISTO, cur non & ego mercedem meam in istam Crucem conferam, vt eam mihi, tanquam duo minuta viduae, computet CHRISTVS? Cogitans igitur quantum mercedis esset accepturus, mutuatur id, & in crucem mittit. Veniens itaque Patricius, ponderat crucem priusquam in illa lapides includerentur, inuenitque plus habere ponderis, quam constituerat. Coepit itaque minitans urgere adolescentem, quasi fraudem fecisset, aurumque adulterasset. Tunc ait illi adolescens. Nouit ille, qui solus cordium scrutatur arcana, quia nihil tale feci, sed cum viderem te tantum pecuniarum CHRISTO Domino obtulisse, cogitavi immittere mercedem meam, vt & ego partem habeam tecum, vtque me suscipiat CHRISTVS, quemadmodum duo minuta viduae illius accepit. Stupefactus ille dixit iuueni: Itane fili cogitasti? Ait ille, Ita sane. Patricius vero dixit illi: Quonia ita cogitasti, totamque voluntatem tuam obtulisti Christo volens habere partem mecum, ecce ex hodierna die suscipio te mihi in filium, heredemque constituo. Et assumpsit eum secum, atque heredem suum fecit.

NARRA-

NARRAVIT quidam patrum dicens. Ascendi aliquando Constantinopolim cuiusdam necessitatis gratia. Cumque in Ecclesia sederem, ingressus est quidam secularis maximè illustis, atque fidelissimus. Is cum aspexisset me, accedens salutavit cum omni charitatis officio, & post salutationem, sedit iuxta me, & coepit interrogare de his quæ pertinent ad animæ salutem. Cumq; ego illi dicerem, quod his qui ritè terrena disponunt, coelestia quoque donantur: Benè, inquit, pater dixisti. Nam verè beatus est, qui spem suam in Deum ponit, & se ipsum totum committit Deo. Et dicebat: Ego filius fui cuiusdam secularis, gloria clarissimi. Erat autem ipse pater meus elemosynis maximè deditus, & plurima pauperibus distribuabat. Die ergo quadam vocavit me, & ostendit mihi omnes pecunias, dicens: fili quid tibi gratius est, ut dimittam tibi pecunias istas, an Christum curatorem tuum? Ego, cum placerent mihi quæ faciebat, respondi me **CHRISTVM** malle. Ista enim omnia præterunt, & hodie sunt, & cras non erunt; **CHRISTVS** autem manet in æternum. Quod ille cum audisset, omnia iam liberè, & larga manu pauperibus erogabat, ita ut moriens pauca admodum mihi relinqueret. Ego autem iam pauper effectus, humilis procedebam, spem meam habens in Christum, cui me ille reliquerat. Erat autem alius quidam, dives valde, & primarius, habens uxorem fidelem Christo, & timentem Dominum: habebat autem & filiam vnicam. Dixit ergo illa viro suo, Hanc solam habemus filiam, tantaque bona nobis largitus est Deus, Cuius ergo rei indiget? si quæsierimus dare illam alicui primario & diuiti, qui non sit bonis moribus, affliget eam semper. Queramus illi virum humilem, & timentem Dominum, qui secundum Deum
illam

Cap. 201.

Patris & filij
concors voluntas in pro-
merendo per
elemosynas.
CHRISTO;
deinde filijs
succellus.

DE BONO ELEEMOSYNÆ

illam diligat & foueat. Qui dixit illi: Rectè dixisti. Perge ergo in Ecclesiam, & ora intensissimè, atque illic reside, & qui primus ingressus fuerit, hic illi a Domino missus est sponsus. Fecit igitur ut iusserat vir eius. Cumque orasset, & sederet, ingressus sum ego primus. Mittens ergo illa seruum suum continuè, accersuit me, coepitque interrogare, dicens: Unde es? Ego autem dixi illi, Ex hac ciuitate sum, talis filius. Dixit autem mihi illius eleemosynarij? Et dixi: Ita, illius sum filius. Tunc ait mihi: Habes vxorem? Et dixi, Non. Narrauique illi, quæ mihi dixerat pater meus, & quæ ego responderam ipsi. Illa verò glorificans Dominum, ait: Ecce bonus curator tuus misit tibi vxorem, & pecunias, ut utaris vtrisque cum timore Dei. Deditque mihi filiam suam, & pecunias. Ego autem oro, ut patris mei viam vsque in finem teneam.

Cap. 178.

NARRAVIT nobis quidam patrum de Zenone Imperatore, dicens, quòd mulierem quandam in filia ipsius iniuriosè tractauerit. Hæc autem vacabat in templo Domine nostræ sanctæ Dei Genitricis, orans eam, & deprecans, & cum lachrymis dicens. Vindica me de Zenone Imperatore. Cum ergo multis diebus hoc faceret, apparuit ei sancta Dei Genitrix dicens: Crede mihi mulier, vltionem tuam sepe facere volui, sed manus eius prohibet me. Erat enim valde misericors, & eleemosynas faciens.

Quidam impediatur ne Deus faciat vltionem aduersus peccatores.

Cap. 179.

NVIT temporibus Theophili beatissimi Patriarchæ Alexandrini, Cyrenæ Episcopus Synesius Philosophus, qui cum venisset Cyrenam, reperit illic Philosophum quendam, Euagrium nomine, qui sodalis suus in studijs liberatibus fuerat, amicum

cum

cum sibi carissimum, sed religione gentilem, & culturae idolorum maximè deditum. Eum Episcopus Synesius ab idololatria transferre ad culturam Christi satagebat, curamque ingentem eius rei sibi assumpserat, pro charitate quam erga ipsum a principio habuerat. Ille verò minimè id patiebatur, neq; illius doctrinam admittere volebat. Episcopus tamen præ nimio ad illum amore, ne sic quidem tædio victus desistebat diebus illum singulis hortari & instruere, ac inducere vt Christo crederet, ipsiusque sacramenta susciperet. Cumque illi quotidie ista monita dare persisteret, dixit ad eum semel Philolophus: Verè mi domine Episcope; cum cæteris quæ mihi displicent in Christianis, hoc est, quòd cõsummationem sæculi istius futuram dicunt, & post consummationem, omnes qui ab initio sæculi fuerunt homines, in isto corpore resurrecturos, carnemq; hanc incorruptibilem recepturos & immortalem, atq; ita in perpetuum victuros, sicque eorum quæ in corpore gesserunt, præmia percepturos: eum etiam qui miseretur pauperi, fõnerari Deo; & qui dispergit in pauperes & inopes, in cœlo sibi thesauros reponere, & centuplicata, quæ erogauerit, in regeneratione, cum æterna vita a Christo esse reddenda. Quæ omnia cum dicuntur, deceptio, & irrisio, & fabula mihi videntur. Episcopus autem Synesius asseuerabat omnia Christianorum vera esse, nihilque omnino habere falsum, vel veritati contrarium: idque multis documentis asseuebat, & persuadere illi nitebatur. Post multum verò temporis, cum illum induxisset Christianum fieri, baptizauit ipsum, & filios eius, cunctosque domesticos illius. Cæterum, non multò postea quàm baptizatus fuerat, dedit Episcopo auri tria centenaria in vsum pauperum, dicens: Accipe aurum istud, & distribue illud pauperibus, & fac mihi cautionem manu tua, quod Christus

B mihi

mihi ipsum reddet in futuro sæculo. Qui suscepto auro, promptè illi, vt petebat, cautionem fecit. Vixit itaque post baptismum annos aliquot Philosophus, ac tandem infirmatus est ad mortem. Cùm verò morti proximus esset, dixit filijs suis: Quando curabitis funus meum, chartam istam in meis manibus ponite, & me cum illa sepelite. Mortuo autem illo, fecerunt filij sicut eis ipse præceperat, sepelieruntq; eum cum chirographo. Tertia verò post sepulturam die, apparuit Episcopo Synesio nocte quiescenti, dicens: Veni ad sepulchrum, vbi iaceo, & accipe chirographum tuum, Accepi enim debitum, satisfactumque mihi est: atque vt certior eius rei fias, propria me subscripsi manu. Ignorabat autem Episcopus quòd chirographum illud conscripserat ei. Mane autem facto, accersitis filijs eius, dixit: Num aliquid cum patre vestro in monumento posuistis? Illi putantes quòd eos de pecunijs interrogaret, dixerunt ei: Nihil domine, præter pannos conlutos. Quid igitur? Nunquid vel chartam aliquam conscripseratis ei? Tunc recordati illi (ignorabant enim quòd de chirographo diceret) dixerunt ei: Ita sanè domine. Chartam enim quandam moriens dedit nobis, & ait, Quando sepelietis me, chartam istam mihi in manibus date, nullo penitus sciente. Tunc dixit illis Episcopus somnium quod nocte illa viderat, sumensq; illos cum clericis, ac primarijs ciuitatis, accessit ad Philosophi tumulum. Quo aperto, inuenerunt iacentem Philosophum, chirographūq; manu Episcopi conscriptum suis manibus tenentem. Accipientes autem chirographū ex illius manibus, aperuerunt, inueneruntq; in eo nouiter manu Philosophi subscriptum ita: Ego Euagrius Philosophus tibi sanctissimo domino Synesio Episcopo salutem. Accepi debitum in his literis manu tua conscriptum, satisfactumq; mihi est, & nullum

Quàm mirabilis Dominus in adimplendo quod promissit elemosinam largientibus.

lum contra te habeo ius, propter aurum quod dedi tibi, & per te Christo Deo & Salvatore nostro. Qui vero conuenerant, hoc videntes, obstupuerunt, & per multas horas clamauerunt Kyrie eleison; glorificantes Deum, qui facit mirabilia, talemque ac tantam promissionum suarum euidentiam dat seruis suis. Afferebat autem & hoc idem dominus Leontius, cautionem illam manu Philosophi subscriptam seruari usque hodie, atque in sacratio sanctæ Cyrenensis ecclesiæ custodiri, & quicumque sacrarij custos ingredererur, hanc illi cum cæteris vasis sacris assignari custodiendam cum omni diligentia, atque eum deinceps successori suo integram illam, inuiolatamque reconfignare.

NARRAVIT nobis Abbas Theonas, & Theodorus, quod Alexandriæ sub Paulo Patriarcha puella quædam relicta fuerat pupilla a parentibus magna facultate locupletibus. Erat autem adhuc sine baptismo. Die verò quadam ingressa pomarium quod sibi reliquerant parentes eius (sunt enim in medio ciuitatis pomaria) vidit quendam parantem sibi laqueum, ut se præfocaret. Cucurrit igitur, & dixit ei: Quid facis homo? Dixit autem ei. Dimitte me mulier, quoniam in multa tribulatione sum. Quæ ait illi. Dic mihi causam, & fortassis iuuare te potero. Dixit illi, graui ære alieno premor, & valde suffocor a creditoribus, elegique potius vitam semel finire, quàm quotidie mori. Quæ dixit illi: Quæso te, accipe omnia quæ habeo, & redde; tantum ne perdas te ipsum: sumens verò ille, reddidit omnia. Puella ergo angustiari coepit, non habens qui sui curam gereret. Itaque destituta parentum solatio, fornicari instituit, & inde sibi victum querere. Dicebant ergo uiri illi sancti: Quis nouit

Cap. 107.

B 2 ista

ista nisi solus Deus? quomodo scilicet permittatur anima propter causam aliquam ipsi soli cognitam ad tempus derelinqui? Post aliquantum temporis infirmata est puella, & in se reuerfa compuncta est, orauitq; Pontificem, vt faceret illā Christianam. Omnes autem aspernabantur eam dicentes: Quis hanc suscipiat, quæ meretrix est? affligebatur autem vehementer. Cum verò in his esset angustijs, astitit illi Angelus in specie hominis, cum quo misericordiam fecerat, cui illa dixit. Cupio fieri Christiana, & nemo vult pro me loqui, Qui ait: Nunquid reuera istud cupis? Respondit illa: Vtique domine, & deprecor te, vt hoc mihi impetres. Qui ait: Noli tristari. Ego adducam aliquos, qui te accipient. Adduxit ergo alios duos, & ipsos sanctos Angelos, duxeruntq; illam in Ecclesiam. Rursumque seipso transformantes in personas quasdam illustres & notas, ex ordine Augustalium, vocant clericos, Presbyterum scilicet, & Diaconum, qui in hoc ipsum constituti erant. Dicunt eis clerici. Vestra charitas pro ea pollicetur? Illi autem responderunt: Etiam, nos pro illa pollicemur: sumentes ergo illam baptizauerunt, & albis induta, rursus ab eis subuecta est. Quam cum deposuissent, euauerunt. Vcini ergo cum illam ita albis induam viderent, postq; recesserunt illi, dicunt ei: Quis te baptizauit? Nunciauit autem eis rem totā, dicens. Venerunt quidam, & tulerunt me in Ecclesiam, locutiq; sunt clericis, & baptizauerunt me, & dixerunt ad eam: Qui sunt illi? Cum verò non posset dicere qui essent, illi abeuntes nunciauerunt Episcopo. Dixit autem Episcopus his qui ad baptizandum constituti erant. Vos illam baptizastis? Et confessi sunt se illam baptizasse, exoratos ab illo, & illo Augustalibus. Porro accersitis ex Prætorio his, quos clerici dixerant, dixit Episcopus: Num ipsi

Quomodo ethnica adulescentula ab Angelis ad clericos baptizanda adducta est, ab ijsq; de sacro fonte leuata, quæ antea in fidem quandam fecerat eleemosynā.

ipsi pro ista fideiussistis? Qui dixerunt. Neque nouimus, neque conscij sumus nobis hoc fecisse. Tunc verò iam cognouit Episcopus Dei hoc opus esse. Conuocansque illam dixit ei: Dic mihi filia, quid gessisti boni? Quæ ait: meretrix existens, & pauperula, quid boni operari potui? Dixit illi Episcopus: Nihil ne omnino operata es? Dixit ei: Non, nisi quod videns quendam, qui a creditoribus premebatur, se suffocare volentem, data illi omni substantia mea liberaui eum. Et his dictis, continuo obdormiuit in Domino. Tunc Episcopus glorificans Dominum dixit: Iustus es Domine, & rectum iudicium tuum.

CAP. SECVNDVM.

Ex Metaphraste, Tomo VII. Vitæ
rum Aloyfii Lipomani.

Vita Sancti patris nostri Gregorij
Papæ Romani.

Idè refert Ioânes Diaconus.
Romanus in
Vita S. Gregorij lib. 1.
cap. 9. & 10.
& lib. 2. c. 23

Beatus Gregorius, qui sanctæ Dei ecclesiæ Romanæ Pontifex fuit, antequam fieret Patriarcha, monachus erat in monasterio sancti Andree Apostoli ad Cluium Scauri prope templum sanctorum martyrum Ioannis & Pauli. Atq; illi quidem monasterio ipse præerat. Matrem verò habuit beatam Syluiam, quæ tunc iuxta portam sancti Apostoli Pauli locum patrium, qui Cella noua dicitur, incolebat: Accidit, ut cum in cellula ipse sua sederet, & scriberet, accesserit ad eum mendicus voce supplici: Miserere mei, inquit, serue Dei altissimi, qui cum essem nauis gubernator, naufragium feci, & aliena, meaque peridi. At ille, uti benignus in pauperes, ac verè Christi seruus, vocato Procuratore, Da, inquit, frater, huic

Sancti Gregorij eleemosyna insignis

huic sex nummos aureos. Frater autē, id quod seruus Dei Gregorius mandauerat, fecit, mendicoq; pecuniam dedit. Eodem rursus die pauper idem ad beatum Gregorium venit, & miserere mei, inquit, serue Dei altissimi, qui cum multa amiserim, parum abs te accipi. Beatus autem Gregorius, ministrum suum iterum vocauit, dixitq;, vt sex item nummos eidem pauperi numeraret. Ac frater quidem paruit: sed pauper, cum accepisset duodecim nummis, discessisset, ad beatum Gregorium pau'ò post redijt* eodem die; Miserere, inquit, mei serue Dei altissimi, & aliquid rursus elargire, quoniam magnā iacturam feci. Procuratore tertium accersito, Da frater, inquit, huic pauperi sex alios nummos. At ille respondens: Crede mihi pater, inquit, ne vnus quidem in arca relictus est nummus. Cui beatus Gregorius: Nonne aliud quicquam habes in promptuario, vt vas aliquod, aut vestimentum, quod pauperi largiaris? Nullum, respondit ille, vas habemus, præter argenteum illud, quod magna domina, de more, leguminibus plenum misit. Abi, inquit seruus Dei Gregorius, atq; illud pauperi præbe. Frater autem fecit quod sibi a beato Gregorio mandatum fuerat. Pauper igitur, acceptis duodecim nummis, & vase argenteo discessit.

Cum autem in sanctissima, & maxima Dei Ecclesia veteris Romæ creatus esset Patriarcha, & quemadmodum Patriarcharum est consuetudo, quodam die Theaurario mandasset, vt duodecim pauperes ad mensam suam conuocaret, qui secum pranderent; paruit ille, ac pauperes conuocauit, verum cum discubissent cum Patriarcha, depræhensi sunt esse tredecim: Quamobrē accersito Theaurario: Nonne, inquit, mandavi tibi, vt duodecim vocares? Cur igitur tredecim vocasti, præter sententiam meam? His ille auditis perterritus, Cre
de,

Ioannes Dia
conus habet
tertia die.

Miraculum.

de, inquit, mihi venerande domine, duodecim sunt. nec alius quisquam, præter Patriarcham, tredecim vidit. Inter prandendum igitur Patriarcha tertiumdecimum illum spectabat, qui in summo scamno confidebat. Et ecce facies eius varias formas sumebat. Modò enim senex, modò adolescens illi videbatur. Itaque cum e mensa consurrexissent, beatus Gregorius reliquis omnibus dimissis, tertiumdecimum illum qui tam admirandus ipsi visus fuerat, manu apprehensum in cubiculum duxit, & allocutus est ad hunc modum: Adiuuro te per magnam omnipotentis Dei virtutem, vt aperias mihi, quis sis, & quo nomine appelleris. Et ille Cur, inquit, nomen meum quæris, quod est admirabile? Ego sum pauper ille, qui ad te veni in mansionem sancti Andreæ Apostoli ad Clivum Scauri, cum tu in cellula tua sederes, ac scriberes, cui duodenos dedisti nummos, & vas, quod tibi beata mater tua Syluia, cum leguminibus miserat. Itaque cum perspicuum fuerit, te in cordis simplicitate, & patientia constantem permanissem; ex quo die mihi hæc tribuisti, constituit Dominus, vt Ecclesie sanctæ suæ, pro qua proprium etiam sanguinem effudit, Pontifex fieres, & Petri principis Apostolorum successor esses, vt posses omnibus, quod cuique opus foret, subministrare. Vnde, beatus inquit Gregorius, Nosti tunc Dominum, vt ego Pontifex fierem, decreuisse? Quia, respondit, sum Dei Angelus omnipotentis, idcirco id noui. Et tunc Dominus misit me, vt animi tui propositum explorarem, & vtum humanitate ductus, an ostentatione faceres eleemosynam. Quo beatus Gregorius audito, timuit: neque enim antea, eum Angelum esse cognouerat, & ideo cum illo tanquam cum homine egerat, & locutus fuerat. Dixit autem Angelus ad Beatum Gregorium: Ne timeas, misit enim me Deus, vt tecum verser in hac vita.

Quod ille cum audisset, humi prostratus in faciem suam

Pontifex maximus creatus est d. Gregorius propter opera pietatis.

Nota.

16 DE BONO ELEEMOSYNÆ

suam, adorauit Dominum, si propter exiguam hanc, inquiring, ad promerendum animi propensionem tantum benignitatis cumulum clementissimus Dominus declarauit, ut Angelum suum mitteret, qui mei in perpetuum custos esset, quæ nam eorum futura est gloriæ magnitudo, qui mandatis eius obtemperabunt, & iustitiam colent? Verax enim est ille, qui dixit; iudicio misericordiam præstare; & Deo foenerari eum, qui pauperis miseretur. Quin etiam ipse Dominus Angelorum, qui salutis hominum auctor est, eos qui à dextris erunt collocati; sic alloquetur: Venite benedicti patris mei, paratam vobis a mundi constitutione suscipite regni hæreditatē. Esuriui enim & dedistis mihi manducare, sitiui, & dedistis mihi bibere, hospes eram, & collegistis me, æger, & visitastis me, nudus & operuistis me, in carcere, & venistis ad me. Quatenus enim fecistis vni ex his fratribus meis minimis, mihi fecistis. Quam quidem beatam vocem vtinam audiamus nos omnes, qui hæc vel legimus, vel audimus: & consequamur ea bona sempiterna, quæ parauit Deus his a quibus diligitur: per gratiam, atque humanitatem Domini nostri IESU CHRISTI, cui gloria in sæcula sæculorum. Amen.

CAP. TERTIVM.

CAPVT TERTIVM.

Ex vita S. Ioannis Eleemosynarii per Leon-
tium Episcopum Neapoleos Cyro-
rum Insulæ, quam habes Tomo
Secundo Vitarum Aloysii.

NAUCLERVS quidam peregrinus
damna pertulit, & accedens hunc bea-
tum virum, rogabat eum multis lachry-
mis, vt compateretur & ei sicut omni-
bus alijs. Præcepitq; eum accipere quin-
que libras auri. Cumq; accepisset has, abiens emit an-
techam, idest arcam, & misit in nauim. Mox accidit
vt extra pharum naufragium pateretur, nauim vero
non perdidit. Accessit iterum ad eum, de bona eius vo-
luntate præsumens, & dixit, Miserere mei, vt Deus
mundi miserus est. Cui ille Patriarcha dixit: Crede
frater, nisi miscuisses pecuniæ Ecclesiæ illas pecunias
quæ tibi remanserant, nullatenus naufragium pertulif-
ses. De malis habuisti eas, & perditæ sunt cum eis,
& quæ fuerunt ex bonis. Verum præcepit denuò dari
ei decem libras auri, denuntians ei, ne commiseret
eis alias pecunias. Emens præterea antecham, & nauim
gans, vno die, vento valido flante, proiectus est in ter-
ram, & omnia perdidit, & ipsam nauim, & non sunt
saluatæ nisi animæ tantum. Voluit ergo præ confusio-
ne, & angustia idem nauclerus necare sæipsum, sed
Deus qui semper saluti hominum prouidet, reuelauit
hoc beato Patriarchæ. Et cum audisset quod acciderat
ei nunciat ei venire ad se, nihil omnino dubitans.
Tunc asperfit se puluere, & tunicam scindens, indecen-
ter accedit ad eum. Cumq; vidisset eum in tali habitu

C ille

Scanni muta-
tio in argen-
tum, cur, &
quando:

18 DE BONO ELEMOSYNAE

ille sanctus, redarguit eum, & dixit, misereatur tui Dominus. Benedictus Deus, credo ei, quòd ab hodierna die nequaquam naufragium incidas, vsquequo moriaris. Hoc vero tibi contigit, eo quòd & ipsa naus tua, ex iniustitia esset possessa. Mox ergo iussit tradi ei vnā magnam nauim, plenam frumento viginti millium modiorum, de illis nauibus que sanctissimæ Ecclesiæ subiectæ ministrabant. Quam recipens, exijt ab Alexandria & affirmabat ipse nauclerus, assuerans, viginti diebus ac noctibus vehementi vento nauigauimus, non valentes omnino scire quòd issemus, neq; per stellas, neq; per loca, excepto quòd gubernator videbat illum Patriarcham, secum tenentem temonem, & dicentem sibi: ne timeas, benè nauigas. Igitur post vigesimam diē apparuimus in Insulis Britannia, & descendentes nobis in terram, inuenimus illic famem magnam. Cū ergo dixissemus primo ciuitatis, quòd frumentum portaremus, dixit: Benè Deus adduxit vos. Quicquid vultis eligite, aut per singulos modios numisma vnum, aut eiusdem ponderis accipite stānum. Elegimus itaq; dimidium sic, & dimidium sic. Rem autem vadit dicere, sermo inexpertis munerū Dei incredibilem quidē & sine fide; his verò qui experientiam miraculi eius habent, credibilem, atq; acceptam. Nam præterea Alexandriam cum gaudio reuersi, quieuius in Pentapoli, & asportauit nauclerus de illo stanno, vt venundaret illud. Habebat itaque illic antiquum socium in negotijs, petentem ex eodem stanno. Dat ei in sacco quinquaginta libras. At ille volens probare speciem, si bona esset, soluit illud in igne, & inuenit argentum purum. Putauit se esse tentatum, & retulit ei sacco dicens: Deus indulgeat tibi. Nunquid inuenisti me impostorem, idest iniquum erga te, quia argentum pro stāno dedisti mihi? Expauescens verò de sermone illo nauclerus,

na uclerus dicit: Crede; ego pro stanno illud habeo. Si verò ille qui fecit de aqua vinū, ipse per orationes Patriarchæ fecit ex stanno argentum, nihil mirū. Et ut satisfaciam, veni ad nauim, & videbis cætera istius metal le socia, quod accepisti. Ascendentes itaque, inuen erunt stannum argentum optimum factum, & non est peregrinum miraculum ophilo Christi. Qui enim quinque panes multiplicauit, & rursus aquam Aegypti transmoutauit in sanguinem, & uirgam in serpentē transmoutauit, & transtulit flammam in rorem in mul tis sanctis, facilius & hoc tam gloriosum miraculum operatus est, quatenus & famulum suum diraret; & nau clero misericordiam suam præstaret. *Et postea,*

Arripit ille sanctus & hoc, bonum dico, uidelicet quo infimo stratu recumberet, & uilibus operimen tis in cellula sua ueretur. Quod cum audisset qui dam possessorum ciuitatis ascendens ad eum, & uidens quod opertorio scisso & laneo tegetur, transmisit ei coopertorium numismatum triginta sex, rogans mul tum eū ut eo cooperiretur ad memoriam mittētis. Ille verò hoc suscipiens, propter multam uiri postulationem, coopertus est hoc una nocte, & per totam pene noctem dicebat ad semetipsum, ut recitabant cubicularij eius, Quis dicit, quod humilis Ioannes (habebat enim semper uerbum istud in ore) pallio triginta sex numismatum tegatur, & fratres CHRISTI frigore ne centur? Quanti sunt modò, qui dentibus strident præ glacie? quanti sunt modò, qui psiatum habentes sub tus dimidium, & supra dimidium, & non possunt exten dere pedes suos, sed dormiunt ut glomus, trementes? Quanti in monte dormierant incoenati, & sine lucer na, habentes duplicem cruciatū, tam ex frigore quàm ex ieiunio? Quanti desiderant saturari de folijs ole rum, quæ proijciuntur de coquina mea? Quanti uel-

Insigne aliud factum.

lent tingere panem suum in schemate, quod proiciunt coqui mei? Quanti cupiunt vel odorare vinum, quod funditur in cellario meo? Quanti sunt in ciuitate ista in hac hora peregrini, non habentes vbi hospitentur, & in foro iacent, fortasse & pluuia madefacti? Quanti putas habent totum mensem, vel etiam duos non gustantes oleum? Quanti sunt qui non habent alterum uestimentum in æstate, & alterum hyeme, & ita miserijs affliguntur? Tu uerò expectans etiam æternam iucunditatem assequi, & uinum bibis, & pisces immanes deuoras, & in cubiculis demoraris, modò autem cum omnibus malis, & in coopertorio triginta sex numismatum te calefacis? Veraciter ita uiuens, & in tali laxatione conuersans, non expectabis illis præparatis gaudijs frui, sed audies utique quod & diues ille audiuit. Recepisti bona in uita tua, pauperes uerò mala, nunc ergo consolantur, tu uerò cruciaris. Benedictus Deus, humilis Ioannes alia nocte non cooperietur illo. Iustum est enim, & bene acceptum Deo, ut togantur centum potius quadraginta quatuor fratres, & domini tui, quam tu infelix. Venundabantur uerò quatuor recanellæ numismate vno. Mox ergo transmittit illud in crastinum, ut venundaretur. Et videns is qui obtulerat, emit illud triginta sex numismatibus, & rursus obtulit Patriarchæ. Cum uerò in crastinum uidisset illud, emit hoc similiter, & rursus obtulit Patriarchæ, deprecans ut regeretur ab eo. Cum autem tertio hoc fecisset, dicit ei gratulabundus ille sanctus: Videbimus quis deficiet, ego, an tu. Erat enim opulentus valde, & suauiter quasi vindemiabat eum ille sanctus, paulatim ab eo multa auferens. Et dicebat semper, quod posset aliquis intentione dandi pauperibus, expoliare diuites, & ipsum etiam hypocamifum, idest uestimentum quod subter camisiam est, ab eis beneuolè auferre, &

non

non petcare; & maximè si sunt aliqui immisericordes; & auari. Duo enim lucratur talis vnum quidem, quia animas illorum seruat, alterum autem quoniam & ipse ex hoc mercedem non modicam habet. Attulit autem ad credulitatem verbi & testimonium verax, quod circa sanctum Epiphanium, & Ioannem Episcopum Hierosolymorum factum est, quomodo sanctus Epiphanius per artem tulit argentum Patriarchæ, vide licet Ioannis eiusdem, & dedit pauperibus.

De Petro Telonario.

Dignum & congruum prædicto capitulo referebat semel coram omnibus iste sanctus, dicens. Habebam, inquit, quendam ministrum in apotheca mea in Cypro, fidelem ualde, & uirginem usque ad obitum suum. Hic ergo narrabat mihi; quia in Aphrica existente me, facta est res huiusmodi. Permanebam enim, ait, cum quodam Telonario, diuitem uehementer, et immisericordi. Semel ergo pauperibus in hyeme sedentibus ad solem, seque calefacientibus, coeperunt singuli domos eleemosynatorum collaudare, & pro eis orare per singulos eorum; similiter & domos eleemosynam non facientium, vituperare: Inter quæ venit in medium eorum & nomen senioris mei Telonarij; & coeperunt singuli interrogare proximum: Verè tu frater, accepisti aliquando de domo illa benedictionem? Et omnibus interrogantibus inuicem, nullus inuentus est accepisse aliquando de domo eius aliquid. Dicit ergo vnus ex eis. Quid dabitis mihi, & ego accipiam hodie ex eo benedictionem? Et facientibus cum eo pactum, venit, & stat foris portam domus, expectans quando ad domum suam reuerteretur. Ex dispensatione autem Dei peruenerunt simul, ipse

ingre-

Exemplum
dignum hor-
tu.

ingrediens portam, & animal portans filigines à mancipio, causa prandij ipfius. Videns igitur egenum, non inueniens lapidem, per furorem arripit filiginem de clitella, & iactauit in faciem eius. Ille verò suscepit eam & abiit, vt fatifaceret confratribus fuis, quòd ex eiusdem manibus accepiffet eam. Itaq; poft duos dies aegrotauit infirmitate ad mortem idem Telonarius, & vidit in fomais feipfum rationem ponentem, & omnes actus fuos fuper ftateram apendi. In una quidem acie congregabantur Mauri quidam deformes, altera autem acies, aliorum quorundam erat candidatorum & terribilium fpecie. Qui nihil inuenientes boni, vt & ipfi appenderent e cōtra aduerfum mala opera quæ collecta erant a Mauris, in acie ipforum nimis turbabantur, & triftabantur, & mente confternebantur ad alterutrum, & dicebant: Ergo nihil nos hic habemus? Tunc dicit vnus eorum. Verè nihil habemus, nifi ynā filiginem, quam dedit ante duos dies CHRISTO, & ipfam non voluntariè. Et mittentibus eis filiginem, æqualitas facta non eft. Tunc dicunt Telonario hi qui apparuerant ei candidati, Vade, & auge ad filiginem hanc, aliàs verè Mauri ifti te apprehendent. Euigilans ergo, agnouit quæ vifa funt ab eo, non effe mendacia, fed vera. Omnia verò quæ à iuuentute fua cōmiferat, & quorum ipfe erat oblitus, videbat Aethiopes illos congregare, & deportare ad libram, & dicebat: Papa, fi una filigo, quam iactaui per furorem, ita profuit, à quantis malis fe liberat qui dat in fimplicitate fua bona indigentibus? Et de cœtero ita modestus, & prudens, atque fummus Eleemofynator factus eft, vt etiā corpori proprio non parceret.

Contigit verò aliquando, fecundum confuetudinem, procedere eū diluculo ad Teloneū, & obuiat ei naua, quæ à naufragio nudus, vt natus eft, euaferat, & cecidit

cecidit ante eum, rogans ut protectionem apud eum impetraret. Ille ergo, putans quod egenus esset, exprobrauit se esophorium suum, quod illius melius erat, & dat ei rogauitque eum, ut hoc ipse vestiretur. Pergens vero ille, & erubescens vestiri hoc, dedit illud venditori, ut vendicaretur. Et cum recederet Telonarius, vidit hoc suspensum, & contristatus est vehementer, & ascendens domum suam, nihil passus est gustare, sed claudens ostium conclauis sui, sedebat plorans, & cogitans; quia non fui dignus ut mei memoriam haberet egenus. Cum ergo anxietur, obdormiuit; & ecce vidit quendam speciosum tanquam solem ferentem crucem super caput suum, & esophorium quod dederat nauæ, assistentem sibi, & dicentem: Quid ploras domine Petre? (Hoc enim erat nomen) Ille vero dixit ut ad Deum disputans: Quia Domine ex quibus largiris nobis, damus alicui, & in turpe lucrum uertunt accipientes. Tunc dicit ei, Cognoscis hoc? Et ostendens ei, quia deintus uestitus esset eius esophorio, dicit ei: Ecce ego illo uestione ex quo dedisti mihi hoc, & gratias ago voluntati tuæ bonæ, quoniam frigore affligebam, & tu cooperuisti me. Ad se ergo reuersus, admiratus est; & coepit beatificare egenos, & dicere. Venit Dominus, si inopes Christus meus sunt, non moriar, & fiam tanquam unus ex eis.

Accersito vero Notario suo, quem & emerat, dicit ei, secretum volo credere tibi, & crede, si propalaueris me, barbaris vendam te, aut si non audieris me. Dat vero ei decem libras auri, & dicit ei: Vade, & eme tibi negotium, & lume me, & duc in Sanctam Ciuitatem, & vende me cuilibet Christiano, & præcium da pauperibus. Notario autem recusante, dicit ei iterum; Quoniam si me non vendideris, ego vendam te barbaris, ut prædixi tibi. Obediuit ergo ei Notarius, & perueni-

Telonarius
curat vendi
se ipsum, ut
sit vnus e
pauperibus
CHRIST.

24. DE BONO ELEEMOSYNAR

peruenientibus eis ad sancta loca, inuenit idem Notarius amicum suum carum, fabrum argentarium, qui damna inciderat. Ad locutionem verò venientibus ambobus, dicit ei Notarius: Audi me Zoile, & emeruum vnum, quia habeo tam bonum, vt dicas homo quòd Patricius sit. Et audiens argentarius quòd seruum haberet, admiratus est, & dicit ei: Crede mihi, quia non possideo vnde emere possim. Dicit ei rursus Notarius: accipe mutuuum, & eme eum, multum enim est bonus, & benedicet tibi Deus per eum. Acquieuit ergo ei, & emit eum sordidis vestibus indutum numismatibus triginta. Relinquens autem eum notarius, abiit Constantinopolim, sanctificans quòd nulli hoc manifestaret, & quòd de pretio nequaquam sibi retinendo aliquid defraudaret, sed hoc tantum pauperibus daret. Ergo aliquando idem Petrus coquinam faciebat domino suo, aliquando autem lauabat pannos eius, nunquam aliquando in quolibet horum assuetus. Affixit autem se ipsum & ieiunio multo. Cum verò vidisset se benedici dominus eius super omnem benedictionem, dicit ei, verecundatus enormem eius virtutem, & humilitatem. Volo humilis Petre liberare te, & vt sis de reliquo frater meus. Ille verò noluit. videbat enim eum frequenter conuicia perferre, & percuti à conseruis suis. Habebant autem eum tanquam amicum, ita vt & nomen ei imponerent amentis. Quotiescunque ergo tribulabant eum conserui sui, & dormiebat in tribulatione, apparebat ei qui in Aphrica illi apparuerat, vestitus esophorio eius, tenens & illa triginta numismata in manu, dicens ei: Noli moestus esse frater Petre, ego suscepi & precium tui; sed sustentadum cognoscaris.

Post aliquod verò tempus venerunt à patria eius quidam argenti uenditores, vt orarent ad loca sancta,
& in

Et inuitauit eos ad prandium dominus domini Petri, & cum ministraret, statim ille cognouit eos. Ipsi autem dum pranderent, cœperunt affigurare eum, & inuicem ad aures dicere, quam similis est puer iste domino Petro Telonario? Ille uerò occultabat, quantum poterat, vultum suum. Iterum ergo comedentibus eis, cœperunt dicere ad eum qui eos inuitauerat: Verè putamus, res tibi magna euenit domine Zoile, etenim, nisi erramus, publicam personam in ministerio tuo habes: neq; sciebāt certius, quia erat de coquina & ieiunio cōmutatus vultus eius. Diu igitur considerantibus eum, dicit vnus ex eis: Verè dominus Petrus Telonarius est; surgam, & tenebo eum, ualde enim Imperator audiens tristatur de eo, quia dudum non apparuit.

Foris itaque stans audiuit hæc, & ponens catinum a se, non est ingressus, sed recto cursu cucurrit ad portam. Erat itaque ei, qui eum tunc habebat, ostiarius mutus, & surdus a natiuitate, qui per nutū tantum aperiebat, & clauderebat. Festinans ergo seruus Dei exire, dicit surdo & muto, Tibi dico in nomine Christi. Ille uerò audiuit statim, & dixit: Etiam domine. Iterum uerò ille ait; Aperi. Respondit mutus & surdus secūdo. Ego domine. Statim ergo surrexit, & aperuit ei, Et exeunte eo, subiit ostiarius, & clamauit coram omnibus gaudēs & exultans, quia audiuit, & loquutus est, Domine, Domine. Porro omnibus qui in eadem domo erant perterritis, quoniam audiebant eum loquentem, iterum dicit ille quondam mutus. Ille, qui coquinā faciebat, exiit currens, sed videte ne forte fuga lapsus sit, magnus enim seruus Dei est: quando discedebat, dixit mihi: Tibi dico in nomine Domini. & mox vidi de ore eius exeuntem flammam, & tangentē aures meas, & statim audiui, & locutus sum. Et exilientes, & sequentes eum cuncti, ulterius non viderunt eum. Tunc pœnitentiam omnes agebant, qui in domo illa erant,

D & ipse

26 DE BONO ELEEMOSYNARUM

& ipse dominus eius, qui Petrum euerat, quia in tali exhonoratione humiliasset eum, & maxime hi qui vocabant eum Amenssem.

Hæ sunt beatissimi à Deo honorati Ioannis Patriarchæ narrationes. Non solum enim de vita sua contentus erat volentem proficere ædificare, verum etiam de Deo acceptis, & veracibus relationibus suis; & dicebat semper hæc audientibus: Si proprio sanguini non pepercerunt quidam hominum, sed hunc dederunt in manus fratrum, immo CHRISTI, quomodo putas nos cum alacritate, & humiliate deberemus de facultatibus nostris dare CHRISTO, & egenis atque pauperibus, ut recompensationem recipiamus à iusto, & mercedum redditore Deo in illa timenda & horrenda retributionis die? Qui nunc seminat parce, parce & metet & qui seminat in benedictionibus, idest large & magnanimiter, multipliciter & metet, hoc est, bona illa hereditabit quæ omnem mentem transcendunt.

De Sancto Serapione.

Serapionis
Sindoniæ exi-
mia erga pau-
peres chari-
tas.

Omnibus ergo rectis moribus iste sanctus adornatus, nec hoc carebat, valde enim diligebat eloqui de actibus sanctorum patrum, & eorum qui eleemosynarum cultores fuerunt. Vnde cum una dierum recitaret de vita Sancti Serapionis, qui vocabatur Sindonius, & inueniret eum (ut fertur) amictum suum dedisse egeno, & iterum paululum processisse illinc, & frigus patienti obuiasse, & illi tunicam præbuisse, & quia nudus sedebat tenens Sanctum Euangelium, & interrogatus à quodam, Quis te expoliavit Abba? demonstrans Sanctum Euangelium, ait, iste. Et alio tempore hoc ipsum Euangelium vendidisse, & dedisse eleemosynam. Et Discipulo suo dicente, Abba, Euangelium ubi est? & illo dicente ad eum, Crede fili, qui dixit mihi, vende

Pulchrum re-
sponsum.

vende quæ habes, & da pauperibus: ipsum vendidi, & dedi eis, vt in die iudicij habeamus fiduciam abundantiore apud Deum. Et quia alias iterum vidua mulier petijset ab eodem Sancto Serapione elemosynam, quoniam esuriebant filij eius, & non habente eo aliquid omnino, tradidit se ei, vt venderet eum ad minus Græcos, quos & Christianos fecit in paucis diebus. Hæc legens Sanctus de Sancto Serapione dicit ad eos *Væ væ o philochristi*, quid prodest homini colloquens de actibus Sanctorum patrum? credite mihi, quia vsc que hodie putabam quòd vel aliquid facerem, datis, quas habere possum, pecunijs: nesciebam autem quòd & se ipsos vderet quada cõpassione superati. *Et postea*

Quod in actibus Apostolorum audiuius factum, hoc frequenter & huic compatentissimo accidebat. Videtes enim multi indefinentem eius, & inscrutabilem circa egentes cõpassionem, mouebantur multoties ad vendenda multa de substantijs suis, & ferentes præbebant Dei deuoto ministerio. Vnde & quidã veniens vna dierum, offerobat ei septem libras auri & dimidiã, satisfaciens sancto, quòd non possideret aliud aliquid in auro. Petebat autem ab eo cum multis genuflexionibus, vt oraret quatenus Deus filium eius saluaret. Habebat enim vnum solummodo filium quasi annorum quindecim, vt reduceret nauim eius cum bono ab Aphrica, illuc enim abierat. Accipiens igitur summus sacerdos quantitatem auri de manu eius (miratus est enim tam esse magnanimum ad offerendam totam quantitatem auri, quam possidebat) orauit quidem & in facie multum, & sic cum dimisit. Tamen propter eius multam fidem, posuit subtrus sanctam mensam ligaturam quantitatis auri Patriarcha, in oratorio cubiculi sui, & synaxim fecit statim perfectam super eam, pro illo qui hæc obtulerat, sa-

Nota exitum
huius histo-
rie

tis abundèq; Deum rogans quatenus & filium eius
 saluaret, & nauem cum salute reduceret, secundum
 quod fuerat postulatus ab illo. Necdum ergo triginta
 transactis diebus, defunctus est filius hominis illius, qui
 obtulerat septem libras & dimidiam Patriarchæ, & in
 tertia die mortis pueri, recepit & nauim suã ab Aphri
 ca, in qua erat & frater germanus eiusdem viri credi
 tor. Et veniens iuxta forum, retulit quomodo nauis
 naufragium pertulit, & perdiderit totum quo erat ple
 na, & quod non essent saluata nisi animæ, & vna sca
 pha vacua. Cùm ergo & hunc calum didicisset eue
 nisse sibi dominus auis, & pater pueri, secundum ver
 bum Prophetæ, paulominus in inferno habitauit ani
 ma eius. Nondum enim tribulator sibj sui extincta cõ
 prendit eum & nauis. Relata sunt itaque omnia
 quæ acciderat ei, Patriarchæ, & pene plus, quàm is qui
 hæc perpeffus fuerat, in tristitia morabatur, maximè
 propter filium eius vnicum. Nesciens ergo quid face
 ret, rogat misericordiosissimum Deum, vt consolaretur
 virum immensa pietate sua. Conuocare enim eum, &
 consolari in facie sanctus erubescerat; veruntamen
 mandauit ei, vt nullatenus desperaret, neque enim si
 ne iusto iudicio Deum facere aliquid, sed omnia in
 hoc quod nos ignoramus. Ergo vt non perdat merce
 dem quam fecit in septem & dimidia libra auri, & fi
 dem quam possidebat circa sanctum Patriarchã; iam
 verò vt & non in tentationibus quæ nobis eueniunt,
 quando aliquid boni fecerimus, imperturbati, & gra
 tias referentes ad Deum permaneamus; vidit in som
 nis iam dictus vir philochristus postera nocte quendã
 quasi in habitu sanctissimi Patriarchæ, dicentem sibi
 Vt quid tribularis frater, & mœrore dissolueris? Non
 ne tu me rogasti vt peterem à Deo, vt saluus fieret fi
 lius tuus? Ecce saluus factus est. Crede mihi, si viueret
 prauus

Quæ nos vt
 incommoda
 dolemus quo
 modo in sum

prauus, & immundus homo fieret; & de nauī tua, verē nisi Deus placaretur pro bono quod fecisti paruitati meæ, sententia erat data, quatenus tota vt iacet, cum animabus in profundum pergeret, & perderes fratrem tuum. Sed surge, & glorifica Deum, qui dedit tibi eū, & saluauit filium tuum mundum de hoc seculo vano. Euigilans itaque vir inuenit cor suum consolātū, & vniuersam tristitiam eius eiec̄tam, & indutus vestimenta sua, venit cursim ad honorabilissimum Patriarcham, & iacet se ad pedes eius, gratias agens Deo, & ei, & narrans visionem, quam viderat. Quam audiens iustissimus, dixit: Gloria tibi benigne & misericors Deus, qui & deprecationem peccatorum exaudis. Iterum que ad hominem dixit: nequaquam o fili gratiā hanc orationi meæ ascribas, sed Deo, & fidei tuæ; hæc enim omnia ista impetrare valuit. Erat enim valde de se humiliter sentiens sanctus, verbis scilicet atq; prudentia.

Pergebat aliquando hic beatus ad visitandos pauperes, in locum, qui dicitur Cæsarium (illic enim eis fecerat quasi tholos quosdam prolixos, ligneis tabulis pauimēto strato, ad requiescendos eos, & simul cū stolis & racis per totam hyemem) quodam eorum eunte secum Episcoporum, qui cum eo erant. amatore pecuniæ, possibili modo presso. Dixitque beatus Patriarcha ad eū: Ama, ac honora frater Troile fratres Christi (hoc enim ei erat nomen) nunciauerant enim quidam Patriarchæ, quod triginta libras auri portaret in ipsa hora domesticus eiusdem Episcopi Troili, vt emerret speciem argenti anaglyphi, gratia mensæ suæ. Episcopus autem tāquam veritus sermonem Patriarchæ, imo ad horam calefactus, singula dari omnibus fratribus præcepit ei qui triginta libras illas portabat. Celestiter ergo huiusmodi auri quantitas erogata est. Recedentibus itaque vtrisque, Patriarcha scilicet, & qui inuitam (vt ita dicam) eleemosynam fecerat, Episcopo Troilo,

mo lucro p̄bere
nere sæpe de
beremus.

Inuiti eleemosynatoris casus.

Troilo, in proprijs Episcopijs, velut quaedam amena & animæ periculosa in eum cogitatio irruit propter pecuniarum dationem Horroris, & amoris pecuniae, & crudelitatis & negligentiae genimen eum sequebatur, febre extra naturam mixta: propter quod ægrotus inuitus in lectum cecidit. Hebdomadario ergo à Sanctissimo Patriarcha ad eum veniente, & ad mensam eiusdem Patriarchæ eum inuitante, recusauit; frigore enim, & febre se vexari pro quadam causa dicebat. Igitur cum hoc audisset Patriarcha, mox agnouit causam, quia propter exitum triginta librarum infirmatus est ille inuitus eleemosynator. Erat enim (vt prædictum est) valde immisericors, & amator pecuniae. Non sufferens ergo Beatus se quidem super mensam reficere, illum autem super lectum cruciari grauiter, peruenit cleriter ad eum, ille verè sine superbia; & dixit ad eum hilari vultu. Fac charitatem fili Troile. Aestimans quod in veritate dixerim tibi fratribus huiuscemodi dare; crede mihi, per iocum dixi tibi dare. Ego enim volui præstare eis singula numismata propter sanctam festiuitatem, sed quia non habebat distributor meus secum sufficientem quantitatem, huius rei gratia mutuum dedisti eam mihi, & ecce attuli tibi illas triginta libras. Vt verò vidit quantitatem Epûs amator pecuniae, in honorabili manu sapientis medici: & pastoris, febris quidem subito disparebat, frigus etiã recedebat, fortitudo quoque & corporis eius calor ad eum reuertebantur, vt ex hoc non posset latere hæc esse causam repente comprehendentis eum commutationis. Suscipiens verò aurum ab honorandis manibus Patriarchæ, & nihil omnino contradicens, expectabat ab eo Patriarcha conscriptionem abrenunciationis mercedis earum, quæ datae sunt, triginta auri librarum. Fecit autem hoc cum gaudio Troilus Episcopus

PNS

per scribens proprijs manibus ita. Deus, domino meo Ioanni Beatissimo Patriarchæ huius Alexandrinorum magnæ ciuitatis, da mercedem triginta librarum, quæ datæ sunt tibi, quoniam ego recepi mea. Hoc scriptum itaque Sanctus accipias, sumpsit secum & eundem Episcopum ad prandium, ut enim iam dictum est, statim sanus factus est.

Volens ergo mercedis redditor Deus corripere eum, simul autem & ad miserationem contribulorum, & compassionem erigere, ostendit ei eadem die dormienti post prandium Patriarchæ in somnis, quæ mercede priuatus esset. Vidit enim (ut ait) domum cuius pulchritudinem, atque magnitudinem non potest ars hominû imitari, & ianuam huius rotam auream, & super ianuam titulum conscriptam. Mansio æterna, & requies Troili Episcopi. Cùmque hoc, inquit, legissem, gavisus sum, sciebam enim donandam mihi ab Imperatore talis domus epulationem. Nondum autem huiusmodi tituli superscriptionem perlegeram, & ecce quidam regius cubicularius habens secum & alios obsequij diuini, & tùm peruenisset ad talem nitentis domus ianuam, dixit ad proprios officiales, deponite titulum istum. Et tùm deposuisset, iterum dixit: mutate eum, & ponite quem misit orbis terrarum Rex. Et attulerunt, & affixerunt aliud, aspiciente me, superscriptum ita, Mansio æterna, ac requies Archiepiscopi Alexandriae emptæ libris triginta. Et cùm hoc vidisset, surrexit à somno, & magno summoque pastori quæ visa sunt ei in somnis enarrauit. Proficiens ea de causa Troilus Episcopus factus ex tunc Eleemosynator magnificus. *Et postea.*

Districtus quidam ab his, qui pensionem exigebant, cùm non haberet quod daret, erat enim regio in magna difficultate, eo quod fluius Nilus secundum consuetudinem non irrigaret aquis terram, ipse abiès depre-

Viso, quæ
Episcopo
Troilo appa-
ruit, unde &
factus est ma-
gnus eleemo-
synator.

31 DE BONO ELEEMOSYNÆ

deprecatus est ducem quendam magnatorum, vt mutuas sibi daret quinquaginta libras auri, & dicebat se dare pignora, si vellet, dupla. Repromisit ergo dux dare ei, ad præsens verò distulit. Exactoribus verò constringentibus eum, vadit & ipse ad portum, à quo cuncti recipiuntur, videlicet ad mitissimum, & dignum admiratione Patriarcham. Et nondum pene propriam necessitatem enarrauerat, & dixit sanctus ad eum. O fili si volueris, & quo vestior, indumentum. Etenim cum admirabilibus suis bonis & hoc possidebat, quòd non poterat videre aliquem de necessitatibus lachrymantem, & non statim se proprijs irrigaret lachrymis; vnde & mox petitionem volentis ab eo mutuum accipere adimpleuit. Et sequenti nocte videt dux, quod staret super altare quidam; cui offerebant multi oblationes, & per vnam, quã ponebant, accipiebãt centũ pro ipsa de altari. Erat autem & Patriarcha post tergum eius. Iacebat ergo vna oblatio ante eos in vno scamno, & dicit quidam duci. Vade domine dux, & accipe oblationẽ illam, & offer ad altare, & tolle pro ea centum oblationes. Illo verò pigritante, cucurrit Patriarcha, licet post eum staret, & tulit hanc ante eum, & obtulit, & accepit, sicut omnes, centum de altari. Euigilans itaque nõ poterat discernere somnium. Misit autem, & adduxit eum qui volebat mutuum accipere, vt præstaret ei. Et cum venisset, dicit ei dux. Accipe quod petisti mutuũ. Respondens illi dixit ei. Ante tulit mercedem tuam dominus Patriarcha. Etenim te domino, differente me, compulsus sum ad illum, tanquam ad portum confugere, multa enim erat vis inquietudinis exactorũ. Cum ergo audisset hoc dux ille, statim recordatus est somnii, & dixit: Verè benè dixisti: ante tulit mercedem tuam. Ante tulit enim, & vñ illi qui vult facere bonũ, & differt, & enarrauit omnibus somniũ, quod viderat.

Audiens

Quomodo aliqui sine datione beneficentia accipiunt coronas, quas alij lucrari potuissent.

Epistola. Audiens aliquando cuiusdā eleemosynatoris puerū orphanum derelictum, parentibus ipsius morientibus; & in multa paupertate cōuersari hunc. Dicebāt enim hi qui in testamento patris eius inuenti sunt testes, quia non dimisit ei, domine, pater eius moriens vī que ad vnum numisma; sēd habens decem libras auri, adducit eum ipsa hora, quando testamentum scribebat, & dicit ei: Has decem libras habe fili mi. Quid vis? dimittā tibi istas, an vis Dominam meam Dei genitricem curatorem, & prouisorem? Puerō verō eligēte sanctam Dei genitricem, præcepit dari cuncta pauperibus. Et ecce, inquit, sanctissime, in multa inopia consistit, nocte ac die domum dominæ nostræ non deserens. Cum ergo hæc audisset a sciētibus sanctus hic, nemini aliquid dicens, adducit quēdam tabellionem, & narrabat ei rem, dans ei terminum vt nulli crederet quam præcepit ei facere rem, dicens ei: Vade, & in veteribus chartulis scribe testamētum nomine Theoponti, & fac in eadem charta, me & patrem pueri, consobrinos fratres, & vade, & dic iuueni. Scis frater, quod genus existens Patriarchæ, non debueras ita in paupertate versari, & ostende ei chartam, & dic. Quoniam si erubescis, ego ordino causam tuam apud Patriarcham; & vide quid tibi dicet. Cum ergo omnia quæ iussa sunt ei a Patriarcha, tabellio fecisset, venit ad eum dicens, quia pactus est puer mihi, vt ego loquar causam suam domino, & magnas gratiarum actiones referebat mihi. Dixit verō sanctus: Vade, & dic ei, quia locutus sum Patriarchæ; Et dixi, quoniam & ego scio, quia habuit consobrinus meus filiū, sed ex vultu hunc non recognosco: Bene ergo facis, adducens hunc ad me. Adducens ergo eum, portat & chartam secum. Cū verō peruenissent, tulit eum secretò ille iustus, & coepit deosculari eum, & dicere: Bene venit filius consobri-

Puer qui Beatissimā Virginem elegit potius curatricem, quā ingentem pecunie summā & quid ei contigerit.

E sobrini

34. DE BONO ELEEMOSYNÆ,

sobrini mei. Ditauit igitur eū, & vxorē tradidit in Alexandria, & domum, & omnia quibus opus habuit donauit ei, demonstrare festinans, quoniam non derelinquet Dominus sperantes in se. *Et post pauca.*

De Abbate Vitalio.

Enex quidam magnus, quasi annorum sexaginta, audiens tales res beati, voluit tentare eū, si posset verbis suaderi, & ad scandalum facile inclinari, & vt cōtingit, si condemnaret aliquem. Et habitās prius in monasterio Abbatis Seridonis, exiit, & venit Alexandriam, & sumit conuersationem hominibus quidem reprehensibilem, sed Deo gratam, qui dat (vt ait Dauid) singulis secundum cor eorum. Ingrediens itaque ciuitatem, scribit omnes quæ notæ erant meretrices, & coepit laborare opuscula, & accipere per singulos dies siliquam vnā. Cum ergo occumberet sol, manducabat, & intrabat ad vnā meretricem, & dabat ei æreos nummos, & dicebat. Dona mihi noctem istam, & noli fornicari. Et manebat iuxta eam nocte illa, obseruans eam ne fornicaretur. Stabatque à vespere in vno angulo cellulæ, vbi dormiebat mulier, psallens & orans pro ea, & mittens genuflexiones vsque ad auroram, & exiens, accipiebat verbum ab illa quòd nulli diceret actionē eius *et cet.*

Deprecabatur ergo, vt quibusdā post mortē eius in somnis manifestaret Deus de se, vt nō imputaretur in peccatū his, qui scandalizabantur in eum, eò quòd rē quam agebat, dicerent scandalo esse plenam, & nō haberet homo peccati iudicium ex ea, quicquid locutus fuisset. Multas igitur de talibus mulieribus, in compunctionem induxit hæc operatio eius; & maximè quando videbant eum nocte extendentem manus, & oran-

tc m

Nota mirabiles potius quàm imitabiles charitatis modos.

tem pro vnaquaque earum, à fornicatione cessabant: quædam verò recipiebant viros, & pudicè conuersabantur; quædam verò & modis omnibus mundum relinquentes, singularem vitam ducebant. Nullus tamen sciuit vsque ad eius dormitionem, quòd ipsius admonitione & oratione, impudicæ mulierculæ à fornicatione cessarent. Vnde quodam die, exeunte eo à prima talium mulierum diluculo, obuiat ei quidam homo immundus, intrans ad fornicandum cum ea, & cū vidisset Sanctum Vitalium ex ea egrediētem, dedit ei alapam in faciem, dicens ad eum: Vsquequo pessime illulor Christi, non emendas te ab his nequitijs tuis?

Qui dixit ad eum. Crede mihi, accipies alapam a me humili, vt tota Alexātria colligatur ad clamores tuos.

Nondum breui tempore transacto, dormiuit cum pace in cellula sua Sanctus Vitalius, nemine sciante omnino. Habebat enim valde pusillam cellulam super locum qui dicitur Porta solis. Vnde & plerunque cū collecta celebraretur iuxta cellulam eius in ecclesia matre, conuenientes quædam muliercularum harum, ad alterutras dicebant. Eamus, eamus, iterum Abbas Vitalius collectam habet, Et venientibus eis, curabat eas. Igitur dormiente eo, vt prædictum est, in propria cellula, & nullo sciante, mox quidam dæmon tanquam æthiops deformis, astat ei qui dederat alapam Abbati Vitalio, & dat ei alapam, dicens. Suscipe alapam, quam misit tibi Abbas Vitalius. Et cadens, statim coepit spumare. Congregata est igitur secundum prophetiam Vitalij penè tota Alexandria in violentiam quam patiebatur a dæmone, & maximè quia sonitum datæ alapæ audierunt quidam, quasi ad vnus iactum sagittæ. Post aliquantas verò horas in mentem rediens is qui patiebatur, scidit vestimenta pectoris sui, & cucurrit ad cellulam, clamans & dicens.

E 2 Culpam

Non indicandum esse ante tempus.

Culpam feci tibi serue Dei Vitali, miserere mei. Currerunt verò cum eo omnes audientes. Cùm peruenisset ad cellam Sancti, exijt iterum dæmonium, iactans eum omnibus aspicientibus. Et cùm ingrederentur intro hi qui cum eo cucurrerunt, inuenerunt sanctum stantem in geniculis suis, & orantem, & animam Domino tradentem, & in pauimento scripturam huiusmodi. Viri Alexandrini nolite ante tempus aliquid iudicare, quoad vsque veniat Dominus. Confitebatur verò & homo qui a dæmonio vexabatur, quod sancto fecerat, & quod dixerat sanctus ei. Recitata sunt ergo beatissimo Ioanni Patriarchæ omnia quæ circa Sanctum Vitalium acta sunt, & descendens cum clero venit ad corpus S. Vitalij, &c. Tunc itaque omnes fornicariæ, & quæ abrenuntiauerant ex eis, & viros sulceperant, cum cæreis, & lampadibus præbant eum stantes, & dicentes: Perdidimus salutem, & doctrinã. Enarrabant enim iam conuersationẽ eius omnibus, & quoniam non propter turpem rem ad nos intrabat, & quia nunquam aliquando vidimus eum super latus dormientẽ, aut vnã ex nobis tenentẽ manu sua. *Et post nonnulla.*

Nota.

Quomodo quinque æreis nummis quotidie in eleemosynã datis quidam peccata vincat

Vnus interrogatus a sancto respondit ita; Crede mihi domine, quia nihil do aut facio boni, veruntamen ipsum quod facio, & præbeo, ex quibus & orationes tuæ largiuntur, ita facere assueui. Eram prius valde immisericors, & crudelis, & semel damna pertuli, & in subtilitatem deueni: cœpit autem cogitatio mea dicere mihi. Verè si esses eleemosynator, non relinqueret te Deus. Statui ergo per singulos dies dare quinque æreos nummos pauperibus: & cum cœpisssem dare, statim sathanas prohibebat me dicens: Verè quinque nummi isti sufficiunt domui tuæ ad holera, aut ad balneum percipiendum; & statim, tanquam sic de faucibus natorum meorum priuarem eos, nihil dabam. Cùm verò vidissem

sem quod superaret à vitio, dico puero meo, per singulos dies furare me nesciente quinque nummos, & dare eleemosynam. (Sum ego enim trapezita domine). Ille verò benefaciens cœpit furari denarios. Erat autem aliquando & filiqua. Cùm ergo vidisset, quia benedicimur, & diuitijs abundabamus, cœpit & semisses furari & dare. Semel itaque admirās benedictiones Dei dixi ei. Verè multum profuerunt tibi quinque nummi illi: volo ergo vt des decem. Tunc dicit mihi & puer subridēdo: Vade, ora pro furtis meis. Nam verè hodie non habebimus, quem manducauimus panem, sed si est fur iustus, ego sum. Tunc ergo dixit, quoniam semisses dabat, & filiquas, & iam ex fide illius, assueui domine, ex animo dare. Aedificatus ergo sanctus valde, dixit ad eum: Crede mihi multas conuersationes patrū legi, tale aliquid non audiui.

CAPVT QVARTVM.

Ex vita S. Marciani Presbyteri, qui fuit Oeconomus magnæ Ecclesiæ Constantinopolitanæ, per Simeonem Metaphrastem apud Aloysium Lipomanum Tomo quinto Vitarum Sanctorum Patrum.

MNIBVS autem conuenientibus, noui quidem templi, vt par est, encœnia celebrabantur, & dies quoque, quo ipsa Martyr. [*Anastasia*] certamen consummauit, ipso in quam Decēbre. Vocabant autē ad encœnia, & fideles Imperatores, & sacrum Senatū, & vniuersam (vt semel dicā) ciuitatem. Oportebat autem qui latebat Marcianum, eo die videri

Antemediū.

Qua implerunt vestimentum, virtus & charitas.

deri qualis esset moribus, qualis virtute, & quantum se ultra mandata extendebat.

Nā cū tota concurreret ciuitas, & egentes vna cum ea quodā pacto attraherentur, pauper quidā accedens ad hunc virum egregium (ij enim exquirūt, ac discunt benignas & clementes animas, nō secus atque ij qui laborant, medicos) Accedens ergo respexit ad eius dexteram, & petijt vt acciperet aliquod medicamentū famis. Ille autem (tunc enim nihil gestabat in sinu; sed reuera habebat intra animæ sinum, benignitatem multam & clementiam) cū remotus fuisset ab omnibus, & locum aspexisset valde latentem, nullo autem alio nisi vna tegetetur tunica (quod quidem fuit ei tota vita familiare, vt duabus non vteretur tunicis) cū sic se haberet vir diuinus, & si facile erat, excusando egestatem, repellere supplicationem (nam quod nihil poterat testes habebat omnia intuentes oculos) ille perinde ac si non daret, fieri non posset, vt non Deo afferret molestiam, cū se ea ipsa qua sola indutus erat veste exuisset, dat egenti; prompto & alacri animo, & de cætero habebat solam vestem sacerdotalem, & penulam quæ corpus contegebat, quam etiam vnde qua que contrahens, cupiebat quantum fieri poterat, latere, & id quod factum fuerat omnium celare oculos.

Postquam autem fuerunt intra ædem sacram, ei autem diuinum celebrare sacrificium iussit primus sacerdotum: ille quidem penulam similiter contrahebat, & complicabat, cupiens vt diximus rem latere. Qui autem aderant, & vnā cum eis Pontifex, cū oculos in eum defixissent, vident quoddam nouum & arcanum miraculum, & propemodum ijs solum credibile qui aspexerunt, vident eum intus indutum eximia quadā veste regia, & auro nitenti intertexa, quæ tunc etiam magis apparcebat in manibus, quādo eos qui accedebant

bant, diuino corpore impertiebat. Hæc videntes, alij quidem apud se mirabantur, alij autem alijs quoque enunciabant. nonnulli quidem ut admirantes, nonnulli verò (vt est uerisimile) etiam inuidentes. Qui etiam ad ipsum Pontificem Gennadium accedentes, tanquã existimantes eum nescire, quæ eum scire maximè uolebant, ei renunciabant. Deinde ei etiam conabantur detrahere, & mouebant calumnias aduersus beatam illam animam. Et ille, seipsum quoque dicebat uidisse, modum autem ignorare, & se reuera de eo dubitare.

Postquam autem a Marciano fuit impositus finis sacrificio, eum accersit Patriarcha, & eum seorsum conueniens, de ueste reprehendit, dicens eam magis Imperatoribus conuenire quàm sacerdotibus. Ille autem magis animi dubius, quàm is qui dubitabat, procidit ad pedes illius, & in eos multas fundens lachrymas, negabat omnino id quod dictum fuerat, & dicebat, deceptos fuisse eius oculos. Tale quid enī uel solū cogitasse, aperta est insania. Ad hæc Patriarcha (stultum enim existimabat, & a ratione apertè alienum, proprijs non credere oculis) manu propria statim tangens, relaxat ipse penulam simul cum ueste sacerdotali: & de cætero miraculum videbatur, & dicebatur. Nam illa quidem aurea, quæ paulò ante uidebatur tunica, nusquam erat, nudus autem sanctus uidebatur, sicut erat, exceptis his indumentis sacerdotalibus, nudus inquam, qui uerè aureis uirtutis tunicis, quæ sub aspe-

rum non cadunt tegebatur. Hoc Pontifi-

cem quidem adduxit in admirationem,

in admirationem autem adduxit

etiam Imperatores, cum

iam fama ad eos per-

uenisset.

Cap. Quintum

Ex Cap. 1.

Ex Libello Innocentiū III. de
Eleemosyna.Multiplex
eleemosynæ
utilitas.

Eleemosyna quidem est, indigenti pietatis intuitu subuenire: cuius quantus sit fructus scriptura sacra demonstrat. Nam eleemosyna mundat, 2 eleemosyna liberat, 3 eleemosyna redimit, 4 eleemosyna protegit, 5 eleemosyna postulat, 6 eleemosyna imperat, 7 eleemosyna perficit, 8 eleemosyna benedicit, 9 eleemosyna iustificat, 10 eleemosyna resuscitat, 11 eleemosyna saluat.

Audi de singulis exempla per ordinem, & ordinare ad exempla per singula, ut fructum eleemosynæ consequaris.

I. Date, inquit Dominus, eleemosynam, & ecce omnia munda sunt vobis. Ecce qualiter eleemosyna mundat.

II. Raphael angelus ad Tobiam. Bona est inquit oratio cum ieiunio & eleemosyna magis quam thesauros auri recondere: quoniam eleemosyna à morte liberat, & ipsa est cuius purgat peccata, & facit inuenire vitam æternam. Ecce qualiter eleemosyna liberat.

III. Daniel autem dixit ad Nabuchodonosor: Placeat tibi consilium meum Rex, & peccata tua eleemosynis redime, & iniquitates tuas misericordiis pauperum: forsitan ignoscet Deus delictis tuis.

IIII. Tobias verò quia pergens per omnem cognitionem suam diuidebat unicuique prout poterat de facultatibus suis, esurientes alebat, nudisque vestimenta præbebat, & mortuis sepulturam sollicitus impendebat, cum Rex iussisset illum occidi, fugiens nudus

duis latuit, quia multi diligebant eum. Ecce qualiter eleemosyna protegit.

V. Absconde inquit eleemosynam in sinu pauperis, & ipsa orabit pro te: quia ignem ardentem aqua extinguit, & eleemosyna resistit peccatis. Ecce qualiter eleemosyna postulat.

VI. Cornelius autem Centurio vir religiosus, & timens Deum, faciens eleemosynas multas plebi, & deprecans Deum semper, vidit in visu manifestè Angelum Dei dicentem sibi: Orationes tuæ & eleemosynæ tuæ ascenderunt in memoriam in conspectu Dei. Ecce qualiter eleemosyna impetrat.

VII. Dominus quoque dicit: Si vis perfectus esse, vade, & vende omnia quæ habes, & da pauperibus; & habebis thesaurum multum in cœlis. Ecce quomodo eleemosyna perficit.

VIII. Anno tertio, dicit Dominus, separabis aliã decimam ex omnibus quæ nascuntur tibi eo tempore, & repones intra ianuas tuas, venietque leuites qui aliam non habet possessionem tecum, & peregrinus, & pupillus, ac vidua, qui intra portas sunt, & comedent, & saturabuntur, ut benedicat tibi Dominus Deus tuus in cunctis operibus manuum tuarum quæ feceris. Ecce qualiter eleemosyna benedicit.

IX. Dispersit, dedit pauperibus, iustitia eius manet in seculum seculi: cornu eius exaltabitur in gloria. Ecce qualiter eleemosyna iustificat.

X. Cum Tabitha, quæ plena erat eleemosynis, & bonis operibus, obijisset, circumsteterunt Petrum omnes viduæ flentes, & ostendentes tunicas, & vestes, quas faciebat eis: qui ponens genua oravit, & dixit: Tabitha surge. At illa aperuit oculos, & viso Petro resedit. Ecce qualiter eleemosyna resuscitat.

XI. Stans autem Zachæus dixit ad Dominum: Ecce di-

42 DE BONO ELEEMOSYNÆ

et dimidium bonorum Domine, do pauperibus, & si
quid aliquem defraudavi, reddo quadruplū; Ait Iesus
ad eum: Quia salus domui huic facta est, eò quòd &
ipse filius sit Abrahę. Venit enim filius hominis qua-
rere, & saluare quod perierat. Ecce qualiter eleemosy-
na saluat.

Cap. 2.
Alij plures
eleemosynę
effectus.

VNT quoque & alij eleemosynę effectus,
quos ex subiectis testimonijs poteris cogno-
scere. Quid ergo sollicitus quæris, cur anxius
inuestigas, quid faciendo promerearis vitam æternā?
Dominus in iudicio pietatis opera commendabit, pro
quibus ipse misericordibus regnum largietur æternū!

Venite, inquit, benedicti patris mei, possidete regnū
vobis paratum a constitutione mundi. Esuriui enim,
& dedistis mihi manducare. Sitiui, & dedistis mihi bi-
bere. Hospes eram, & collegistis me. Nudus & coo-
peruistis me. Infirmus, & visitastis me. In carcere, &
venistis ad me. Amen dico vobis, quamdiu fecistis vni
de minimis his fratribus meis, mihi fecistis. Beati
enim misericordes, quoniam ipsi misericordiam conse-
quentur. Nam in qua mensura mensi fueritis, remetie-
tur vobis. Diues ille, qui induebatur purpura, & bysso,
& epulabatur quotidie splendide, quia non est miser-
tus mendico nomine Lazaro, qui iacebat ad ianuam
vulceribus plenus, cupiens saturari de micis, quę cade-
bant de mensa diuitis, & nemo illi dabat, mortuus est;
& sepultus in inferno. Vnde cum ipse post mortem mi-
sericordiam implorasset, Pater, inquires, Abraham mi-
serere mei, & mitte Lazarum, vt intingat extremum
digiti sui in aquam, vt refrigeret linguam meam, quia
crucior in hac flamma: misericordiam obtinere nõ po-
tuit, quoniam ante mortem misericordiam noluit ex-
hibere. Propter quod Abraham illi respondit: Fili re-
cordare

eordare quia recepisti bona in vita tua, & Lazarus similiter mala: nunc autem hic consolatur, tu verò cruciarius. Et in his omnibus inter nos & vos chaos magnum firmatum est, Seruus ille, qui noluit misereri conseruo suo, sicut dominus fuerat illi misertus, traditus est tortoribus, quoadusque debitum redderet vniuersum. Sed & diuiti illi, qui cogitabat ampliare horrea, & illi vberes fructus congregare, Dominus ait: Stulte hac nocte animam tuam repetunt à te, quæ autè parasti, cuius erunt? hic est qui thesaurizat sibi, & non est diues in Deum. Propterea Dominus præcepit: Vendite quæ possidetis, & date eleemosynam. Facite vobis sacculos, qui non veterascunt, thesaurum non deficientem in caelis. Et alibi. Facite vobis amicos de mammona iniquitatis, vt cum defeceritis, recipiant vos in æterna tabernacula. Idem in lege mandauit: Si vnus de fratribus tuis, qui morantur intra portas ciuitatis tuæ, in terra quã dominus Deus tuus daturus est tibi, ad paupertatem venerit, non obdurabis cor tuum, nec contrahas manum, sed aperies eam pauperi. Itẽ: Non decurrunt pauperes in terra habitationis tuæ: idcirco præcipio tibi, vt aperias manum fratri tuo egeno, & pauperi qui tecum versatur in terra. Nam iuxta Ioannis Apostoli testimonium. Qui habuerit substantiam huius mundi, & viderit fratrem suum necessitatem habere, & clauerit viscera sua ab eo, quomodo charitas Dei manet in eo? Huius mandati memor erat, qui executor beatus Iob, dicens: Oculus fui cæco, & pes claudopatrem eram pauperum, & miserentium consolator. Si negaui quod volebãt, pauperibus, & oculos viduæ expectare feci. si comedi buccellam meam solus, & nõ comedit pupillus ex ea. Quia ab infantia mea creuit mecum misratio, & de vtero matris meæ ingressa est mecum. Si despexi prætereuntem, eò quòd non habue-

F 2 rit in-

rit indumentum, & absque operimento pauperem. Si non benedixerunt mihi latera eius, & de velleribus ouium mearum calefactus est &c. Hinc ait Dominus per prophetam. Frange esurienti panem tuum, & egenos, vagosque induc in domum tuam. Cum videris nudum, operi eum, & carnem tuam ne despexeris. Audisti præceptum ad meritum, audi promissum ad præmium. Tunc erumpet quasi mane lumen tuum, & salus tua coram te orietur, & anteibit faciem tuam iustitia tua, & gloria Domini colliget te. Tunc inuocabis, & Dominus exaudiet: clamabis, & dicet; ecce adsum. Item cum effuderis esurienti animam tuam, & animam afflictam repleueris, orietur in tenebris lux tua, & tenebræ tuæ erunt sicut meridies, & requiem dabit tibi dominus tuus semper, &c. Commendatur vidua Sareptana pro eo quòd pavit Heliam. Et ex illa die hydria farinæ non defecit, & lecytus olei non est imminutus, vsque in diem qua dedit dominus pluuiam super terram, Commendatur Abdias qui centum prophetas quinquagenos & quinquagenos abscondit, & pavit. Vnde liberatus ab igne, donari meruit spiritu prophetiæ. Commendatur hospitalitas in Abraham & Loth, qui etiam Angelos hospitio receperunt. Commendatur in Maria & Martha, quæ ante sex dies Paschæ fecerunt coenam Iesu. Commendatur in duobus discipulis euntibus in Emmaus, qui in fractione panis Dominum cognouerunt. Paulus Apostolus collectas faciebat in gentibus, vt eas mitteret sanctis in Hierusalem. Attende quòd Dominus non tam fecit diuites propter pauperes, quàm pauperes propter diuites: quia plus proficit pauper diuiti, quàm diues pauperi. Diues enim dat pauperi eleemosynam temporalem: pauper autem retribuit diuiti mercedem æternam. Vnde Salomon. Foenèratur Domino, qui miseretur pauperi

peri, & vicissitudinem reddet ei. Et alius item sapiens: Eleemosyna viri quasi sacculus cum ipso, & gratiam hominis quasi pupillam conseruabit, & postea resurget, & retribuet illis retributionē, vnicuique in caput illorum. super scutum potestatis, & super lanceam aduersus inimicum tuum pugnabit. Attēde quoq; quòd in cæteris rebus, quæ carius diligitur, diligentius custoditur; Qui verò plus diligit eleemosynam eam amplius elargitur. Tale quidem est debitum charitatis, quòd quantò pius soluitur, tantò magis debetur. Porro cum eleemosynam das in terra, reponis illam in cælo, & cum eleemosynam alteri tribuis, eam tibi custodis. Vnde per eleemosynam sic alij præstas subsidium, quòd tibi comparas meritum; sic subuenis alteri, quòd proficis tibi. Nihil de rebus temporalibus vniuersis tecum ex hac vita portabis, præter eleemosynam solam, quã per manus pauperum præmittis in cælum. Nihil enim vt dicit Apostolus intulimus in hunc mundum, haud dubium, quia nec auferre quid possumus. Nudus ait alius egressus sum de vtero matris meæ, nudus reuertar illuc. Cùm autem pauperibus erogas, thesaurizas in cælis; teste veritate, quæ dicit: Thesaurizate vobis thesauros in cælis, vbi fures nec offodiūt, nec furātur; vbi nec ærugo, nec tinea demolitur. Quid ergo gratius, aut quid carius eleemosyna, quæ non deserit datem, cùm cætera deserant retinentem? In illo, cui datur, sitim extinguit, famem expellit, nuditatem operit. In eo verò qui dat, reatum extinguit, culpam expellit, operitque peccatum. O quàm digna recompensatio, vt pro eo quòd eleemosyna nuditatem corporis tegit, in alio, iniquitatem mentis tegat in te. Beati enim quorum remissæ sunt iniquitates, & quorum tecta sunt peccata.

Vera

Ex cap. 3.
paulo post
initium.

Eleemosynæ
origo quæ

Era eleemosyna de vera charitate procedit. nã secundum charitatis mandatum hoc est; Diliges proximum tuum sicut teipsum. Ad quod pertinet illud. Quæcumque vultis, vt faciant vobis homines, & vos facite illis. Sicut ergo volumus nobis ab aliis in nostris necessitatibus subueniri, sic & nos debemus aliis in suis necessitatibus subuenire, vt sicut nos, ita proximos diligamus. Nisi enim ramus eleemosynæ de charitatis radice procedat, non habet pinguedinem, vel humorem, vt suauem vel maturum fructum producat. Nam vera eleemosyna fructus est charitatis. Caritas enim operit multitudinem peccatorum. De qua veritas ait: Dimissa sunt ei peccata multa, quoniam dilexit multum. Eleemosyna, quæ de charitate procedit, ipsa profectò mundat à vitiis, & redimit à peccatis. &c.

Ex Cap. 4.

Melior est
eleemosyna,
quàm ieiunium
aut oratio.

ONVM est ieiunium, sed melior est eleemosyna, quia quod ieiunium subtrahit, eleemosyna tribuit, alioquin quod ieiunium subtrahit voluptati, reponit cupiditati. Qui vero dat eleemosynam, quodcumque sibi subducit, alij totum impendit: per ieiunium enim affligitur caro propria; per eleemosynam verò reficitur aliena; illud præstat esuriam, ista verò satietatem procurat. Rursum bonum est orare, sed melius erogare: quoniam eleemosyna agit vtrumque, descendens ad proximum, & ascendens ad Deum. Audi super hoc sententiam sapientis. Conclude eleemosynam inquit in corde pauperis, & ipsa pro te corabit ad Dominum. Non enim desistit orare qui non desinit bene agere; cum melius sit orare opere quàm sermone.

Danda

DANDA est Eleemosyna, non ex tristitia, sed cum hilaritate, non cum mora, sed cum velocitate, iuxta quod docet Apostolus, dicens: Vnusquisque prout destinauit in corde suo, non ex tristitia, aut ex necessitate: Hilarē enim datorem diligit Deus. &c. Porro bis qui dat, qui cito dat, vnde ne differas bene facere, quia spes quæ differatur affligit animā: cor inopis ne afflixeris, & non protrahas datum angustiā: ante mortem benefac amico tuo, & secundum vires tuas pauperi perrige. Non defrauderis a die bono, & particula boni doni nō te prætereat: memor esto quia mors non tardabit, vnde sine dilatione fac bonū dum potes, quia forte cum volueris facere bonum non poteris, & in tuis bonis alius luxuriabitur. &c. Noli ergo bonū quod concepisti differre, quoniam a mane vsque ad vespēram mutabitur tempus, & mens rapitur in diuersa; Nec dimittas illud exequendum hæredi: quia vix tibi laudem, nedum mercedem rependet, &c.

Eleemosyna, quæ datur de corde puro, & conscientia bona, & fide non ficta magnam præstat fiduciam apud altissimum: & ipsa contra omne periculum salutis est medicina.

Ex cap. 5.
Non procul a principio.

Cum Hilari-
tate danda est
eleemosyna.

Non relin-
quendū ex-
quendum he-
redi, quoddā
dum est pau-
peri, & cito.

In fine.

CAPVT SEXTVM.

Ex Gregorio Turonensi.

TEMPORE Sancti Sydonij magna Burgundiam fames oppressit. Cumque populi per diuersas regiones dispergeretur, nec esset vnus qui pauperibus alimoniam largiretur, Erdicius, vnus ex senatoribus, Hunnis propinquis magnam tunc rem in Deo

Lib. 2. Hist.
Cap. 24.

Deo confusus fecisse perhibetur. Nam inualeſcente fame, miſit pueros ſuos cum equis, & plauſtis per vicinas ſibi ciuitates, vt eos qui hac inopia vexabantur, ſibi adducerent. At illi euntes, cunctos pauperes, quotquot inuenire potuerunt, adduxerunt ad domos eius, vbi eos per omne tempus ſterilitatis paſcens, ab interitu famis exemit. Fueruntque (vt multi aiūt) plūs quā quatuor millia promiſcui ſexus. Adueniente autem vbertate, ordinata iterum reueſtione, vnumquemque in locum ſuum reſtituit: Poſt quorum diſceſſum, vox ad eum de cœlis lapſa peruenit, dicens. Erdici, Erdici, quia feciſti hanc rem, tibi, & ſemini tuo panis nō deerit in ſempiternum, eò quòd obedieris verbis meis, & famem meā reſeſtione pauperum ſatiaueris. Quem Erdicium miræ fortitudinis fuiſſe multi commemorant. nam quadam vice multitudinem Gotthorum cū decem viris fugaffe perſcribitur: &c.

Ex vita S. Paulini Nolani Epifcopi.

In gloriâ cō-
fellorum.
Cap. 107.
paulò poſt
initium.

Quadam die venit ad eū [*Paulinum*] qui ſtipem peteret, & ait cōiugi: Vade, & da ei quod habet neceſſariū, Quæ reſpondit: Nō eſt nobis amplius, quā vnus panis. Cui ille: Vade inquit porrige eum, Dominus enim dabit nobis victum. Sed illa qua ſi ſtrenua reſeruare cupiens, ne aliquid deeſſet, porrigere noluit. Interea aduenerunt quidam dicentes miſſos ſe a dominis ſuis, vt illi annonæ, ac vini deferrent ſpeciem, ſed pro hoc ſe moratos, quòd orta tempeſtas vnā eis cum tritico abſtulerit nauem. Tunc vir Dei conuerſus ad mulierem ait: Intellige te illi pauperi unum panem fuiſſe furatam, & ideo hanc nauem eſſe merſam. &c.

Quod

Quod autē narrabo, quodā loco in portu maris gestum fuisse multorum confirmat relatio. Quidā pauper senex sacculis oneratus uenit ad litus maris, & accedens ad portam, petere eleemosynam a naucleris coepit, atque illi qui primus in naui erat importunior assistebar, dicens, Da mihi aliquid. Tunc ille cōmotus ait. Absiste quæso decrepitate, & noli a nobis quærere quicquam: nihil enim hic aliud præter lapides habemus. At ille ait: si lapides dicis esse quæ in tuis ditioribus nauis hæc continet, omnia vertantur in lapides. Et statim cunctum nauis onus, quod mandi potuit, in saxum conuersum est. Ego enim ex his & dactylos uidi, & oliuas aspexi marmore duriores. Nam cum in lapidis duritiam conuersa fuissent, nunquam tamen colorem, quem habuerunt, perdiderunt, sed eadem forma, eademque species erat. Dominus autem nauis potentia motus, inquisitum senem nunquam potuit reperire. Et sicut ferunt, per multas ciuitates, quæ in saxum mutata fuerant, ad uidendum direxit, ut scilicet exemplū essent omnibus, ne similia perpetrarent. Ecce quid agens impudens auaritia? fecisti hominem pauperem, qui non porrigendo pauperi putauit se posse fieri ditiozem.

VM autem Iustinus, iam præmissis sen su amens effectus fuisset, & per solam Sophiam Augustam eius imperium regeretur, populi Tyberium Cæsarem elegerunt, utilem, strenuum, atque sapientem; eleemosynarium, inopumque optimum defensorum. Qui cū multa de Theauris quos Iustinus aggregauit, pauperibus erogaret, & Augusta illa eū frequentius increparet, quòd Rempublicam redegisset in paupertatem, diceretque: Quod ego multis annis congre

G gauri,

Lib. 5. Hist.
Cap. 39.

Sapiens Imperatoris responsum, aduersus eos qui nimiam liberalitatem erga pauperes ei obijciebant.

gaui, tu intra paruum tempus prodigè dispergis, Aerebat ille: Non deerit filco nostro; tantum pauperes elemosynam accipiant, aut captiui redimantur. Hic est enim magnus thesaurus, dicente Domino. Thesaurizate vobis thesauros in coelo, vbi neque arugo, neque tineae corrumpit, & vbi fures non effodiunt, nec furantur. Ergo de eo quod Deus dedit, congregemus thesauros in coelo, & Dominus nobis dignabitur augere vel in saeculo: Et quia, vt diximus, magnus, & verus christianus erat; dum hilari distributione pauperibus opera praestat, magis, ac magis ei Dominus subministravit. Nam deambulans per palatium, vidit in pavimento domus tabulam marmoream in qua crux Dominica erat sculpta, & ait: Cruce tua Domine frontem nostram munimus, & pectora, & ecce Crucem sub pedibus conculcamus. Et dicto citius iussit eam auferri. Defossaque tabula, atque erecta, inueniunt subtrus & aliam hoc signum habentem; Nunciatisque iussit, vt & aliam auferrent. Qua amota, reperiunt & tertiam, iussuque eius & haec auferunt. Ea vero ablata inueniunt magnum thesaurum, habentem super mille centenaria auri. Sublatumque aurum, pauperibus adhuc abundantius quam consueuerat, subministrabat, nec ei Dominus aliquid deficere permittebat pro bona voluntate eius. Quid autem ei Dominus in posterum transmiserit, non omitam. Narses ille Dux Italiae, cum in quadam ciuitate domum magnam haberet, Italiam cum multis thesauris ingressus, ad supra memoratam urbem aduenit, ibique in domo sua occultè cisternam magnam fodit, in qua multa millia centenariorum auri, argenti que reposuit; eaque, interfectis conscijs, vni tantummodo seni per iuramentum condita commendauit. Defuncto vero Narsete, haec sub terra latebant; Cumque supradictus senex huius elemosynas assidue cerneret

Quot Deus suppeditat Elemosynas.

cerneret, pergit ad eum, dicens: Si mihi aliquid prodest, magnam rem tibi Cæsar edicam. Cui ille, Dic ait, quod volueris, proderit enim tibi, si quicquam nobis profuturum narraueris. Theſaurum, inquit illi, Narſetis reconditum habeo, quod in extremo vitæ poſitus celare non poſſum. Tunc Cæſar Tiberlus gauſus, mittit vſque ad locum pueros ſuos. Præcedente verò ſene, hi ſequuntur attoniti. Peruenientesque ad cisternam, & deoperientes eam ingrédiuntur; in qua tantum aurū, argentūque reperiunt, vt per multos dies vix euacuaretur à deportantibus. Ex quo ille hilariori erogaatione diſpenſauit egenis.

Exercitusque eius Perſas debellauit, victorque reſgreſſus, tantam molem prædæ detulit, vt crederetur cupiditati humanæ poſſe ſufficere.

Ex ſac. 30.

Homo erat in Antiochia valde deuotus in cleemoſynis, coniugem ac liberos habens, nec vnquam ei in omni vita ſua dies præterit, poſtquã quiddã propriū habere coepit, in quo ſine pauperibus epulum prælibaſſet. Hic vna die cum circuiſſet urbem vique ad veſperum, & reperire non potuiſſet egenum, cum quo cibum capere poſſet; egreſſus extra portam, cum nox irrueret, reperit virum in veſte alba cum duobus aliis ſtantiem, quem aſpiciens quaſi Loth ille antiqua memoratus hiſtoria, territus ait. Et forſitan peregrinus eſt dominus meus? Dignetur cum ſociis accedere ad domum ſerui ſui, & ſumpto epulo, quieſcere in ſtrato; mane autem proficiſcimini viam, quam volueritis. Cui ille qui erat ſenior, tenens ſudarium in manu ſua, ait: Non poteris o homo Dei hanc urbem ſeruare, ne ſubuertatur. Et eleuans manum excuſſit ſudarium,

Ex libro 10.
Hiſt. cap. 23.

Non longe a principio.

Antiochenſis egregia pietas.

G 2 quod

quod tenebat, super medietatem vr̄bis : & statim corruerunt omnia ædificia , & quodcunque ibi structum fuit, ibique oppressi sunt senes cum infantibus , viri cū mulieribus, atque vterque sexus interiit . Quod ille cernens, tam de persona viri, quàm de soni vehementia h̄bēs effectus, ruit in terram, & factus est velut mortuus. Eleuansque iterum vir ille manum cum sudario quasi super aliam medietatem vr̄bis, apprehensus est a duobus socijs, qui cum eo erant, atque obsecratus terribilibus sacramentis, vt indulgeret medietati vr̄bis, nerueret. Mitigato igitur furore , sustinuit manum suam, atque eleuans hominem, qui corruerat in terram, ait: Vade ad domum tuam, ne timeas , filij enim tui cum vxore, & omni domo tua salui sunt, nec quisquam ex eis periit. Custodiuit enim te oratio assidua, & eleemosynæ, quas quotidie exerces in pauperes. His dictis, discesserunt ab oculis eius, nec ei apparuerunt vltra; Ille autem reuersus in vr̄bem, reperit vr̄bis medietatem dirutam, atque subuersam, cum hominibus, pecoribusq; ex quibus nōnulli à ruinis deinceps extracti sunt mortui, Pauci debilitati reperti sunt viui . Veruntamen nec illa cassa fuerunt, quæ viro huic ab ipso (vt ita dicam) Angelo Domini sunt enunciata ; nam veniens, omnem domum suam incolumem reperit. Tantum funera propinquorum, quæ in aliis domibus effecta fuerant, lamentabatur . Protexit verò eum in medio iniquorum dextera Domini cum domo sua, saluatusq; est a periculis mortis , velut memoratus Loth quondam in Sodomis.

Caput sept.

CAPVT SEPTIMVM.

Ex Gregorio Pontifice.

EPIPHANIVS diaconus Isauria provincia exortus, in vicina factum terra Lycaoniae solet narrare miraculum. ait enim, quod in ea quidam, Martyrius nomine, vitae valde venerabilis monachus fuit, qui ex suo monasterio visitationis gratia ad aliud monasterium tendebat, cui spiritalis pater praeerat. Pergens itaque leprosum quendam, quem densis vulneribus elephantinus morbus per mēbra sedauerat, inuenit in via, volentem ad suum hospitium redire, sed prae lassitudine non valentem. In ipso vero itinere se habere perhibebat hospitium, quo idē Martyrius monachus ire festinabat. Vir autem Dei eiusdem leprosi lassitudini misertus, pallium, quo vestiebatur in terram protinus proiecit & expādit, ac desuper leprosum posuit, eumque suo pallio vndique constrictum, super humerum lauauit, secumque reuertens detulit. Cumque iam monasterij foribus propinquaret, spiritalis pater eiusdem monasterij magnis vocibus clamare coepit: Currite, ianuas monasterij citius aperite, quia Frater Martyrius venit Dominū portās. Statim verò vt Martyrius ad monasterij aditum peruenit, is qui leprosus esse putabatur, de collo eius exiliens, & in specie apparens, qua recognosci ab hominibus solet redemptor humani generis, Deus & homo Christus Iesus, ad coelum Martyrio aspiciente, redijt, eique ascendens dixit: Martyri, tu me non erubuisti super terram, ego te non erubescam super coelos. Qui sanctus vir, mox vt est monasterium ingressus, ei pater monasterij dixit: Frater Martyri, vbi est quem portabas

Homilia 196
in euangelia
non procul a
fine,
Miraculum
insigne Mar-
tyrii, quae se
leprosum
portasse cre-
didit & Chr-
stum Domi-
num porta-
uit.

bas? Cui ille respondens dixit: Ego, si scissem, quis es-
set, pedes illius tenuissem. Tunc idem Martyrius narra-
bat, quia cum eum portasset, pondus eius minime sen-
sisset.

Ex lib. 1.
Dial.

Cap. 9.
in principio.

Magnam mi-
raculum ai-
ni acceti,
quod eroga-
batur in pau-
peres.

Vit vir vite venerabilis, Bonifacius nomine,
qui in ea ciuitate quæ Ferentis dicitur, Episco-
patus officium tenuit, & moribus impleuit.

Huius multa miracula, is, qui adhuc superest, Gauden-
tius presbyter narrauit, qui nutritus in eius obsequio
tanto valet de illo quæq; veracius dicere, quanto eis
contigerit, & hunc interesse. Huius Ecclesiæ grauis val-
de paupertas inerat, quæ bonis mentibus esse solet cu-
stodia humilitatis, nihilque aliud ad omne stipendium,
nisi vnam tantummodo vineam habebat: quæ quodã
die, ita grandine irruente vastata est, vt in ea paucis in-
vitibus vix parui, rariq; racemi remansissent, quam cum
Dei prædictus vir reuerentissimus Bonifacius Episco-
pus fuisset ingressus, magnas omnipotenti Deo gratias
retulit, quia in ipsa sua adhuc inopia sese angustiari co-
gnouit. Sed cum iam tempus exigeret, vt ipsi quoque
racemi, qui remanserant, maturescere potuissent, custo-
dem vineæ ex more posuit, eamq; solerti vigilantia ser-
uari præcepit. Quadam verò die mandauit Constans-
tio presbytero nepoti suo, vt cuncta vini vascula in epi-
scopio, omniaque dolia, ita, vt ante consueuerat pice
superfusa præpararet. Quod cum nepos illius presby-
teri audisset, valde admiratus est, & quasi insana præ-
ciperet, quod vini vascula præparari faceret, qui vinum
minimè haberet, nec tamen præsumpsit inquirere cur
taliam iuberet, sed iussis obtemperat, & omnia ex more
præparauit. Tunc vir Dei vineam ingressus racemos
collegit, ad calcatoriũ detulit, omnesque exinde egre-
di præcepit, solusque ibi cum vno paruulo puerulo re-
mansit

manfit, quem in eodem calcatorio deposuit, & calcari ipse paucissimos racemos fecit. Cùmque ex eisdem racemis parum aliquid vini deflueret, coepit hoc vir Dei suis manibus in paruo vase suscipere, & per cuncta dolia, omniaque vasa, quæ parata fuerant, pro benedictione diuidere; vt ex eodem vino omnia vascula vix infusa viderentur. Cùm verò ex liquore vini parum aliquid in vasis omnibus misisset, vocauit protinus præsbyterum, iussitque pauperes adesse. Tunc coepit vinum in calcatorio crescere, ita vt omnia, quæ allata fuerant pauperum vascula impleret. Quibus cùm se idoneè satisfecisse conspiceret, ex calcatorio iussit puerum discedere, apothecam clausit, atque impresso sigillo proprio, munitam reliquit; mox ad Ecclesiam redijt. Die verò tertia, prædictum Constantium præsbyterum uocauit, & oratione facta, apothecam aperuit, & uasa, in quibus tenuissimum liquorẽ infuderat, ubertim uinum fundentia inuenit, ita ut pauimentum omne excrefcentia uina inuaderent, si ad hæc Episcopus tardius intrasset. Tunc terribiliter præsbytero præcepit, ne quousque ipse in corpore uiueret, hoc miraculum cuiquam indicaret: pertimescens uidelicet, ne uirtute facti, fauore humano pulsatus, inde intus inanesceret, unde foris hominibus magnus appareret, exempli magistri sequens, qui ut nos ad uiam duceret humilitatis de semetipso discipulis præcepit, dicẽs, ut ea quæ uidissent nemini dicerent, quousque filius hominis à mortuis resurgeret. &c.

Alio quoque tempore, prædictus Constantius præsbyter nepos eius equum suum duodecim aureis vendidit, quos in propria arca ponens, ad exercendũ opus aliquod discessit. Tunc subito ad Episcopum pauperes uenerunt, qui importune precabantur, vt eis sanctus vir Bonifacius Episcopus ad consolationem suæ inopiae

Insigne miraculum, unde etiam quare aliqui ad altiores dignitatis non promouerentur declaratur.

56. DE BONO ELEEMOSYNÆ

piæ aliquid largiri beuiffet . Sed vir Dei, quia, quid
 tribueret, non habebat, æftuare cœpit in cogitatione,
 ne ab eo pauperes vacui exirent. Cui repente ad me-
 moriam redijt, quia Constantius præbiter nepos eius
 equum, quo federe confueuerat, vendidiffet, atq; hoc
 ipfum in arca fua precium habere . Abfente igitur eo-
 dem nepote fuo accelfit ad arcam, & pie violentus
 claufra atcæ, comminuit, duodecim aureos tulit, eof-
 que indigentibus. vt placuit, diuifit. Itaque Conftan-
 tius præbyter reuerfus ex opere arcam fractam repe-
 rit, & Caballi fui precium, quod in eam pofuerat, non
 inuenit. Cœpit itaque voce magna perftrepere, & cum
 furore nimio clamare: Omnes hic viuunt, folus ego in
 domo hac viuere non poffum . Ad cuius nimium vo-
 ces venit Epifcopus, omnesque, qui in eodem epifco-
 pio aderant . Cumque eun locutione blanda vir Dei
 temperare voloiffet, cœpit ille cum virgio respondere
 dicens: Omnes tecum viuunt, folus ego autem hic vi-
 uere ante te non paffum; reddere mihi folidos meos,
 Quibus vocibus commotus Epifcopus beatæ Mariæ
 virginis ecclefiam ingreffus eft, & eleuatis manibus,
 extenfo veftimento, ftando cœpit orare, vt ei redderet
 vnde præbiteri furentis infania mitigari potuiffet .
 Cumq; fubito oculos ad veftimentum fuum intera ex-
 tenfa brachia reduxit, repente in fino fuo duodecim
 aureos inuenit; ita fulgentes tanquam fi ex igne produ-
 cti eadem hora fuiffent . Qui mox de ecclefia egref-
 fus eos in finum furentis præbiteri proiecit, dicens:
 Ecce habet folidos, quos quæfifti, fed hoc tibi notum
 fi: quia poft mortem meam in huius ecclefie epifco-
 pum non eligeris, propter tuam auaritiam. Ex qua fen-
 tentia veritatis colligitur, quia eofdem folidos præby-
 ter pro adipifcendo Epifcopatu præparabat: fed vir
 Deo fermo præualuit; nam idem Cõftantius in præ-
 byteratus

byteratus officio vitam finiuit. *et post nonnulla.*

Sed quid mirum, quod hæc de Episcopatus eius tempore narramus, quando iam apud omnipotentem Deum ordine simul, & moribus creuerat, dum illa magis miranda sint, quæ eum hic senex clericus adhuc puerulum fecisse testatur? Nam ait, quod eo tempore, quo cū matre sua puer habitabat, egressus hospitio, nōnunquā sine linea, crebrō etiam sine tunica reuertebatur, quia mox ut nudum quempiam inuenit, vestiebat, hunc se expoliens, ut se ante Dei oculos illius mercede vestiret. Quem mater sua frequenter increpare consueverat, dicens: quod iustum non esset ut ipse inops pauperibus vestimenta largiretur. Quæ die quadam, horreū ingressa, pene omne triticum quod sibi in stipendium totius anni preparauit, inuenit a filio suo pauperibus erogatū. Cūque semetipsam alapis, pugnisque tunderet, quod quasi anni subsidia perdidisset, superuenit Bonifacius puer Dei, eamque verbis, quibus valuit, consolari cœpit. Quæ cū nihil consolationis admitteret, hanc rogauit, ut ab horreo exire debuisset, in quo ex omni eorum tritico, parum quid inuentum est remansisset. Puer autem Dei se se illic protinus in orationem dedit. Qui post paululum egressus ab horreo matrem reduxit, quod ita tritico plenum inuentum est, sicut plenum ante non fuerat, cū mater illius totius anni sūptus se congregasse gaudebat. Quo viso miraculo cōpuncta mater iam ipsa cœpit hortari, ut daret, qui sic celeriter posset, quæ petiisset accipere. *et c.*

Cū sauientium Vandalorum tempore fuisset Italia in Campaniæ partibus depopulata, multique essent de hac terra in Africanam regionem traducti, vir Domini Paulinus, cuncta quæ ad episcopi vsum habere potuit captiuis, indigentibusque largitus est. Cūque iam nihil omnino superesset, quod petentibus dare po-

H tuisset

Admirabilis
Bonifacii pie-
tas erga pau-
peres.

Libri iij. c. 1.
Paulini ex-
cellens chari-
tas qui & se-
ipsum vendi-
dit, ut alterū
redimeret.

DE BONO ELEMOSYNÆ.

tuisset, quodam die quædam vidua aduent, quæ a Re-
gis Vandalorum genero suum filium in captiuitatem
fuisse ductum perhibuit, atque a viro Dei eius præci-
postulauit, si forte illius dominus hoc dignaretur acci-
pere, & hunc concederet ad propria remeare. Sed
vir Dei magnopere petenti foeminae quid dare potuis-
set, inquirens, nihil apud se aliud, nisi se inuenit, peten-
tisque foeminae respondit, dicens: Mulier, quod possim
dare non habeo, sed memetipsum tolle seruum, me in-
ris tui esse proficere, atque ut filium tuum recipias, me
vice illius in seruitium trade. Quod illa ex ore tam
viri audiens, irrisionem potius credidit, quam compas-
sionem. At ille, ut erat vir eloquentissimus, atque appri-
me exterioribus quoque studiis eruditus, dubitanti fo-
eminae citius persuasit, ut audita crederet, & pro recep-
tione filii sui, in seruitium Episcopum tradere non du-
bitaret. Perrexere igitur utrique ad Africam. Proceden-
te autem Regis genero, qui eius filium habebat, vidua
rogatura se obtulit, ac prius petiit, ut ei filium donare
debuisset. Quod cum vir barbarus typho superbiae tur-
gidus, gaudio transitoria prosperitatis inflatus, non so-
lum facere, sed etiã audire despiceret, vidua subiunxit,
dicẽs: Ecce hunc hominem pro eo vicarium præbeo, so-
lummodo pietatem in me exhibe, mihi que vnicum fi-
lium redde. Cũque ille venusti vultus hominem cõ-
spexisset, quam artem nosset, inquisiuit. Cui vir Dei
Paulinus respondit, dicens. Artem quidem aliquam ne
scio, sed hortum bene excolere scio. Quod vir genti-
lis valde libenter accepit, cum in nutriẽdis holẽbus,
quia peritus esset, audiuit. Suscepit itaque seruum, & ro-
ganti vidua reddidit filium. Quo accepto, vidua ab
Africana regione discessit. Paulinus verò excolẽdi hor-
ti suscepit curam. Cũque idem Regis genes, crebrò
ingrederetur hortum, suumque hortulanum quædam
requi-

requireret, & sapientem valde hominem videret, amicos coepit familiares deserere, & saepius cum suo hortulano colloqui, atque eius sermonibus delectari. Cui Paulinus quotidie ad mensam holera, virentesque herbas deferre consueverat, & accepto pane ad curam hortu remeare. Cumque hoc diutius ageret, quadam die suo domino secum secretius loquenti ait: Vide quid agas, & Vandalorum regnum qualiter disponi debeat, provide, quia Rex citius, & sub omni celeritate est moriturus. Quod ille audiens, quia ab eodem Regere, ceteris diligebatur, ei minimè tacuit, sed quid a suo hortulano, sapienti scilicet viro, agnouisset, indicavit. Quod dum Rex audisset, illico respondit: Ego vellem hunc, de quo loqueris, hominem videre. Cui gener eius, venerabilis Paulini, temporalis dominus, respondit, dicens: Virentes herbas mihi ad prandium deferre consuevit. Has itaque ad mensam eum deportare facio, ut quis sit, qui mihi hæc est locutus, agnoscas. Factumque est, Et dum Rex ad prandendum discubuit, Paulinus ex suo opere holera quoque, & virentia delaturus aduenit. Cumque hunc Rex subito conspexisset, ingremuit, atque accersito eius domino, sibi per filiam propinquo, ei secretum, quod prius absconderat, indicavit, dicens: Verum est quod audisti; Nam nocte hæc in somnio sedentes in tribunalibus contra me iudices vidi, inter quos iste, etiam simul sedebat, & flagellum, quod aliquando acceperam, eorum mihi iudicio tollitur. sed percunctare quis nam sit, nam ego hunc tanti meriti virum popularem (ut conspicitur) esse non suspicor. Tunc Regis gener secreto Paulinũ tulit, & quisnam esset inquisiuit. Cui vir Domini respondit: Servus tuus sum, quem pro filio vidua vicarium suscepisti. Cumque instanter ille requireret, ut nō quis esset, sed quis in terra sua fuisset indicaret, atque hoc ab eo ite-

H 2 ratione

60 DE BONO ELEMOSYNÆ

ratione frequentis inquisitionis exigeret; Vir Domini constrictus magnis coniurationibus, iam non valens negare quis esset, Episcopum se fuisse testatus est.

Quod possessor eius audiens, valde pertimuit, atque humiliter obtulit, dicens. Pete quod vis, quatenus ad terram tuam à me cum magno munere reuertaris. Cui vir Domini Paulinus ait; Vnum est, quod mihi impendere beneficium potes, vt omnes ciuitatis meæ captiuos relaxes. Qui cuncti protinus in Africana regione requisiti, cum onustis frumento nauibus pro venerandi viri Paulini satisfactione in eius comitatu laxati sunt. Post non multos verò dies Vandalorum Rex occubuit, & flagellum, quod ad suam perniciem, dispēsan- te Deo, pro fidelium disciplina tenuerat, amisit: sicque factum est, vt omnipotentis Dei famulus Paulinus vera prædiceret, & qui se in seruitium solum tradiderat, cum multis a seruitio ad libertatem rediret; illum videlicet imitatus, qui formam serui assumpsit, ne nos effemus serui peccati. Cuius sequens vestigia Paulinus ad tempus voluntariè seruus factus est solus, vt esset postmodum liber cum multis.

Libr. 4. c. 14.

Sed inter hæc sciendum est, quia sæpe animabus exultantibus, electorum dulces solent laudes coelestes erumpere, vt dum illas libenter audiunt, dissolutionem carnis ab anima sentire minimè permittantur. Vnde in homilijs quoque Euangelij iam narrasse me memini, quòd in ea porticu, quæ euntibus ad Ecclesiam beati Clementis. est peruia, fuit quidam, Seruulus nomine, cuius te quoque non ambigo meminisse: qui quidem pauper rebus, sed meritis diues erat, quem longa ægritudo dissoluerat. Nam ex quo illum scire potuimus, vsque ad finem vitæ paralyticus iacebat. Quid dicam? quia stare non poterat, qui nunquam in lecto surgere, vel ad sedendum valebat, nunquam manum suam ad

Seruuli paralytici, & egeni pietas erga pauperes.

85

os ducere, nunquam se potuit in latus aliud declinare. Huic ad seruiendum mater cum fratre aderat, & quicquid ex elemosyna potuisset accipere, hoc eorum manibus, pauperibus erogabat. Nequaquam literas nouerat, sed scripturæ sacræ sibi met codices emerat, & religiosos quosque in hospitalitatem suscipiens, hos coram se studiosè legere faciebat. Factum est vt iuxta modum suum plenè sacram scripturam disceret, cum, sicut dixi, literas funditus ignoraret. Studebat semper in dolore gratias agere hymnis, Deo, & laudibus diebus ac noctibus vacare. Sed cum iam tempus esset, vt tanta eius patientia, remunerari debuisset, membrorum dolor ad vitalia redijt. Cumque iam se morti proximum agnouisset, peregrinos viros, atque in hospitalitatem susceptos admonuit, vt surgerent, & cum eo psalmos pro expectatione sui exitus, decantaret. Cumque cum eis & ipse moriens psalleret, voces psallentium repente compescuit cum terrore magni clamoris, dicens: Tacete: Nunquid non auditis, quantæ resonent laudes, in coelo? & dum ad easdem laudes, quas intus audierat, aurem cordis intenderet, sancta illa anima carnis soluta est. Qua scilicet exiit, tanta illic fragrantia odoris aspersa est, vt omnes qui illic aderant, inestimabili suauitate replerentur, ita vt per hoc patenter cognoscerent, quòd eas laudes in coelo suscepissent.

Sancta Seruuli mors.

Cui rei monachus noster interfuit, qui nunc vsque viuít, & cum magno fletu attestari solet, quia quousque corpus eius sepulturae traderent, ab eorum naribus, odoris illius fragrantia nõ recessit.

Neque

Cap. 27.
Theophani
Comitis ope
ra misericor
dię & eorum
a Deo remu
neratio.

NEQVE hoc filendum est quod de Theo-
phanio, Censurcellęsis vr̄bis comite, in es
dem vr̄be positus multis attestantibus agno
ui. Fuit nanq; vir misericordię actibus dedi
tus, bonis operibus intentus, hospitalitati præcipuē
studens. Exercendis quidem comitatus curis occupa
tus, agebat terrena, & temporalia; sed vt post in fine cla
ruit, magis ex debito, quam ex intentione. Nam dum
appropinquante mortis eius tempore, grauissima aeris
tempesta obfisteret, ne ad sepeliendum duci potuisset
cūmque vxor sua cum fletu vehementissimo, inquire
ret, dicens: Quid faciam? quo modo te ad sepeliendum
eijcio, quæ ostium domus huius egredi, præmiā tem
pestate non possum? Tunc ille respondit. Noli mulier
 flere, quia mox vt ego defunctus fuero, aeris serenitas
 redibit. Cuius proinus vocem mors, & mortem seren
itas secuta est: Quod signum, etiam alia signa sunt co
mitata. Non manus eius, & pedes podagrę humore tu
mescētes, versi in vulneribus fuerant, & profuente sa
nie putebant. sed dum corpus eius ex more ad lauan
dum fuisset nudatū, ita manus, pedesq; eius sani inuen
ti sunt, ac si vnquam vulneris nihil habuissent. Ductus
 itaq; ac sepultus est. eiusq; coniugi visum est, vt quar
to die in sepulchro illius, marmor quod superpositum
 fuerat, mutari debuisset. Quod videlicet marmor cor
pori eius superpositum, dum fuisset ablatum, tanta ex
 corpore ipsius fragrantis odoris emanauit, ac si ex pu
 trescente carne illius, pro vermibus, aromata serbuis
 sent. &c.

In Dialogis.
Abundantia
ex eleemosy
na.

Ex hom 19.
Super Exec.
non procula
sunt.

Terrenę substantię, per hoc quod pauperibus distri
buuntur, multiplicantur.

Qui solus non possidet, quod accepit, sed hoc cum
indigentibus misericorditer diuidit, scit abundare.

Cum

Cum qualibet necessarii indigentibus misericordiam
sua illis reddimus; non nostra largiamur, iustitia debita
potius solvimus, quam misericordie opus largimur.

SED nos fratres & requiem Lazari & pter
diuinitis cognoscentes, solerter agite, cuius
vestrarum intercessores querite, atque aduo
caros vobis in die iudicij pauperes procurate. Multos
etenim nunc Lazaros habetis; ante ianuas vestras ia
tent: atque his indigent, quae vobis iam satiatis quoti
die mica de mensa cadunt. Verba sacrae lectionis do
bent nos instigare ad implenda mandata pietatis.

Quotidie Lazarum, si querimus, inuenimus: Quo
die Lazarum, & si non querimus, eorimus. Ecce im
portunè se pauperes offerunt, rogant nos, qui tunc pro
nobis intercessores venient. Certè nos omnino rogare
debuimus, sed tamen rogamur. Videte si negare debe
mus, quod petimur, quando patroni sunt, qui petunt.
Nolite ergo misericordiae tempora perdere; nolite ac
cepta remedia dissimulare. Ante suppliciam, cogitate
de supplicio. Cum quoslibet in hoc mundo abiectos
aspicitis, etiam si qua reprehensibilia eorum esse vide
antur, nolite despiciere: quia fortasse quos morum infir
mitas vulnerat, medicina paupertatis curat. Quorum
si qua sunt talia, quae debeant iure reprehendi, haec si
vultis ad usam vestrae mercedis inflectite, ut ex ipsis eo
rum vitijs, cumulentur vobis incrementa pietatis: qua
tenus panem pariter detis, & verbum: panem refectio
nis cum verbo correptionis; & duo à vobis alimenta
percipiat, qui vnum querebat, dum & exterius cibo, &
interius satiatur eloquio. Pauper ergo cum reprehensi
bilis dicitur, moneri debet, & despici non debet. Si
verò reprehensionis nihil habet, venerari summo opere
sicut intercessor debet. Sed ecce multos eorimus,
quis, cuius sit meriti nescimus. Omnes ergo venerandi
sunt

Ex Pass. cura
3. parte ad
mon. 2. Post
sicut.

Ex Rom. 40.
in euangel. no
logè a huc.

ex historia
Lazari & di
uitis epulo
nis quantum
animari de
bemus ad ele
mosynam.

DE BONO ELEEMOSYNÆ

sunt, tantò que necesse est, vt omnibus te humiliare de
beas, quantò quis fit, ipse, ignoras &c.

Sub sacra
Homilia.

Honorate quos pauperes videtis, & quos foris cõspici
tis despectos seculi, intus arbitramini amicos Dei. Cũ
his participamini, quod habetis, vt hoc quandoque di
gentur vobiscum participari, quod habent. Pensate
quod ore magistrum gentium dicitur: In hoc tempore ve
stra abundantia, illorum inopiam suppleat, vt & illorũ
abundantia, vestræ inopiæ sit supplementum. Pensate
quod ipsa per se veritas dicit: quamdiu fecistis vni de
his fratribus meis minimis, mihi fecistis. Ad tribuendũ
ergo pigri cur estis, quando hoc, quod iacenti in terra
porrigitis, sedenti in coelo datis? &c.

xx Homilia
17. in Euan
gelia, nõ pro
cul a princi
pio.

Qui tranquillitatis tempore, non dat pro Deo tũ
cam suam, quando in perlecutionis tempore daturus
est animam suam?

CAPVT OCTAVVM

Ex Leone Pontifice.

xx sermone
primo de ie
iunio Pente
costes sub si
nem.
Præmiũ elec
mosynæ ma
gnam.

Vicquid in cibos pauperum, in curatio
nes debilium, in pretia captiuorum &
in quælibet opera pietatis impeditur,
non minuitur, sed augetur. Nec vnquã
apud Deum perire poterit, quod fide
lis benignitas erogarit, dum quodcunq; tribuit ad sub
sidium, id sibi recondit ad præmium Beati. animi miseri
cordes, quoniã ipsorũ miserebitur Deus. Nec delictorũ
memoria erit, vbi testimoniũ pietatis affuerit. &c.

xx sermone
4 de quadra
gesima. non
longe post
initium.

Non timeatur inter opera misericordiz, terrenarum
diminutio facultatum,

Ad

A omnia igitur dilectissimi opera pietatis, omnium vobis qualitas profit annorum, nec benevolentiam christianam difficultas temporalis impediatur: nouit Dominus vasa hospitalis viduæ in opus pietatis suæ vacuata complere: nouit aquas in vina conuertere: nouit de paucissimis panibus quinque millia esurientium saturare populorum. Et ille qui in suis pascitur, quæ potuit augere dando, potest multiplicare sumendo.

Ex sermone primo de Ieiunio X. mensis & collectis.

Multiplicatio bonorum in eleemosynis faciendâ.

N illa deuotione fidelium magis Dominus delectatur, quâ ista, quæ pauperibus impenditur, & ubi curam misericordiæ inuenit, ibi imaginem suæ pietatis agnoscit. Nô timeatur in ijs expensis, defectio facultatum, quoniam ipsa benignitas magna substantia est, nec potest largitatis deesse materies, ubi Christus & pascit, & pascitur. In omni hoc opere illa interuenit manus, quæ panem frangendo auget, erogando multiplicat. Securus & hilaris sit eleemosynæ distributor, quia tunc maximum lucrû habebit, quâdo sibi minimum reseruauerit, dicente beato Apostolo Paulo. Qui autem administrat semen seminanti, & panem ad manducandum præstabit, & multiplicabit semen vestrum, & augebit incrementa frugum iustitiæ vestræ in Christo Iesu Domino nostro.

xx sermone decimo de Quadragesima. sub linæ.

Non potest largitatis deesse materies ubi Christus & pascit & pascitur.

Qui suum ab inope non auertit animum, cito ad se Domini conuertit auditum, dicente Domino: Estote misericordes, sicut & pater vester misericors est: Dimittite, & dimittetur vobis. Quid hac iustitia benignius? Quid hac retributione clementius? Vbi sententia iudicaturi in potestate ponitur iudicandi. Date (inquit) & dabitur vobis. Quam citò diffidentia sollicitudo, & auaritiæ est amputata cunctatio.

Ex serm. 6. de Ieiunio X. Mensis & collectis, nô procul ab initio.

Sententia iudicaturi, quomodo ponitur in potestate iudicandi.

I vt quod

67 DE BONO ELEEMOSYNÆ.

Præfatus elec
mosynæ.

ut quod reddituram se promittit veritas, securâ expen
dat humanitas. Constans esto christiane largitor, da
quod accipias; sere quod meras; sparge, quod colligas.
Noli metuere dispêdium, noli de dubio suspirare pro
uentu; Substantia tua, cum bene erogatur, augetur: &
concupiscere iustum misericordiæ lucrum, æterni quæ
stus est lectari commercium. Munerator tuus vult te
esse munificum; & qui dat, vt habeas, mandat, vt tribu
as, dicens: Date, & dabitur vobis. Amplectenda est tibi
promissionis istius gratulanda cōditio. Quamuis enim
non habeas, nisi quod acceperis, non potes tamen non
habere, quod dederis. Qui ergo pecunias amat & mul
tiplicare opes suas immodicis optat augmentis, hoc
potius sanctum fœnus exerceat, & hac vlturarum arte
ditescat, vt non hominum laborantium captet necessi
tates, ne per dolosa officia laqueos incidat insolubili
um debitorum, sed illius sit creditor, illius fœnerator,
qui dicit: Date, & dabitur vobis, & qua mensura men
si fueritis, eadem remetietur vobis. Infidelis autem, &
iniquus est etiam sibi, qui quod æstimat diligendum,
non vult habere perpetuum. Quantalibet adijciat,
quantalibet condat, & congreget, inops de hoc mun
do & egenus abscedet, dicente Dauid Propheta, Quo
niam cum interierit, non sumet omnia, neque descen
det cum eo gloria domus eius. Qui si benignus esset
animæ suæ, illi bona sua crederet, qui & idoneus fide
iussor est pauperum, & largissimus redditor vsurarū.

Ex sermone
secundo de
ieiunio septi
mi mensis,
post mediū.

Qvod ergo quis in sua sibi infirmitate non dene
gat, alienæ inopiæ libenter impendat, & pro
prium necessitatem, faciat sibi cum indigente
communem. Non culpatur infirmus ieiunium soluēs,
à quo cibum accipit pauper esuriens, nec escam su
mendo polluitur, qui eleemosynam impartiendo muni
datur

datur, dicente Domino: Date elemosynam, & ecce omnia munda sunt vobis: in quo opere dilectissimi estis iam ij, qui ab epularum delectatione se continent fructus sibi debent misericordiae comparare, vt qui abundantius seminauerint, copiosius metant: Non enim vnquam agricolae suo seges ista mentitur; aut incertam spem habet operis, cultura pietatis. Quicquid hoc modo serentis manu spargitur, non aestus vrit, non torrens trahit, non grando profternit, incolumes sunt semper omnes pietatis expensae, nec solum integrae manent, sed etiam modo augentur & qualitate mutantur. De terrenis coelestia prodeunt, de paruis magna gignuntur, & temporale donum in praemium transit aeternum.

Nunquam agricolae suo seges ista elemosynae negat.

Pulchrum.

Quisquis igitur diuitias amat, quisquis multiplicari quae possides, concupiscis; in haec lucra accendere, in haec rerum tuarum augmenta suspira, de quibus nihil fur arripit, nihil tinea corripit, nihil rubigo consumit. Noli desperare de foenore, noli de accipiente diffidere. Quod vni horum fecistis, mihi fecistis; quis dicat, intellige, & apud quem opes tuas colloces, perspicacius fidei oculis securus agnosce. Non dubiter de receptione cui Christus debitor est. Non fit anxia liberalitas, nec triste ieiunium. Hilarem enim datorem diligit Deus, qui fidelis est in verbis suis, & abundanter largita retribuit, qui benignè largienda donauit.

I sunt thesauri iustitiae, per quos auxiliante Dei gratia, etiam terrena bona in coelestia transferuntur, dum multi diuitijs aut iuste sibi relictis, aut altere acquisitis, ad instrumentum pietatis vtuntur, quaeque ad sustentationem pauperum, quae possunt exuberare, distribuunt, congregant sibi inamissibiles facultates, vt quod abdiderint in elemosynis, nullis possit su-

xx sermone septimo, sub finem.

I a biacere

biacere dispendijs, & dignè ibi habeant cor, vbi habent thesaurum suum: quia tales diuitias suas dignum & beatissimum est exercere, vt crescant, & non timere, ne pereant.

Ex sermone
quiro de col-
lectis. Paulo
post initium

NON solum spiritales opes & dona coelestia Deo donante capiuntur, sed etiam terrenæ corporeæ facultates, ex ipsius largitate proueniunt; vt merito rationem earum quaeriturus sit, quæ non magis possidenda tradidit, quàm dispensanda commisit. Muneribus igitur Dei iustè & sapienter vtendū est, ne materia boni operis fiat causa peccati: Nam diuitiæ quidem, quantum ad ipsas species earum, atque substantias pertinet, bonæ sunt, & humanæ societati plurimum possunt, cum à beneuolis habentur, & largis, nec illas aut luxuriosus, aut avarus abstrudit, vt tam pereant malè conditæ, quàm insipienter expensæ. Quamuis autem laudabile sit intemperantiam fugere, & turpium voluptatum damna vitare, multique magnificè dedigentur facultates suas occulere, & in copias affluentes vilem atque sordentem horreant parcitatem, non est tamen talium aut sèlix abundantia, aut probanda frugalitas, si ipsis tantum propriæ opes seruiunt, si eorum bonis nulli iuuantur pauperes: nulli fouentur infirmi: si de magnarum abundantia facultatum non captius redemptionem, non peregrinus solatium, nec exul sentit auxilium. & c.

Ex eodè ser-
mone quin-
to de colle-
ctis & elee-
mosynis, im-
mediatè post
In quant. m-
nopiam ca-
dunt diuites
immiterico-
des.

IVISMODI diuites egentiores sunt omnibus egenis. Perdunt enim illos redditus, quos possent habere perpetuos: & dum breui, nec semper libero incubunt vsui, nullo iustitiæ cibo, nulla misericordiæ suauitate pascuntur: foris splendidi, intus obscuri abun-

abundantes temporalium, inopes æternorum: quia ipsi animas suas fame afficiunt, & nuditate dehonestant; qui de ijs, quæ terrenis horreis comendarunt, nihil thesauris cœlestibus intulerunt. Sed forte sunt aliqui diuitum, qui licet nullis largitionibus pauperes Ecclesiæ soleant adiuuare, alia n̄ mandata Dei custodiunt, & inter diuersa fidei, & probitatis merita, venialiter sibi æstimant vnam deesse virtutem. Verum hæc tanta est, vt sine illa ceteræ & si sint, prodesse non possint. Quãuis enim quis fidelis sit, & castus, & sobrius, & alijs moribus ornatus insignibus, misericors tamen si non est, misericordiam non meretur. Ait enim Dominus: Beati misericordes quoniam ipsorum miserebitur Deus. Cùm autem venerit filius hominis in maiestate sua, & sederit in throno gloriæ suæ; & congregatis omnibus gentibus, bonorum, & malorum fuerit facta descriptio in quo laudabuntur, qui ad dexteram Dei stabunt, nisi in operibus beneuolentiæ, & charitatis officijs, quæ Iesus Christus sibi impensa reputabit? Quoniam qui naturam hominis suam fecit, in nullo se ab humana humilitate discreuit. Sinistris verò quid obijcietur, nisi neglectus dilectionis; duritia inhumanitatis, & pauperibus misericordia denegata? quasi nec alias virtutes dextri, nec alias offensiones habeant sinistri. Sed illo magno sumoq; iudicio tanti æstimabitur, vel largitatis benignitas, vel tenacitatis impietas, vt pro plenitudine omnium virtutum, & pro summa omnium commissorum, & per vnum bonum introducantur in regnum, & per vnum malum illi mittantur in ignem æternum.

EI VNIVM nostrum misericordijs pauperum suppleamus, impendamus virtuti, quod subtrahimus voluptati: fiat refectio pauperis abstinentia ieiuantis.

xx sermone
secundo de
ieiunio decimi
mensis &
collectis.

Quic-

xx sermone
quinto de eo
dem, post ini
tium.

xx quot elec
mosynar ge
neribus quas
nobis erogat
Deus, ad elec
mosynas de
bcm^o accedi.

VICQVID ad vsus hominum segetes vineæ oleæque pepererint, totū hoc diuinæ bonitatis largitate profluxit, quæ elementorum qualitate variata, dubios agricolarum labores clementer adiuuit, vt vtilitatibus nostris venti, & imbres, frigora, & æstus, dies, noctesq; seruirent. Non enim sibi ad effectus operum suorum, humana ratio sufficeret, nisi plantationibus, & rigationibus solitis, Dominus incrementa præberet. Vnde plenum pietatis, & iustitiæ est, vt de ijs, quæ nobis coelestis pater misericorditer contulit, nos quoque alios adiuuemus. Sunt enim plurimi, qui nullam in agris, nullam in vineis, nullam in oleis habent portionem, quorum inopiæ de ea, quam Dominus dedit copia, consulendum est, vt & ipsi nobiscum Deo pro terræ fecunditate benedicant, & gaudeant possidentibus fuisse donata, quæ etiam pauperibus, ac peregrinis fuerint facta communia. Foelix est illud horreum, & omnium fructuum multiplicatione dignissimum, de quo egentium & debiliū saturatur esuries; de quo releuatur peregrini necessitas: de quo desiderium fouetur infirmi: quos ideo sub diuersis molestijs iustitia Dei laborare permisit, vt miseros pro patientia, & misericordes pro beneuolentia coronaret. &c.

Paolo post.

NIL vniuscuiusque tam proprium, quam quod impendit in proximum. Pars enim corporalium facultatum, quæ indigentibus ministratur, in diuitias transit æternas: & illæ opes de hac largitate parantur, quæ nullo vsu minui, nulla poterūt corruptione violari.

xx sermone
tertio de se
iunio septi
mi mensis,
sub finem.

Foelix quidem ille est animus, multumque mirabilis, qui facultatum defectionem benefaciendi amore non metuit, & daturum sibi eroganda non diffidit

scit, à quo quod erogaret, accepit. &c.

Semper illi, quod largiatur, occurrit, cui bene velle non defuit.

Modicum est enim, quod pauperi satis est; nec victus illius, nec vestitus onerosus est. Vile enim est, quod esurit. Vile quod sitit, & nuditas, quæ indiget operiri, non potest ornari, & tamé Dominus noster tam pius operum nostrorū arbiter, tam benignus est æstimator, ut etiam pro calice aquæ frigidæ sit præmium redditurus.

Ratæ charitatis affectu dilectionem vestramonemus, ut ieiunium decimi mensis fructuosum vobis eleemosynarum largitate faciatis, gaudentes quòd per vos Dominus pauperes suos pascit, & vestit. Quibus utique posset eas, quas vobis contulit, tribuere facultates, nisi pro ineffabili misericordia sua & illos iustificare vellet de patientia laboris, & vos de opere charitatis. &c.

Certum est enim vnumquemque nostrum animæ suæ benefacere quoties misericordia sua inopiæ succurrit alienæ. Thesaurum enim suum cõdit in cœlo, qui Christum pascit in paupere. Benignitatem itaque in hoc & dispensationem diuinæ pietatis agnosce: Idcirco enim te abundare voluit, ut per te alius non egeret, & per ministerium operis tui pauperem ab egestatis labore, teque à peccatorū multitudine liberaret, O mira prouidētia, & bonitas Creatoris, ut vno factò, duobus vellet esse succursum. &c.

infirmi-

ex serm. i. de
leiu x mēsis
& collectis,
non procul a
fine.
Pulchrū pro
ijs quoq; qui
non habent
vnde eleemo
synas faciāt;

ex sermo^{no}
tertio de eo
dem, sub finē

ex sermone
o ctavo de eo
dem, in fine.

ex serm. i.
de collectis,
in principio.
Animæ suæ
benefacit qui
alienę succur
rit inopiæ.

xx serm. 2.

Rimus collectarum dies saluberrimè a sanctis patribus institutus hoc exigit, vt vnusquisque prout votiuū atque possibile est, in vsus atque alimoniam pauperum de vestris facultatibus conferatis : scientes præter illud regenerationis lauacrum, in quo vniuersorū ablutam scitur maculam peccatorum, hoc remedium infirmitati humanæ diuinitus esse donatum, vt siquid culparū in hac terrena habitatione contrahitur, eleemosynis deleatur. Eleemosynæ enim opera charitatis sunt, & scimus, quòd charitas operit multitudinem peccatorum. & c.

Alterum baptismi genus eleemosyna.

Ex serm. 4. sub medium.

Misereantur pauperum, qui sibi volunt parcere Christum. *Et*
Faciles sint in alimenta miserorum, qui cupiunt ad societatem peruenire fidelium.

xx eod. serm. paulo post.

Cibus egeni, regni coelestis est pretium; & largitor temporalium, hæres efficitur æternorum.

xx serm. 2. de ascensione Domini, non longè a fine.

Quid validissimum sit contra diaboli dolos.

xx serm. xi. de quadragesima, in fine.

Nihil autem validius est dilectissimi contra diaboli dolos, quàm benignitas misericordiæ, & largitas charitatis, per quam omne peccatum aut declinatur, aut vincitur. & c.

Vi aliquam dat portionem substantiæ suæ, intelligat se ministrum esse misericordiæ diuinæ, qui partem pauperis in manu posuit largientis, vt peccata, quæ baptismi aquis, aut poenitentiae lacrimis abluuntur, & eleemosynis deleantur, dicente scriptura: Sicut aqua extinguit ignem, ita eleemosyna extinguit peccatum.

CAPVT NONVM.

CAPVT NONVM

Ex Sancto Augustino.

CHRISTVS est, ipse à te petit, qui tibi dedit. Erubescere, ille diues pauper esse voluit, vt haberes pauperes, quibus dares. Da aliquid fratri tuo. Da aliquid proximo tuo. Da aliquid comiti tuo, Tu diues es, ille pauper est. Vita ista, via

est simul ambulatis. Sed forte dices. Ego diues, ille pauper. Simul ambulatis an non? Quid est, quod dicis, ego diues, ille pauper: nisi ego oneratus, ille leuis? Ego diues ille pauper. Sarcinam tuam commemoras: pondus tuum laudas: Et quod grauius est, constrinxisti ad te sarcinam tuam, ideo non potes porrigere manum. Onera te, liga te, quid te iactas? quid te laudas? Solue vincula tua, minue sarcinam tuam. Da comiti, & illum adiuuas, & te releuas. Inter has voces tuas laudantes sarcinam tuam, adhuc Christus petit, & non accepit, & offendis nomen pietatis crudelibus vocibus, & dicis. Et quid seruo filiis meis? Christum illis oppono: filios suos mihi reponit. Ista vero iniustitia magna, vt habeat, vnde luxurietur filius tuus; egeat Dominus tuus: Cùm enim vni ex minimis meis fecisti, mihi fecisti. Non legisti, non aduertisti, Cùm vni ex minimis meis non fecisti, mihi non fecisti: Non legisti, non timuisti: Ecce quis eget, & filios tuos numeras. Postremo numera filios tuos: adde vnum illum inter illos, Deum tuum. Vnū habes, sit ille secundus: duos habes, sit ille tertius: tres habes, sit ille quartus.

Lib. de disc.
Christiana.
Quanta sarcina
ex oneratur,
qui eleemosynā dat.

Optima ratio
numerandi
suos filios.

[K Noli

In l. b. de decem chordis. Inanis excusatio eorum, qui sine eleemosynas faciant dicunt se filijs suis seruare.

Melius committit aliqui patrimoniū suū creatori suo quam filio suo.

Pulchrum.

NOLI parcere thesauris caducis, thesauris vanis. Noli sub imagine pietatis, augere pecuniā. Filijs meis seruo. Magna excusatio: filijs meis seruo. Videamus, seruat tibi pater tuus: seruas tu filijs tuis; filij tui filijs suis, & sic per omnes, & nullus facturus est præcepta Dei. Quare non illi potius impendis omnia, qui te fecit ex nihilo? Qui te fecit, ipse te pascit ex his, quæ fecit ipse; pascit & filios tuos. Neque enim melius committis filio tuo patrimonium tuum, quàm creatori tuo. Et mentiuntur quidem homines: mala est auaritia. Palliare se volunt nomine pietatis, & dealbare, & quasi propter filios videantur seruare homines, quod propter auaritiam seruant. Nam ut noueritis, quia sic plerumque contingit. Dicitur de quodam. Quare non facit eleemosynam. Quia seruat filijs suis. Contingit ut amittat vnum: si propter filios seruabat, mittat post illum partem suam. Quare illam tenet in sacculo, & illū relinquit ab animo. Redde illi, quod suum est: redde, quod illi seruabas. Mortuus est inquit, sed præcessit ad Deū: pars ipsius debetur pauperibus. Illi debetur, ad quem perrexit: Christo debetur; ad ipsum enim perrexit, & ille dixit. Qui vni ex minimis istis fecit, mihi fecit: Et qui vni ex minimis istis non fecit mihi non fecit. Sed quid dicis: Seruo fratribus ipsius. Si viueret ille; non erat cum suis fratribus diuisurus? O fides mortua: mortuus est etenim filius tuus. Quicquid dicas, mortuo debes quod viuo seruabas. Mortuus est filius meus, sed tamen partem filij mei seruo fratribus ipsius. Sic credis, quia mortuus est. si pro illo Christus mortuus non est: mortuus est ipse. Si autē in te fides est, viuit filius tuus; viuit profus, non decessit, sed præcessit. Quare frons venturus es ad filium tuum, qui præcessit, cur præcedenti non mittis partē suā in coelum? An non potest mitti in coelum? potest profus;

fas. Audi ipsum Dominum, dicentem: Thesaurizate vobis thesauros in caelo. Si ergo ille thesaurus melius est custoditus in caelo: nunquid tunc mittendus est filio, quando si missus fuerit non peribit? Tenebitur hic, vbi potest perire: non mittitur illuc; vbi Christus est custos. Certè ea, quæ hic tenes, & non vis mittere post filium tuum, quibus commendas? & toribus tuis commendas illius partem, qui præcessit, & Christo non comendas, ad quem præcessit. An idoneus est tibi procurator tuus, minus idoneus Christus? Videtis fratres quia mendacium est, quod dicunt homines. Filij meis seruo. mendacium est fratres mei, mendacium est.

SOLA enim misericordia ad Deum dirigit hominem, sola ad Deum deducit hominem: sola Deum deducit ad hominem: Hæc est sola mediatrix auersos consolans. Nunquam vidi pium hominem mala morte finiri.

Sermo. 6. ad Hierem. de misericordia.

De Pietate, & Charitate & opere misericordiz.

Fratres mei carissimi, nunquam recorder me legisse mala morte periisse illum, qui libenter in hac vita opera charitatis, vel pietatis voluit exercere: habet etiã multos intercessores pius homo, & ille, qui opera charitatis exercet hilariter. Quid enim de pijs hominibus dicere poterimus, nisi id, quod frequenter legimus, Opera enim illorum sequuntur illos: Quare, nisi quia multos habet intercessores. Ideo impossibile est, vt preces multorum non exaudiantur, Considera ergo, o homo, quis est ille, qui tibi in via occurrit; animaduerte, quod homo est ad imaginem Dei factus, & tam pauper est, nudus, miser, mendiculus, orphanus

Opera elemosynariorum illos consequi.

Occurrentes pauperes quæ ratione excipere debemus.

K 2 nus

bus & pupillus. Caue tamen ne eum despicias; Caue ne eum percutias: ne eum expellas. Nam licet pauper, licet nudus, licet famelicus, licet miser appareat, licet doleat, licet erubescat, non tamen expellendus est pauper. Nolite igitur fratres mei eos expellere, nec etiam importunè si petierint, nolite de eis aliquando murmurare, quia pauper & inops non cessant laudare nomen Domini. Considera tu diues, qui vias ambulas, & plateas & recto capite & collo, quod tu simul cum paupere natus es de muliere, & breui viues tempore. Et licet diues sis, saepe tamen repleberis amaritudine & doloribus. In sordibus generatus es, in tenebris confoueris, in doloribus etiam peperit te mater tua, ante exitum, matrem grauitè onerasti, in exitu matrem dilacerasti: turpiter fleuisti simul cum paupere & mendico quando vallem plorationis ingressus es. Pares ergo geniti sumus, pariter viuimus, & pariter moriemur. Considera ergo diues, quòd pauper & omnis diues pari modo nascuntur. Noli ergo eos despiciere: noli manum beatitudinis auertere ab eis, sed eos facie serena suspice, eos consolando verbo & exemplo. Misericordia igitur fratres mei mater nostra sit. nam qui elurientem pane verbi reficit; qui sitientem, potu sapientiae refrigerat: qui errantem in domum reuocat, qui innocentem protegit, qui infirmum fide & patientia instruit, qui in tribulatione oppressos, consolando vel compatiendo eis subuenit; hic verè pius est, verus misericors est, amicus Dei est: nec eum mala morte periturum nullus dicere audeat. O misericordia salutis praesidium, fidei ornamētum, propitiatio peccatorum. Tu iustos probas, tu sanctos approbas, malos ad bonum perducis, & qui sine te cunctis bonis abundare videtur, vel castitate appareret decoratus, omnino dicere non desistat, seruus inutilis sum.

Misericordia
mater nra fit.

incomium
misericordie

Præbe

Præbe terram, & accipe cœlum.

Diues & pauper duo sunt sibi contraria, sed iterum duo sunt sibi necessaria.

In tractatu
de misericor
dis.

Hom. 25. de
verbis Domi
ni in monte.

CAPVT DECIMVM.

Ex S. Hieronymo.

epist. ad Ne.
potianum.

NON memini me legisse mala morte mortuum, qui libenter opera pietatis exercuit; habet enim multos intercessores, & impossibile est multorum præces non exaudiri.

Mala morte
non moritur
qui libenter
opera piera-
tis exercet.

VNQVAM ab opere misericordiz, quæ proximo fit, impendenda, recedat; sic enim fiet vt & te Dei semper misericordia prosequatur, qua delectat peccata tua. &c. Qui ergo proficuū sibi eleemosynæ fructū fore desiderat, & de suis proprijs, & in conditoris honorem, tribuat, vt scilicet homines, qui eius plasma sunt, quique ad eius imaginem sunt facti, recreentur: Non solum autem de substantia pecuniæ, quam pauperi porrigimus, sed de cuuictæ bonæ operationis, quam agimus, de vniuersæ cœlestis gloriæ, quam percepimus, substantia vel frugibus dominum honorare iubemur. Hoc est eius in omnibus, & non nostram quærere laudem. Sed ille dominum de sua substantia, suarumque frugum primitijs honorat, qui omne quicquid boni operatur, non hoc suis viribus, ac meritis, sed supernæ gratiæ tribuit, memor illius verbi, quia sine me nihil potestis facere.

In Prouerbia
cap. 3. i. pte.

Misericor-
diâ Dei, mise-
ricordé con-
sequi.

Super illud
Honora Do-
minum de
tua substan-
tia.

Alij

78 DE BONO ELEEMOSYNÆ

Cap. II.
de eleemosynæ
scūs.

Lij diuidunt propria, & ditiores fiunt. ¶ Quia centuplum accipiunt in hoc tempore, & in sæculo venturo vitam æternam. Electi, qui proprias substantias præsentem in vita ob amorem Regni cœlorum indigentibus per eleemosynas diuidunt, ditiores fiunt in cœlestibus, & spiritualibus donis, quàm olim fuerant in terrenis, & carnalibus possessionibus.

Idem in præteritis.

Qui iram districti iudicis, quam peccando meruit, placare desiderat, eleemosynas det pauperibus.

Idem alibi.
Imitator
CHRISTI
dator eleemosynæ.

S I vis esse perfectus, & tollere crucem tuam, & sequi Dominum saluatorem, & imitari Petrum, dicentem, ecce nos dimisimus omnia, & secuti sumus te, vade, & vende omnia, quæ habes, & da pauperibus, & sequere saluatorem. Non dixit, da filiis, da fratribus, da propinquis, quos etiam si haberes, iure iis dominus præferretur; sed da pauperibus, imo da Christo, qui in pauperibus pascitur; qui cum diues esset, pro nobis pauper factus est: qui loquitur in tricésimo nono Psalmo, Ego autem mendicus sum & dominus sollicitus est pro me.

Magnus fructus eleemosynæ.

O quanta beatitudo pro paruis magna recipere, æterna pro breuibus, pro morituris semper viuentia, & habere dominum debitorem. Si qua autem vidua habet liberos, & maximè si nobilis familiæ est, egentes filios non dimittat, sed ex æqualitate eos amet, & vt meminerit primum animæ suæ, & ipsam putet esse de filiis, & partiatur potius cum liberis, quàm omnia filijs de relinquat; immo Christum liberorum suorum faciat coheredem.

In Psalmo
damus de dono
CHRISTI
nostro, quando
damus eleemosynas.

V ando ergo damus, non damus quasi de nostro sed de dono Christi: Nō debemus dare quasi medico, sed quasi fratri. Nos damus carnalia; ille

ille dat spiritualia: plus dat pauper, quàm accipit: Nos damus panem, qui in ipsa die consumitur; Ille pro pane, reddet nobis regna cœlorum.

Da pauperibus eleemosynam, & benedic domino, gratias age domino, quia tibi dederit, vnde des fratri, magis tu agito gratias Christo, quando dederis, quàm frater, qui a te acceperit, tibi agat gratias. Grande nobis beneficium præstant pauperes. Peccata, quæ iam aliter lauare nõ possumus, extinguit eleemosyna. Quid scriptum est? Sicut aqua extinguit ignem, sic eleemosyna extinguit peccata: Hoc præstat eleemosyna, quod & baptisma, Quo modo baptisma nobis peccata dimittit, ita & eleemosyna peccata dimittit.

Quo modo baptisma nobis peccata dimittit, & eleemosyna peccata dimittit.

CAPVT VNDECIMVM.

Ex Diuo Ambrosio.

REMANENT in seculo cuncta, quæ seculi sunt, & pereunt nobis quæcunque congregantur hæredibus; Neq; enim nostra sunt, quæ non possumus auferre nobiscum. Sola virtus comes est defunctorum, sola nos sequitur misericordia, quæ cœlestium dux præuia mansionum; pecuniæ vilis vsura tabernacula defunctoris acquirat æterna. & c.

xx lib 7. in illud Lucæ c. 12. Hõis cuiusdam diuitis vberis fructus possessionis attulit & c.

Quàm stabile bonũ eleemosyna.

ALIENAE a nobis diuitiæ sunt, quia præter naturam sunt, neque nobiscum nascuntur, neque nobiscum transeunt.

In Lucam. Alienum bonum diuitiæ.

X omnibus, quæ abundauerint tibi, fac eleemosynã, omni teporem benedic Dñm; In his itaq; foenus æternum est, & vsura perpetua.

Lib. de Tobia.

Fœnerate

80 DE BONO ELEEMOSYNÆ.

Ex libde ro
bia, cap, 16.

GENERATE domino pecuniam vestrā
in manu pauperis, ille astringitur, & te netur.
Ille scribit, quicquid egenus acceperit, euang-
gelium eius cautio est, ille promittit pro omnibus in-
digeniibus. & c.

Ibidem post
pauca.

DATE otiosam pecuniam, & recipietis fru-
ctuosam gratiam, & pauperum subuenietis
necessitatibus, & vobis custodiæ sollicitudo
minuetur. Non peribit quod pauper acce-
perit, & vobis, quod dederitis: inopi, me custode, serua-
bitur.

Ibidem, im-
mediatē post
prædicta.

Quodnam
elemosynæ
præmium est
in lege, & in
euangelio.

QUOD si incrementum vsurarum quæritis, in
lege benedictio, in euangelio cœlestis est mer-
ces; Quid suauius benedictione? quid maius
est cœlo? si escarum desiderantur vsuræ a quoque præ-
sto est, sicut legimus, Is enim qui miseretur pauperis,
ipse pascitur.

Liber de He-
bra& Ieiunio
cap. 20.

PECUNIAM habes, redime peccatum tuum.
Nō venalis est Dominus, sed tu ipse venalis
es. Peccatis tuis vendidatus es, redime te ope-
ribus tuis, redime te pecuniatua. Vilis pecunia, sed pre-
tiosa est misericordia. Eleemosyna inquit, a peccato li-
berat, & alibi dicit. Redemptio viri diuitiæ eius. Et in
euangelio Dominus dicit, Facite vobis amicos de mā-
mona iniquitatis. Et veneno frequenter antidotū tem-
peratur, hoc est, venenum veneno excluditur. Veneno
mors repellitur, vita seruatur. Fac & tu quasi bonus di-
spensator, de instrumēto auaritiæ subsidium misericor-
diæ, sinceritatis gratiam de corruptionis illecebra.

Lib. de Na-
buthe Israe-
lita cap 7.
sub medium.

VR ergo de bonis facitis mala, cum de malis
bona facere debeatis? scriptum est enim. Faci-
te vobis amicos de mammona iniquitatis. Ei
ergo

ergo qui uti sciat, multa bona sunt, ei qui uti nesciat, re-
cte mala. Disperfit dedit pauperibus, iustitia eius ma-
net in æternum. Quid hoc melius bono, si pauperibus
largiaris, in quo tibi debitorem Deum quadam pieta-
tis foeneratione constituas? Bona sunt, si aperias hor-
rea iustitiæ tuæ, ut sis panis pauperum, vita egentium
oculus cæcorum, orbatorum, infantium pater: habes,
unde facias, quid vereris? Tua te voce cõuenio. habes
multa bona in annos multos posita, potes & tibi, &
alijs abundare. Include ea in corde pauperum. Si terra
tibi reddit fructus vberiores quàm acceperit, quanto
magis misericordiæ remuneratio reddit multipliciora
quæ dederit?

Pulchri sti-
muli ad faciē
dā elemosy-
nam a præ-
mio & ab
exemplo.

Quæ autem parasti, cuius erunt? quid quotidie
metuis, & numeras, & obsignas? quid aurum
trutinas, argentum ponderas? quanto melius
est liberalem esse dispensatorem, quàm sollicitum cu-
stodem? Quantum tibi prodesset ad gratiam, multo-
rum pupillorum patrem nominari, quàm innumeras
stateras in sacco obsignatas habere? Pecunia enim
hic relinquitur; gratia autem operum bonorum nobi-
scum ad iudicem meriti defertur.

Cap. 8.

Reteus enim, si nihil haurias, inerti otio, & dege-
nere situ facile corrumpitur, exercitatus au-
tem, nitescit ad speciem, dulcescit ad potum.
Ita & aceruus diuitiarum cumulo arenosus, speciosus
est usu, otio autem inutilis habetur. Tibi igitur profi-
cit, quicquid inopi contuleris. Tibi crescit, quicquid
in pauperes erogaueris. Scriptum est. Qui miseretur
pauperi, foeneratur Deo. Ipse cibo in paupere pascitur,
& fructus iam in his est misericordiæ. Seminatur in ter-
ra, germinat in cœlo. Plantatur in pauperes, apud De-
um

Cap. 12.
Similitudo
apta putei, ex
quo frequen-
ter aqua hau-
riaturcum eo
qui dat elee-
mosynam.

um pullulat: Non de tuo largiris pauperi; sed de suo reddis; Quod enim commune est in omnium vsum datum, tu solus vsurpas; omnium est terra, non ditium: Debitum igitur reddis, non largiris indebitum. Ideoque tibi dicit scriptura: Declina pauperi animam tuam, & redde debitum tuum, & responde pacifica in mansuetudine.

Cap. 14.

Vede aurum
& eme salutē
vende lapidē
& eme regnū
Dei.

Vistos es tuarum non dominus facultatum, qui aurum terræ infodis, minister vtique eius, non arbiter. Vende aurum, & eme salutem; Vende lapidem, & eme regnum Dei. Ista tibi potest mors eripere, potestas superioris tollere, deinde quia poteris parua pro magnis, caduca pro æternis, thesauros pecuniarum pro thesauris gratiæ vendere. Facit tibi patrem debitorem Deum, qui pro munere, quo pauper adiutus est, scenus exoluit, quasi bonus debitor creditoris. Facit tibi debitorem filium Dei, qui ait, esurienti, & dedisti mihi manducare, &c.

Sermo 81. de eo q̄ scriptū est in Euang. ois cuiusdam diuitis vberes fructus ager attulit, ante medium. In dante potius quā in accipiente manet beneficiū.

Patres simus potius mille filiorum. i. pauperum, quā dominum mille aurorum.

Beneficium largientis, præbenti magis permanet, quā suscipienti. Nam misericordia quidam ad indigentem prouenit, gratia autem multiplicatæ mercedis permanet tribuenti. Esurienti dedisti panem, ille quidem pastus est, & refectus, sed ad te redit quod dedisti cum fructibus & vsuris. Quod si difficile putas, Considera frumentum, quod seminatur in terra, si non ad seminantis potius, quā ad suscipientis lucra cedit: Si gloriam ex diuitijs quæris, cognosce, quia melius est mille filiorum, quos per misericordiam filios acquisieris, patrem vocari, quā mille aurorum dominum dici, facultates namq; relinquuntur hic, e iam si nolumus, bonorum vero operam conscientiam nobiscum pariter pergunt ad Deum, & confidera quan-

ra quanta tibi tum erit gloria, cum te omnis ille populus, qui ex promptuarijs tuis pastus est, & refectus, pro tribunali magni illius, & iustissimi iudicis, caterua constipante, circumdabit, pastorem te suum, ac tutorem pium, & misericordem patrem omni gratiarum voce testabitur. Quod si magistratus in theatris, mimis, & athleticis, & gladiatoribus alijsque huiusmodi generis hominum, totum penè patrimonium suum largitur, ac prodigit, ut vnus horæ fauorem vulgi acquirat, nihil sibi vltius profuturum: tu dubitas, & cunctaris muniticus esse in huiusmodi largitionibus, in quibus iudex refidet Deus fauentium, & acclamantium vulgus est Angeli? vbi omnes, qui a seculo fuerunt sancti laudatores, & prædicatores tui sunt? Vbi laus, & fauor non simul cum die cessat, sed cum seculis permanet? Vbi corona tibi non auri, sed iustitiæ dabitur? Vbi non honores vnus vrbs, sed cœlorum regna mereberis. Et hæc omnia conquiruntur per misericordias pauperum, per dispensationes indigentium, in quibus tibi corruptibilis pretio, incorruptibilem regni cœlorum gloriam æternamque mercaris.

Ab ijs qui in Theatris sua prodigunt bona.

Nequè enim minus est criminis habenti tollere quam cum possis, & abundas, indigentibus denegare; esurientium panis est, quem tu detines: nudorum indumentum est, quod tu recludis, miserorum redemptio est, & absolutio pecunia, quam tu in terram defodis. Tot te ergo scias inuadere bona, quot possis præstare quod velis.

ibid. sub fine.

Quorum nã sint bona que videmur habere.

Eleemosynam facere ipsi proficit, qui largitur. Eleemosynæ autem operatio sibi confert meritum, qui ministrat: Eleemosynæ erogatio iudicium tribuit eroganti. Dignior enim fit vir misericors

Serm. 39. de Ieiunijs & Eleemosynis.

Fructus eleemos. et via.

L 2 postea

84 DE BONO ELEEMOSYNÆ.

postea quàm minus habere incipit pauperibus largiendo. Beata igitur est eleemosyna, quæ & accipientem reficit, & lætificat erogantem, Hilarem enim datorem diligit Deus, atque ideo melius est illi prius dare, Lætus ergo & hilaris est, qui pauperibus subministrat.

Serm. 30. de
eleemosyna.

DICIT Scriptura diuina, Sicut aqua extinguit ignem, ita eleemosyna extinguit peccatum. Magna planè, & cunctis ambienda sententia, quæ hominibus penè iam mortuis, & peccatorum suorum incendio arefactis, rediuuium quoddam beneficium pollicetur, vt interueniente eleemosyna sicut aqua inter mortuos; succus refrigerium arefcentibus infundatur, hoc est vt miseri homines, qui in mortem, peccatis aruerant, ad vitam eleemosynis reuiuiscant, sitque illis misericordia fons salutis, quibus auaritia fuerat mortis incendium; vt flammam, quas sibi peccando incenderant, largiendo restinguant, atque vtiliore commercio, qui pecuniam quondam dederat, vt adulterium perpetraret, nunc pecuniam erogat, vt adulter esse iam desinat, & emat sibi quodammodo innocentiam, qui sibi emerat aliquando peccatum. Dicit enim Dominus ad discipulos suos: Date eleemosynam, & ecce omnia munda sunt vobis. Quamuis ergo pollutus, quauis multis criminibus circumseptus, si eleemosynas feceris, innocens esse coepisti, Abstergit enim eleemosyna, quod auaritia polluebat, & maculas, quas res alienas diripiendo contraxeras; tuas erogando purificas. Vide ergo quæ sit misericordiae gratia, quæ vna & sola virtus est cunctorum redemptio peccatorum.

Pulchrum.

Ita

TA igitur eleemosyna extinguit peccata, sicut aqua baptismi gehennæ extinguit incendium. Ergo eleemosyna, quodammodo animarum aliud est lauacrum, ut si quis forte post baptismum humana fragilitate deliquerit, superfit ei, ut iterum eleemosynis emundetur, sicut ait Dominus. Date eleemosynam, & ecce omnia munda sunt vobis, nisi (quod salva fide dixerim) indulgentior est eleemosyna quàm lauacrum. Lauacrum enim semel datur, & semel veniam pollicetur, Eleemosynam autem quoties feceris, toties veniam promereris. Hi ergo duo misericordiarum fontes sunt, qui & vitam tribuunt, & peccata condonant, qui vtrūque custodierit, regno cœlestis honore ditabitur. Qui autem maculato fonte viuo ad misericordiæ se fontem contulerit, & ipse misericordiam consequetur.

Serm. 31. de eleemosyna, & de muliere Samaritana.

Duo fontes misericordiarum quinam.

Rona etiam misericordia, quæ & ipsa perfectos facit, quia imitatur perfectum patrem. Nihil tam commendat christianam animam, quàm misericordia, primum in pauperes, ut communes iudices partus naturæ, quæ omnibus ad usum generat fructus terrarum, ut quod habes largiaris pauperi, & conformem & conformem tuum adiuues. Tu nummum largiris, ille vitam accipit. Tu pecuniam das, ille substantiam suam æstimat. Tuus denarius, census illius est. Ad hæc plus ille tibi confert, cum sit debitor salutis. Si nudum vestias, te ipsum induis iustitiam. Si peregrinum sub tectum inducas tuum, si suscipias egentem, ille tibi acquireret sanctorum amicitias, & æterna tabernacula. Non mediocris ista gratia, corporalia seminas & recipis spiritualia. miraris iudiciū domini de sancto Iob? Mirare virtutē eius, qui poterat dicere. Oculus eram cœcorum, pes claudorum, Ego eram infirmorum pater

Officiorum lib. 1. cap. 11.

Pulchra: de eleemosynæ fructibus sententia.

exemplum Iob.

ter, Velleribus agnorum meorum calefacti sunt humeri eorum; foris non habitabat peregrinus. Ostium autem meum omni venienti patebat. Beatus planè de culis domo nunquam vacuo sinu pauper exiuit. Neque enim quisquam magis beatus quàm qui intelligit super pauperis necessitatem, & infirmi, atq; inopis herumnam. In die iudicij habebit salutem à Domino, què habebit suæ debitorem misericordiæ.

Idem alibi.

Efficax antidotum eleemosyna cõtra venena peccatorum.

Villum tam graue delictum est, quod nõ purgetur abstinentia. & eleemosynis extinguitur, Ait enim sanctus Propheta. Sicut aqua extinguit ignem, ita eleemosyna extinguit peccatum: magna ergo est eleemosyna, quæ ardentium criminum globos beneuolentiæ suæ fonte refrigerat, & quadam irriguo largitatis obruit incendia delictorum, vt quamuis offensus Deus, quamuis criminibus prouocatus cogatur liberare eleemosynis, quem disposuerat punire peccatis: cogitur enim a nobis quodam modo, dum compellitur pro actibus nostris mutare sententiam, & in vno eodemque homine nunc seueritate iudicis promoueri, nunc patris pietate blandiri; Pater enim nobis Deus est cum benè agimus; iudex noster est, cum peccamus.

Caput Duodecimum.

CAP. DVODECIMVM

Ex D. Ioanne Chryſoſtomo.

RS omnium artium quæſtuofiffima,
eleemoſyna.

Eleemoſyna nihil eſt vtilius.

Clarum eſt profectò quòd & ars & om-
nium eſt artium optima.

Aeternam præſtat vitam.

Ex mortis manibus arripit

Et in vtraque vita claros exhibet.

Et manſiones ædificat in coelis; & æterna parat illa ta-
bernacula.

Hæc lampades noſtras non finit extingui, nec ſordidis
indutos veſtibus in nuptijs videri: ſed lauat, & niue
mundiores reddit; ſi nanque fuerint peccata noſtra
vt coccinum, quaſi nix dealbabitur.

Non finit nos co decidere, vbi diues ille nec audire
verba tremenda, ſed in Abrahæ finus deducit.

Melius eſt hanc ſcire, quàm Regem eſſe, & diademate
coronari.

Hæc nanque te docet quomodo poſſis Deo ſimilis
fieri, quod eſt omnium ſumma bonorum.

Si miſericordiam auferas, omnia tranſibunt, & perie-
rint: & ſicut mare non poteſt nauigari portibus, &
ſtationibus obrutis, ita nec hæc iura conſtant, ſi mi-
ſericordiam, & veniam tollas, ac humanitatem.

Hoc ſuper omnia diſcat homo, quoniam & hoc eſt ho-
mo, magnum enim homo & pretioſum, vir miſeri-
cor. Itaque niſi hoc habeat, eſſe deſijt homo.

Aiora recipis, quàm largiris, beneficiumque
potius accipere, quàm ferre probaris, Deoq;
non hominibus ſoneraris; diuitiasque non

Ad populum
Antiochenſe
Homil. 33.

Eleemoſynæ
varij, & vber
rimi fructus.

In epiſtol. ad
Tim. 3. Ca.
3. Hom. 24.

Qui bonum
fœnus elec-
mosyna.

minuis, sed auges. minuis autem illas, nisi eroges; nisi indigentibus des.

In acta Apo-
stol. Cap. 11.
Hom. 16.

Vi multa bona fecerunt, non solum eos, quibus benefecerunt, sed etiam eos, quibus nullum beneficium impenderunt, inueniunt laudatores, quid dicam liberos ab inuidia, & infidatoribus, & latronibus, & parietum effractoribus? Non hoc solum bonum habet, sed adhuc cum eo, quod non imminuitur, crescunt etiam in opes, & multiplicantur.

eleemosynæ
præmium.

In Gen. Cap.
15. Ho. 36.

Eque pecuniarum sumptus tantum spectemus, si quando opus est eas pauperibus erogare, sed potius quantum nobis accrescat, Ea enim de causa, semini eleemosynam comparauit diuina scriptura, ut cum gaudio, & multa alacritate ea operemur: nam si ij, qui semina terræ concredunt, & vnica, & intus reposita spargentes, ita negotiantur, & bona spe fouentur, & nunc manipulos imaginantur, ac plenas areas: multò magis quibus datum est semen hoc spirituale seminare, gaudere, & exultare conuenit, quòd messuri sunt in cœlo hoc, quòd in terra serunt, & nummos expendunt, peccatorum autem remissionem accipiunt, & fiduciæ materiam inueniunt, concilians sibi per ea, quæ hic dant, perpetuam quietem, & cum sanctis conuersationem.

Cnr eleemo-
syna semini
cõparatur.

In Gen. cap.
30. Hom. 55.

Ffundamus facultatès nostras in indigos mente liberali ex his, quæ nobis dominus dedit, & quæ ab eo data sunt, ipsi iterum demus, ut sic iterum nostra cum lucro fiant. Tanta enim eius est liberalitas, quod licet accipiat de his, quæ ipse dedit, non putet tamen propria se accipere, sed magna munificentia nobis eam redditurum se pollicetur. tantum
nos

Liberalitas
Dei quãta er-
ga eos qui e-
leemosynas
dant

nos & quæ nostra sunt facere velimus, & sic pauperibus erogemus, quasi deponentes ea in manibus Domini: scientes quòd quæcunq; acceperit manus eius, ea non solum reddit, sed multiplicatiora nobis iterum largitur; suæ liberalitatis gloriam declarans. Et quid, inquam, quod ea reddat multiplicata, manus illa? non enim illa solum reddit, sed cum illis regnum coelorum donat, & celebrat, & coronat, & innumera bona largitur; modo ex datis paruum quiddam inferre voluerimus. Nū graue aliquid, & onerosum requirit? Ea quæ abundant, & superuacanea sunt nobis, necessaria facere vult: & quæ frustra, ac in vanum reposita sunt, ea vult benè distribui, vt occasione accepta hinc nos coronet. Anhelat enim, & vrget, ac omnia facit, vt dignos faciat his, quæ ille promisit. Ne igitur nos ipsos priuemus tantis bonis. Nam si agricolæ penu suam euacuant, & semina terræ concredunt, idque cum voluptate faciunt, spe maiora recipiendi se solantes, & quamuis sciant, quod aeris intemperies nonnunquam, & terræ sterilitas, & alia multa accidentia (vt locustarum exercitus, & rubiginis insidiæ) spe excidere faciant; attamē bona spe se se alentes, ea que in promptuarijs collecta terræ concredunt, multo magis nos, quæ absque usu recondita sunt, dispergere in pauperum vsus, & educationē conuenit. Hic nunquam spes eluditur, neque timenda aliqua terræ sterilitas: dicit enim. Disperfit, dedit pauperibus, iustitia eius manet in seculum seculi. Breui tempore distribuit, & perpetuo seculo iustitia eius permanet.

A eleemosynā, & tunc pecunia non consumetur; quodque est amplius, non modò nō consumetur ipsa; verum etiam maiora incrementa suscipiet.

EX HOM. 27
Epid. Math. 6.
Nolite thesaurizare.

M Magna

Ad populum
Antiochenū
Hom 36.

eleemosynā
mai^r aliquid
quō mortuos
suscitare sine
qua sterilis
oratio est, &
reliqua.

Agna res homo & pretiosa, vir misericors.
Hæc maior est gratia quàm mortuos resuscitare; multo nanque maius est, quàm in nomine Iesu mortuos suscitare, esurientem pascere Christū. Nam hic quidem tu de Christo benemereris, illic autem ipse de te. Hic enim, in signis, inquam, ipse Deo debet: in eleemosyna vero Deum habes debitorem: ubi quæso utilis erit, qui eleemosynam non facit? Ieiunas quotidie. Verum & tunc virgines illæ; sed nihil eis profecit. At oras, & quid hoc? absque eleemosyna sterilis oratio: Omnia immunda absque hac; omnia inutilia; maior virtutis pars est amputata.

Tanta vis est eleemosynæ; cum multa fiducia suos introducit alumnos: Est enim coeli nota ianitoribus, & contradicet nemo, sed omnes cedunt.

Ibidem.
Aequari nos
Deo per eleemosynam.

Hoc est id, quo Deo possumus aequari: misereri, & misericordiam exhibere. Estote misericordes, sicut & pater vester, qui in caelis est. Hoc Dei opus est, hoc si non habes, quid habes? Nihil ita Deus attrahit, sicut misericordia. Magnū est, & pulchrum & pretiosum eleemosyna; donum est magnum, immo verò magnum bonum. Dans eleemosynam, discit aspernari diuitias: qui pecunias discit aspernari, malorum radicem excidit.

Hom. 34.
Virginitatē
non seruari,
si desit eleemosina virtus.

Expellitur virginitas si eleemosynam non habeat.
Nihil verò tam est voluntas Dei, quàm quod proximo fit utile.

Hom. 60.

Eleemosyna peccata purgat, caelos aperit, & virginitate magis necessaria est.

Et:

ET certè virginitas plus habet laboris, quàm ieiunium, & reliqua sancti propositi austeritas: Verum nihil tantum habet virium ad extinguenda peccatorum incendia quantum eleemosyna: Hæc nempe maior est omnibus.

In Cap. 5. ad Tit. Hom. 6. Vis eleemos. ad extinguenda peccata est maior quàm virginitatis, & ieiunij.

Nam eleemosyna, neglecta quavis virtutis quædam pars non ipsa vniuersa virtus fit; in gehennam tamen facile intrusit. Nam & virgines, quia ipsam non habuerunt, puniæ sunt, & diues hac de causa torquebatur, & qui esurientem non cibarunt, vna cum diabolo condemnantur.

In Matth. ca. 19. Hom. 65.

Sicut mortuos excitare, & dæmones effugare, & leprosos mundare gratiæ opus est; sic etiam pauperes iuuare, & indigis manum porrigere: immo multo magis hoc quàm illud.

De eleemos. & collatione in sanctos. Opus super naturale eleemos. vt cætera miracula.

I absque eleemosyna ieiunes, nec ieiunium quidem hoc reputatur: cum ventris seruo ac temulento, qui ita ieiunat deterior fit; tantoque peior quantò crudelitas delitijs nequior est. Cur de ieiunio ita loquor, cum ipsa castimonia, & virginitas eleemosyna carens ex thalamo sponsi eijciatur.

Ex Hom. 78. In Matth. c. 24. sub finè. Ieiunium sine eleemosyna quid.

Et post pauca. Quod si ita est, sicut certè est, quis eleemosyna contempta, veniam impetrabit? Nullus profecto, sed perire necesse est eum qui eleemosyna caret, & c.

Non intres ante conspectum Dei tui vacuus.] Vacuus autem intrat ante Deum, qui veniens ad orationem nullam eleemosynam facit. Non solum in veteri testamento, sed etiam in nouo præcipitur, vt per singulas septimanas vnusquisque Christianus aliquid in gazophilacium mittat ad orationem venturus, sicut

Ex Hom. 15. in Matth. 6. In opere imperfecto paulò post initium. Ante conspectum Dei nemo intret vacuus.

M 2 ait

91 DE BONO ELEEMOSYNÆ

ait Apostolus: Vnusquisque vestrum per singula sabbata, quod illi placuerit, apud se reponat, vt non cum venero, tunc collectæ fiant. Item dicit Salomon: Ante orationem præpara animam tuam. Ille præparat animam suam ante orationem, qui faciens eleemosynam venit ad orationem. Sicut enim oleum accendit lumen lucernæ, ita, & bona opera excitant fidem cordis & dant confidentiam animæ apud Deum orandi. Ergo eleemosyna præparatio est orationis, &c.

De poenitentia. Hom. 9.
 Eleemosynæ
 efficacissima
 vis.

Leemosyna regina virtutum, homines celerimè in cœlorum axes adducet, aduocati optimi loco fungens. Magna res eleemosyna, præcedit aerem, transit lunam, solis radios excedit, ad ipsum venit cœlorum culmen, ipsos pertransiens cœlos, ad Angelorum populos decurrens, Archangelorumq; choros, & omnes superiores potestates, ipsi assistit regali throno. Quod ex ipsa disce scriptura. Corneli, Eleemosynæ, inquit, & orationes tuæ ascenderunt in conspectu Dei: Tametsi multa habueris peccata, aduocatrix eleemosyna est, ne timeas: Nulla enim super omnibus virtutibus huic se se opposuerit. Christum requirit, quem ipsa lucrifecit proprijs in manibus baiulans: ipsius enim Domini est vox, Siquis fecerit vni ex minimis his, mihi fecit: Ita ergo quotquot talia habueris peccata, eleemosyna tua omnibus est grauior.

Quanti potes, tanti eme: habes denarium, eme cœlum: non quod venale sit cœlum, sed quod clemens sit Dominus Da panem & accipe paradisum.

Parua da, & magna suscipe.

Da mortalia, & immortalia recipe.

Da corruptibilia, & incorruptibilia accipe.

Facias

VIS frui gloria, facias eleemosynā, tūc te An-
geli laudabunt, tunc Deus accipiet. Nunc aut
aurifices tantum & textores admirantur; Tu
[mulier] in gloria circūferis, & nonnunquā maledicta
audis, & reprehensiones. Quod si quæ in vestibus con-
sumis, cōferres ī paupēres, multus te ubiq; plausus mul-
tæ laudes sequerentur. Tunc ea haberes si aliis dares. si
tibi seruas, minimè habes. Incertus enī thesaurus domus
propria; certus autem thesaurus pauperū manus &c.

In Ioann. ca.
12. Hom. 68.
non procul a
fine.
eleemosynæ
fructus.

DA inopi pecuniam, & iudicem mitigaueris, quo-
dnam pœnitentia sine eleemosyna mortua est,

De Pœnitentia,
Hom. 5.

DES Deo pecunias tibi iam inutiles, & quarum
non es dominus: & tibi regnum confert tibi
semper vtile futurum, & cum eo simul om-
nia, quæ hic sunt necessaria largietur: Nam si filiorum
cohæres fuerit, ipsis orbitatem releuat, soluit infidas,
infestationes repellit, calumniatorum obstruit ora, &
si ipsi testamenta tueri nequiuerint, ipsa tuebitur, nec
finet dilcindi.

Hom. 25.

QVI miserebitur, hilariter miserebitur: sibi enim
ipsi dabit, & qui dabit, largitur, & copiosè dabit:
sibi enim ipse dabit.

In epistol. ad
Rom. cap. 12.
serm. 21.

Sibi dat, qui
pauperi dat.

ELEEMOSYNA artifex magna, amica Dei,
pro quibuscunque voluerit, facile gratiæ munus
impetrat, magnam præstat confidentiam tribuen-
tibus eam: interuenit etiam pro delinquentibus: Tan-
ta est eius virtus, tantaque potentia, sed etiam vincula
peccatorum dissoluit, fugat tenebras, extinguit ignem,
mortificat venenum, expellit stridorē dentium. Huic
cum multa fiducia portæ coeli aperiuntur, & veluti re-
gina

In epistol. ad
Philipp. cap.
22. Sermon. 4.

Magna arti-
fex eleemosynæ

94 DE BONO ELEEMOSYNÆ

gina intrante, nullus ianitor, nullus custodum, qui portis assistunt, audeat dicere. Quæ tu es? vel unde? sed omnes eam e regione suscipiunt.

Ad Tit. cap.
4. Hom. 6.
Mater charitatis eleemosyna.

ELEEMOSYNA charitatis est mater. Hæc nostrorum scelerum medicina est. Hæc animæ nostræ sordes emundat. Hæc scala quæ in cœlum vsque porrigitur. Hæc Christi connectit corpus

Ex vsijs in
Marth. locis,
Hom. xi. non
longe a fine.

Vdite orantem prophetam, & dicentem, Vouete, & reddite Domino Deo vestro. Reddite quod accepistis; accipite quod non habetis. Habes pietatem, fac pietatem. Habes nummum, compara cœlum. Habes vestimentum, indue nudum vestimento. Das hospitium, accipe mansionem in cœlo. Vide si est comparatio. Das res corruptibiles, das temporales. accipis æternas. Das te dimissuras res, accipis in æternum possidendas, &c.

Premium eleemo nimis magnum.

In Gen. Cap.
xi. Hom. 31.
Fructus.

Nihil enim prorsus ita nos eximere potest a gehenna ignis, atque largitas eleemosynarum.

Ex Hom. 25.
in Ad. Apost.
Cap. xi. non
procul a fine.

Non est peccatum, quod non possit purgare eleemosyna, quodue non possit extinguere.

In Gen. Cap.
13. Hom. 34.

Nillum omnino aliud bonum sic poterit restringere peccatorum nostrorum incendiū, vt eleemosynæ largitas. Ista & peccatorum nostrorum abolitionem operatur, & magnam nobis fiduciam conciliat, & præparat, vt ineffabilibus illis tunc bonis frui liceat.

In Ioan. ca. 2
Hom. 22.

Impossibile enim, impossibile inquam est, & si innumera faciamus bona, sine eleemosyna, cœlestis regni vel

vel vestibulum quidem attingere; quamobrem multa in pauperes vtendum est liberalitate.

Sed quid innumeris est pretiosius pecunijs? Eleemosyna. Hom. 35.

Magnum omnino facere eleemosynam. In Matth. ca. 6. Hom. 29.

Nihil ita designat, & describit Christianum, sicut eleemosyna. Ad Hebr. ca. 12. Hom. 33. Signum Christiani eleem.

Nihil adeo Deū irritat, atq; immisericordem esse. Ad Philip. ca. 2. Serm. 4. Immisericordia irritat Deum.

Nihil eleemosynæ par est: In Act. Apost. Cap. 2. Ho. 21.

Magna res eleemosyna, cui nihil æquale. Nihil æquè Deum delectat, atque eleemosyna. Ad Philip. ca. 1. Serm. 13.

Vera eleemosyna est, sic dare, vt gaudeas te dare: putes te accipere magis, quàm dare. Non enim tam pauperibus, quàm nobis profusius, plura accipientes, quàm dantes. De eleemosyna, & collatione in sanctos. Modus & finis dandæ eleem.

Nihil est enim dignius, quàm vt homo sit sui authoris imitator, & secūdem modum propriæ facultatis, diuini sit operis executor. Nam cum aluntur esurientes, vestiuntur nudi, fouentur infirmi; nonne auxilium Dei manus explet ministri, & benignitas serui, munus domini? qui, cum ad affectus misericordiæ suæ, adiutore non egeat; ita suam omnipotentiam temperauit; vt & laboribus hominum per homines subueniretur; & meritò Deo gratiæ referrentur de pietatis officijs, cuius opera viderentur in famulis.

Ex Serm. 5. de Quadrag. Hominè sui auctoris. i. dei imitatorè eè cum eleemosynam dat.

Si ad

Cardinem
e-li attingit
cum quis ad
pauperi ma-
nus extendit
manum.

Ex Homil. 51
in Matth. ca.
14. nō longē
a fine.
Pulchrum de
corp. Chfi,
& de mēbro
Christi.

In epistol. ad
Rom Ca 12.
Serm 21.

Dilectio si
adit sine si-
mulatiōe. nō
sentitur sum-
ptus pecunia-
rum.

xx Hom. 80.
sillud Matth.
27 erat autē
maria Magda-
lena, & altera
maria.
Sive huic pa-
uperi, sive ip-
si Christo de-
deris tantun-
dem est.

xx Hom. 78.
in Matth. 24.
post mediū.

xx debito v-
numquēq; te-
neri esse diā
spen-

Si ad pauperum manus extendas manum, ipsum cor-
li cardinem attingisti. Nam qui illic sedet, eleemosy-
nam accipit.

Is corpus Christi honorare? non despicias ip-
sum nudum neque hic quidem in ecclesia
sericis pannis induas, foris autem frigore
ac nuditate confici negligas. Qui enim dixit. Hoc est
corpus meum, &c. idem dixit. Esurientem me vidi-
stis, & non cibastis. *Et post nonnulla.*

Quicquid benignè in fratrem feceris, nec diabolus
ipse poterit vnquam eripere, sed manet thesauris æter-
nis reconditum, &c.

Dilectio inquit, sine simulatione fit; hanc si habue-
ris, neque pecuniarum senties sumptum, neq; cor-
poris laborem, neque molestiam verborum, ne-
que ministerij sudorem, sed omnia generosè ferēs, siue
corpore, seu pecunijs, seu sermone, seu quouis alio,
proximo succurrendum fit.

Certè si ipsum Christum nunc videretis, non dubi-
taret vnusquisque vestrum vniuersam substantiā
erogare. *Et post pauca.* Non audis dicentē: Quod
vni ex minimis meis facis, mihi facis? Nihil nempe in-
terest, siue huic pauperi, siue ipsi Christo dederis, &c.

Dispensator tu es pecuniarum tuarum, non mi-
nus quam qui Ecclesias gubernant; Quemad-
modū igitur illi nō habent potestatem ea, quæ
a vobis collata sunt pauperibus, temerè dispergere
quandoquidem ad alimenta pauperū constituta sunt,
pari tu quoque modo, non debes temerè tua consu-
mere. Nam, & si paternam hæreditatem accepisti, atq;
ca ra

ea ratione quæcumque habes, tua sunt: Dei tamē sunt
 vniuersa. Deinde si tu diligenter, quæ dedisti; vis di-
 spensari. Deum autem non arbitraris maiore a crimo-
 nia à nobis rationem dispensationis petiturum, sed la-
 turum, vt perperam cuncta disperdantur: non est ita,
 non est. Ideo etenim & apud te pecuniam esse passus
 est, vt alimenta pauperibus in opportunitate conce-
 das. Quid est porro in opportunitate? Cum egeant,
 cum famescant. Sicut igitur tu conseruo ad dispensan-
 dum dedisti, sic Dominus tibi, vt opportunè impen-
 das. Cumque possit auferre, relinquit tamen, vt virtu-
 tis exercendæ habeas facultatem, vtque altero alteri-
 us egente, feruentiore omnes inter se charitate vinci-
 ret. *& post pauca.* Non enim accepisti, vt deuorare ha-
 beas, sed vt ad eleemosynam vtaris. An forsan tua te
 credis habere? Res pauperum tibi credita est, etiam si
 laboribus iustis, etiam si hæreditate paterna in te per-
 uenerit. Num putas non potuisse Deum abs te hanc
 pecuniam auferre? Sed ideo non fecit, quia te domi-
 num esse vult benignitatis erga pauperes. Tu autem
 diligenter perpende quo modo in omnibus ferè para-
 bolis ille ponitur, qui sua pecunia probè vsus non est.
 Nam neque virgines aliena rapuerunt, sed sua nō ero-
 gauerunt; neque qui talentum suffodit, aliena inuasit,
 sed quia nihil addidit: neque qui esurientem præterie-
 runt, propter alienorum rapinam cruciantur; verum
 quia sua quemadmodum & hic seruus, nō seminaue-
 runt. Audiamus igitur quicumque ventri seruiamus, qui
 cunque ad opiparè comparandas cœnas, pecuniam
 consumimus, quæ non nostra, sed indigentium est. No-
 li enim, quoniam magna Domini benignitate, quasi
 tua erogare iussus es, idcirco etiam tua arbitrari: mu-
 tuò tibi concessit, vt probitatem inde quæras. Noli er-
 go putare tua esse, quæ habes, sed quæ Domini sunt,

N Domino

spensatorem
 suæ pecunie
 vt qui eccle-
 siastica ad
 ministrant.

Quomodo
 rectè nostra
 dispensabun-
 tur.

Parabolę no-
 mini contra
 eos qui pecu-
 nia re sua nō
 sunt vsi.

98 DE BONO ELEEMOSYNÆ

Domino præbe. nec enim etiam si tu cuiquam mutuò cōtulisti, vt aliquid inde lucrari possis, illius pecuniam esse assereres. Similiter ergo Deus tibi pecuniam tradidit, vt cœlum merceris; quare non est benignitatis suæ cumulus ingratitude tua euertendus. Veniat in mentem tibi quàm optabile erat homini post baptismum remissiones peccatorum inuenire, si eleemosyna ad delenda peccata non esset concessa. O quot homines dicerēt, vtinam possemus pecunijs a futuris nos malis redimere: nunc vero cū hoc per eleemosynam facere possint, torpent rursus, & decidūt. Sed præbeo, inquires: quid præbes? nunquam certè dedisti tantum, quantum mulier illa, quæ duos obolos erogauit; imò vero nec mediam quidem partem, nec submultiplicem eius, quod illa obtulit, præstitisti: sed inani vniuersa sumptu eijs, magnifica conuiuia, & potationes inebriantes excogitas: modò tu alios vocas modò vocaris ab alijs. Ita nunc tu consumis, nunc alios consumere cogis, & duplicem tibi præparas cruciatum, alterum ab his, quæ tu; alterum ab his, quæ alij hortatu faciunt tuo: Vide igitur hunc quoque famulū, quoniam edat, & bibat cum temulentis, acclari; non enim istos solū, verū etiam eos, qui cum illis viuunt, torquebit; nec iniuria quidem: Nam & seipsos corrumpunt, & proximorum salutem negligunt. Nulla verò re alia Deus magis irritatur, quàm si proximi commoditatem despicias, quapropter vt iram in istos ostendat, in duas incidi seruum illum partes imperauit.

Ex Lucæ cap.
16. concione
3. de Lazaro
post mediū.
Rapina ē nō
facere eleemosynā.

SI quidem & hoc rapina est, non impartiri de tuis facultatibus. Ac fortassis vobis mirum videtur esse, quod dico, verū ne miremini: Testimoniū enim vobis e diuinis scripturis proferam dicens, quod non solum rapere aliena, verum etiam tua non impartiri ceteris

ceteris, & rapina fit, & fraudatio, & spoliatio. Itaque Dominus ludæos accusans per prophetam dicit: Produxit terra prouentum suum, & non intulistis decimas, sed rapina pauperis est in domibus vestris. Quoniam inquit, oblationes solitas nõ dedistis. rapuistis ea, quæ sũt pauperis: hoc autem dicit declarans diuitibus, quòd res pauperum possident, etiam si paterna hæreditate obuenerint, etiam si vñdecunq̃ aliunde collegerint pecunias. Ac rursus alibi dicit. Ne spolies vitæ pauperis: qui verò spoliat, aliena tollit: Nam spoliatio quædam dicitur, quum aliena accepta detinemus. Propter hoc igitur discamus, quòd quoties elemosynam non præstiterimus, pari cum his, qui spoliant, supplicio afficiemur. Heriles enim pecuniæ sunt vñdecunq̃ eas collegerimus, & ideo tibi plura possidere concessit Deus, non vt in scortationes, temulentiam, ingluuiem, in vestes sumptuosas, aliamque molliciem consumeres; sed vt ea distribueres egentibus. Quemadmodum enim receptor quispiam, qui regias pecunias accepit, si neglexerit his, quibus iussus est, distribuere, inque proprias consumplerit delicias, pœnas dat, ac perditur: ita sanè & diues, receptor quispiam est pecuniarum, quæ pauperibus distribui debebant. Itaque cum in mandatis habeat eas distribuere suis conseruis egentibus, si quid amplius quàm postulet necessitas, in seipsum insumpserit, grauissimas illic daturus est pœnas. Nõ enĩ sunt ipsius, quæ possidet, sed conseruorum illius. Parcamus igitur ijs tanquam alienis, vt fiant nostra.

Pecunias omnium esse iussit, non solum possidētium.

Pecunias contemnamus, ne a Christo condemnemur. contemnamus pecunias, si enim eas hic custodi-

N a mus,

In cap. ad Heb
brzos 11. ho-
milia 33.

Ad populum
Antiochen.
contra eos
qui delicias

vadant. De
Charitate ho
milia 53.

mus, eas omnino perdemus & hic & illic. Si verò multa cum largitate dispendamus, multā in vtraq. vita felicitatē assequemur. Qui vult itaq. diues fieri, fiat pauper, vt diues euadat: expēdat, vt colligat, dispergat, vt cōgret. At inquires, Infantū me coetus circūstat, & illos diuites relinquere cupio: Quam igitur ob rem eos fatimus pauperes? Nam si ipsis quidem omnia dimittas, periculosa rursus custodia, tua cuncta commendasti. Si verò Deum eis relinquis hæredem & tutorē, innumeros reliquisti thesauros. Si vis itaque multas filiis diuitias relinquere, Deo relinque tutelam.

Innumeros
reliquit the
sauros suis,
qui eis Deū
relinquit tu
torem.

De pœniten
tia hom 7.
Hæreditas ma
gna filiis ex
eleemosyna.

ET quid pueris inquit relinquam meis? Nam & tūc pueros fecisses ditiores pro pecunia, cum Deum ipsis propitium reliquisses: atque ex eleemosyna lucrum fertilitatemque haberes. Non enim huiusmodi pueros despiciet Deus. Haud itaque existimate substantiam his minorari eleemosynæ amore, & opera. Multiplicabit enim ipsis firmitatem, quæ secundum Deum est bonæ voluntatis, si eas hoc imprimis ipsis depositū facies: si autem inopiam timuisti, & is superuacuis est timor.

De pœniten
tia Hom. 9.

Cupis hæreditatem bonam filiis relinquere? Eleemosynam relinque.

In apostoli
ad apheiosc.
2. Hom. 4.

Væ, eleemosynas & pietatis opera non exercentis: Nulla nāque, nulla venia est eleemosynas nō faciēti.

In ca. Matth.
23. Hom. 79.

Omnes ad eleemosynam capescendam cōcitamus, & quibuscunque modis possumus, cum non sit possibile aliter saluari.

In ca. Matth.
9. homil. 12.

Diuitiæ nostræ non sunt, sed Dei: Deus enim dispensatores diuitiarum nos voluit esse, non dominos.

Non

Non frustra oblationes pro defunctis fiunt, non frustra preces, non frustra eleemosynæ. Hæc omnia spiritus disposuit, volens, ut nos mutuo iuue- mus; vnde enim vtilitatem accipiet ille per te, & tu per illum? contemptis opibus inductus es ad faciendum aliquid generosum: & tu illi salutis, & ipse tibi eleemo- synæ factus est author. Ne dubita quia erit aliquis fru- ctus suavis.

In act. Apost.
Hom. 31.

eleemosynæ
pro defun-
ctis utilis.

CAP. DECIMUM TERTIUM.

Ex D. Gregorio Nazianzeno.

*Ex orat. 16. de paupertate fovenda, siue de pauperum cura,
non procul ab initio.*

CHARITAS prima inter mandata, & maxima, tanquam caput legis, & prophetarum est censenda. at huius partes potissimas esse inuenio, curâ pauperû, & erga cognatos misericordiam, ac compassionem, nulla enim ex omni-

Charitas si-
milcm homi-
nè facit Deo

bus. re Deus perinde ac misericordia colitur, quoniã nil aliud tam peculiare est Deo, quam illa, ante quem misericordia & veritas gradiuntur, & apud quem mise- ricordia iudicio præponderat; Clementia enim nulli rei magis quam clementiæ retribuitur, ab eo qui iustè iudicat. & misericordiam in statera ponderat. Quapro- pter omnibus pauperibus misericordiæ viscera sunt aperienda, ob quamcumque etiam causam affligantur, iuxta mandatum, quod gaudere iubet cum gaudenti- bus, & flere cum fluentibus, ac quum homines simus, hominibus quoque probitatis symbolum exhibere tene-

Flendū cum
flētibus, qui
cūq; illi sunt,
& ob qualis
causas.

tenemur, si vel propter viduitatem indigeant, aut partū desolationē, siue patriæ expulsionem, vel dominorū crudelitatem, seu principum ferociam, aut quæstorum inhumanitatem, siue latronum cædes, vel furum insatiabilitatem, seu bonorum publicationem, aut naufragium. Omnes enim commiseratione sunt digni, ac non secus ad manus nostras respiciunt, quàm nos, cum quid indigemus, ad manus Dei. &c.

Ibidem. ante
medium.

V ID nos autem qui magnum & nouum nomen hæreditate sumus adepti, ut a Christo appellermur gens sancta, sacerdotium regale, populus acceptus & electus, bonorum ac salutarium operum æmulator, discipuli Christi, mansueti illius & pijs, & qui iniquitates nostras portauit, qui seipsum vsque ad nostram humiliavit massam, qui propter nos carne hac vili, et tabernaculo terrestri factus est pauper, pro nobisq; doluit & languit, ut Deitate locupletaremur; Quid nos igitur qui tantum misericordiæ, & compassionis exemplum accepimus? quid inquam de his cogitemus, & quid faciemus? despiciemus ne? prætergrediemur? relinquemus eos tanquam mortuos? tanquam abominabiles? tanquam serpentium & ferarum pessimos? Nequaquam fratres, non enim nos hoc decet, qui Christi oues sumus pastoris illius boni, qui errantem conuertit, & amissam quærit, & debilem confortat. id enim nequaquam naturæ est humanæ, quæ compassionem lege statuit, pietatemque, & humanitatem ex æquali imbecillitate didicit. Cæterum ij sub dio affliguntur, nos vero domus inhabitamus splendidissimas, lapidibus omnipharijs vernâtes; auro & argento fulgentes, pavimentis tessellatis, & vermiculatis; necnō picturæ varietate oculos fallaciter inescantes: & has quidē inhabitamus, alias vero ædificamus; & quibus de forte

exemplum
efficax ad esse
mof. faciendâ.

forte nec hæredibus nostris, sed alienis, ac peregrinis, & qui fortassis nos non amant, sed inimicissimis ac odiosissimis, quod quidem malorum est extremum &c. Nos splendidi, splendide in lecto sublimi & alto, stragulisque superfluis, ac quæ nec attingimus, instructi recubimus: & si vocem audimus mendicantem, indignamur. Quin, pavimentum nostrum odoriferis regi oportet floribus, idque sæpius, & extra anni tempus: mentam autem unguentis, iisque fragrantissimis, ac diuersissimis quod magis effaminemur, inspergi: Puerosque adstare, quosdam ornatum decoro, comaque proluxa & effeminata, ac circa faciem plus curiosè attonsa quam conducit iis, qui splendidis oculis sunt decorati: alios autem calices summis tenere digitis, quantum possibile est decentissimè, pariter, & tutissimè. quosdam verò stabelli motu, ventum capiti artificiosè suscitare, & manufactis auris carnis molè refrigerare: carnium præterea multitudine mentam onerare oportet, quas nobis largè omnia suppeditant elementa, aer, tellus, aqua, ac æoquorum, & obsoniorum commentis repleri: vnumque omnibus certamen esse, quinam potissimum gula nostræ adulari possit; ac ventri ingrato oneri illi, molesto, & malorum auctori, nec non bestię insatiabili, & perfidissimæ cum cibis euacuandis mox euacuandæ. Et pauperibus, quidem magnum quiddam est aquæ satietas, nobis vero ad ebrietatem usque vini exhauriuntur crateres, seu potius ultra ebrietatem etiam intemperantibus: & hoc quidem respicimus, illud autem tanquam odoriferum approbamus; de isto verò philosophamur, ac iactura censetur si non exoticum, & generosum aliquod ad indigenum tanquam tyrannis accedat. Oportet enim ut ultra usum, & delicati vel simus vel videamur, tanquam erubescamus si non mali, ventris, & eorum quæ sub ventre sunt, serui censeamur. &c.

Cur

Nota qui
edificas.

A tam mult
tis quæ super
uacue para
mus pro cor
poribus nris
incitari nos
debere ad fa
ciendam ele
mosynam.

*Et post pan-
ca.
Cur nõ adiu-
uamus natu-*

Cur non adiuuamus naturam? cur non quum car-
nei simus, carnis humilitatem exornamus? cur in fratrum
afflictionibus delitiosè agimus? ne mihi accidat, vt
dum illi egent, ego vel ditescam, vel rectè valeam, nec
illorum succurram vulneribus. non alimenta habeam
necessaria, non tegmina, non sub tecto quiescam, nisi
panem porrigam, nisi pro facultatibus meis vestimen-
ta impartiar, nisi in domo excipiam. omnia enim Chri-
sto reponenda sunt, quo sub lata cruce, ritè illum se-
quamur, ac leues & expediti ad mundum subuolemus.
supernū, a re nulla detracti, & pro omnibus lucremur
Christum, propter humilitatē exaltati, & propter pau-
pertatem locupletati, aut ideo facultates nostræ cum
Christo sunt diuidendæ, vt possidere, tanquam per be-
ne possidere sanctificetur, & non habentibus sit com-
mune. si verò mihi soli seminauero, seminabo quidē,
sed alij comedent: & vt iterū Iob verba adducam; pro
frumento orietur mihi vrtica, pro hordeo verò spina,
ventus quoque vrens auferet, & tempestas meos sur-
ripiet labores, ita vt laborauerim in vanum, si autem
horrea ex māmōna ædificauero, māmōnam thesauri-
zans, eadem nocte anima mea repetetur, vt rationem
reddat pro ijs, quæ malè thesaurizauit; Nūq̄ igitur vel
tardè resipiscemus? nunquam ne stoliditatem, ne di-
cam pusillanimitatem, abijciemus? nunquam ne res
humanas considerabimus? nunquam ne ob calamita-
tes alienas res nostras melius disponemus? nihil enim
in rebus humanis stabile est natura, nihil plenum, nihil
fatis, nihil quod in eisdem subsistat, sed circulus quidam
res nostras circumrotat, aliasque aliter fert mutatio-
nes sæpius in die vno, nonnunquam etiā in hora:
ac ventis potius credendum est instabilibus, nec non
vestigijs nauis per mare currentis, noctiūque somniis
fallacibus, quorum gratia citò euanescit, & ijs quoque
quæ

*Mali fructus
ex malè par-
tis.*

*Pulchræ cō-
parationes
cur parū pro
speculati hu-
manæ credē-
dum sit.*

quæ pueri ludentes in arena fingunt; quam prosperitati humanæ. Prudenter igitur agunt, qui nequaquam rebus confidunt præsentibus, sed in futurum sibi thesaurizant, & propter humanæ prosperitatis instabilitatem & inæqualitatem, bonitatem, quæ nunquam est casura, amant, quò omnino ex tribus vnum lucrentur: vel quod nunquam infortunatè agant, quoniam sæpius numen pijs hominibus huius seculi bonis commodare solet, quò benignitate sua misericordiam prouocet: siue ut audacè in Deo confidant, tanquam non propter malitiam, sed dispensationem quandam affligantur: aut demum, ut ab ijs quibus benefecerunt humanitatem, qua, cum fortunatè agerent, indigentes sunt prosequuti, tanquam æs repetere valeant alienum. ait n. ne gloriatur sapiens in sapientia sua, nec diues in diuitijs suis, neque potens in viribus suis, etiam si hic ad sapientiam, ille autem diuitiarum, at iste potentiam summam peruenerit: quibus ea quoque, quæ his adhærent, addiderim, scilicet ne in gloria gloriatur is, qui est conspicuus, nec rectè valens in sanitate, neque formosus in pulchritudine, non adolescens in iuuentute; denique ut breuiter dicam, nemo re vlla quæ in hoc mundo habetur laudabilis, infletur; sed in hoc solo gloriatur, ut Deum intelligat, & quærat, patientibusque condoleat, ac in futurum bonum aliquod sibi ipsi reponat, præsentia enim fluxa sunt, & temporanea, & tanquam in calculorum ludo alias aliter traijciuntur, & transponuntur, ac nihil tam proprium habent, ut id non cum tempore desinat, siue ab inuidia haud immutetur. hæc autem stabilia sunt, & permanentia, nec vnquam euanescent, aut intercidunt: neque spes decipiunt credentium. quapropter nihil mihi hominibus ex præsentibus bonis tutum, siue diuturnum esse videtur. &c.

O Possi lea-

Instabilitatis
humanæ cum
calculorū lu-
do cōparatio.

Ibidem post
nonnulla.
Possideamus
animas nras
in eleemosy-
nis.

Possideamus animas nostras in eleemosynis, im-
pertiamur pauperibus ex bonis nostris, quæ
hic possidemus, vt ditemur illis, quæ illic sūt;
da partem & animæ; ac non carni solum; da partem &
Deo, ac non solum mundo. aufer aliquid a carne, idq;
sanctifica spiritui: rape aliquid de igne, & longè remo-
ue a flamma depascente. rape a tyranno, & concrede
domino. da partem septenario vitæ huius, sed & octo-
nario vitæ quæ nos post hanc excipiet. da parum illi,
a quo plura habes. da omnia ei, qui tibi omnia gratifi-
catur. nunquam magnificentiam Dei superabis, etiam si
cūcta quæ possides relinquant, etiam si facultatibus tuis
te ipsum adijcias, si quidem deo dare, accipere est. quā-
tumcumque enim attuleris, semper plus est reliquum,
& nihil dabis proprium, quoniam omnia sunt à Deo.
nam quemadmodum impossibile est, vt quis vmbra
suam transcendat, quæ illum vbique concomitatur, &
semper, quantumcumque progrediatur, sequitur; seu
corporis statura, capitis altitudinem, quæ superemi-
net semper, exuperat: ita nec illis, quas expendimus, re-
bus, deum superare valemus nihil enim illi, præ-
terquam sua damus, neque quæ illius ex-
cedant liberalitatem &c.

Pulchrum.

et si nos no-
straq; in elec-
mosynam de-
mus, nunquā
magnificentiam
Dei superabi-
mus.

Simile.

Non multò
pòst.

V qui sanus es, qui diues es; tu qui non colla-
plus es, iacenti & contrito subueni; qui læ-
tus es, contristato; qui dextra polles, illi qui si-
nistra languet. da aliquid Deo, quò te gratum osten-
das, ac inter illos recensaris, qui benefacere possunt,
& non eos, qui beneficio indigeant, quò non in alie-
nas manus respicias, sed alij in tuas. non substantia se-
lum auro, sed & pietate: non solum auro, sed & vir-
tute. vel ideo melior appareas, quò propinquo honora-
bilior fias, fias infortunato Deo, misericordiam Dei imi-
tando,

Nò substantia
selū ditesci-
mus sed & pi-
etate; nò so-
lum auro, sed
& virtute.

Quomodo
hò sit Deus.

tando. nihil enim adeo diuinum habet homo, quam benefacere.

Quamdiu vento nauigas secundo, manum nauifrago præbe. Quamdiu rectè vales, & diues es, afflicto succurre. ne expecta donec ex te ipso discas, quantum malum sit inhumanitas, & quantum bonum viscera aperire indigentibus. ne velis deum manum leuare contra supinos, & prætercurrentes; sed in alienis calamitatibus hæc discere. da parum quid indigenti, non enim paruum est ei, qui omnium est egenus. immo nec Deo, si pro viribus dederis. Da pro magno promptitudinem, si nihil habes vel lachrymulam. magnum remediū est afflicto misericordia, quæ ex animo procedit. compassio enim vera multum calamitatem subleuat. &c.

Ne dicas, reuertere, & cras tibi dabo. nihil medium inter conatum, & beneficium fiat, frange esurienti panem tuum, & pauperes tecto carentes in domū tuam inducas, idque cum alacritate: qui enim miseretur, inquit, cum hilaritate, & bonū animi promptitudine duplicatur; quod enim cum tristitia, aut ex necessitate datur, ingratum est & indecorum, beneficentia verò cū lætitia, & non cum mæstitia est adornanda. Si abstuleris, inquit, vinculum, & electionem (vilitatē, & censuram illam dico, siue ambiguitatem, & murmurationis verba) quid fiet? tanquā magnum quid, & admirabile, qualis & quanta huius erit merces. Erumpet lumen tuum temporaneum, & sanitates tuæ cito orientur.

Quis igitur lumen, & sanitatem non desideraret? sed & Christi oculos veneror, qui vt pauperes alamus, nos hortantur: nec non Petri & Pauli in hac re ad stipulationem: nam quum euangelium diuiderent, pauperes fecerunt communes: nec non adolefcētis illius per

O 2 factio-

Ibidē versus finem.

Ne expectemus, donec ex nobis ipsis diteſcamus quod tum malū sit inhumanitas.

Qui pauperes sunt, quomō possunt facere elemosynas.

Ita fine.

Maxima mercedis merces.

Non solū voluntaria, sed & necessaria humanitas.

fectionem, quæ in hoc definitur, ac tanquam lege roboratur, ut bona nostra inter pauperes distribuamus, sed tu forsitan nequaquam necessariam, sed voluntariam humanitatem esse putas: quod & ego potissimum cuperem & suspicari vellem, si me non perterreret manus sinistra, & hædi, & quæ a iudice exprobrantur. non enim quod rapuerint, non quod prædati fuerint, non quod sint mæchati, aut aliud quid prohibitum fecerint, ad ordinem hunc sunt damnati; sed quia Christum per egenos non sunt venerati. Si igitur mihi obtemperabitis, serui Christi & fratres ac cohæredes, dum adhuc tempus est, Christum visitemus, Christum alamus, Christum vestiamus, Christum colligamus, Christum honoremus, non mensa solum, quemadmodum nonnulli facere solent; non vnguentis, sicut Maria, non sepulchro solum, instar Iosephi Arimathæi; nec alijs funeribus, ut Nicodemus, qui ex dimidia parte Christum diligebat; neque auro, thure, & myrrha, veluti, præ iam enumeratis, magi. Sed postquam omnium dominus misericordiam vult, & non sacrificium; & super multos agnos pingues commiserationem; hanc illi per egenos, & in terram hodie proiectos offeramus, ut, quum hinc migrauerimus, in æterna nos tabernacula suscipiant, in ipso Christo Domino nostro, cui sit gloria in secula.

Amen.

Cap. Quartumde-

CAP. QVARTVMDECIMVM.

Ex D. Basilio.

xx Serm. 2. in
diuites.

Vid respondebis iudici tu qui parietes
vestis, hominem nudū finis; qui equos
ornas, fratrem in turpi amictu contem-
nis; qui frumentum putrescere finis,
esurientes non nutris; qui non apertui-
sti domum repudiaberis a regno, non dedisti panem,
non accipies vitam æternam.

Pulchra s-
tititethis cōtra
eos, qui pau-
peres cōtem-
nunt.

Niniustus est Deus inæqualiter res nobis di-
stribuens: cur tu abundas, ille vero mendicat
nisi vt tu bonæ dispensationis merita conse-
quaris: Ille verò patientiæ brauijs decoretur. At tu nõ-
ne spoliator es, quæ dispensanda suscepisti, propria re-
putando? est panis famelici, quem tu tenes, nudi tuni-
ca, quam in conclau conseruas, discalcicati cal-
ceus, qui penes te marcescit, indigentis ar-
gentum, quod possides. Quo circa tot
iniuriaris quot dare valeres.

Hom. 1. ad
diuites.

Quor um bo-
na De^s nobis
dedit.

CAP. QVINTVMDECIMVM.

Ex D. Cypriano:

De opere &
elemosinis,

Si vereris, & metuis, ne si operari plurimū
cœperis, patrimonio tuo larga opera-
tione finito ad penuriam forte rediga-
ris; esto in hac parte intrepidus, esto
securus. si iri non potest vade in vsus
Christi impenditur, vnde opus cœleste
celebratur. nec hoc tibi de mōo spondeo, sed de sancta

Nunquā elec-
mosynis faciē
dis hominē
fieri paupe-
riorem, quin
verò & fami-
lijs, & filijs
vberiorē hæ-
reditatem re-
linqui.

rum scripturarum fidei & diuina pollicitationis auctoritate. Promitto, loquitur per Salomonem Spiritus sanctus, & dicit, Qui dat pauperibus, nūquam egebit; qui autem auertit oculos suos, in magna penuria erit.

Ed enim multi sunt in domo liberi, & retardat te numerositas filiorum, quo minus largiter bonis operibus insistas: atqui hoc ipso operari amplius debes, quò multorum pignorum pater es: Plures sunt, pro quibus Dominum deprecaberis: multorum delicta redimenda sunt: multorum purgandæ conscientiæ: multorum animæ liberandæ. Vt in hac vita seculari alendis, sustinendisque pignoribus, quò maior est numerus, hoc maior & sumptus est: ita & in vita spirituali, atque cœlesti, quò amplior fuerit pignorum copia, esse & operum debet maior impensa.

SI verè filios tuos diligis, si eis exhibes plenam, & paternam dulcedinem caritatis, operari magis debes, ut filios tuos Deo iusta operatione commendes.

Nec cum liberis tuis cogites patrem, qui & temporarius, & infirmus est. Sed illum pares, qui æternus, & firmus filiorum spiritualium pater est, illi assigna facultates tuas, quas hæredibus seruas, ille sit liberis tuis tutor, ille curator, ille contra omnes iniurias seculares diuina maiestate protector. Patrimonium Deo creditum nec Respublica eripit, nec fiscus inuadit, nec calumnia aliqua forensis euertit: in tuto hæreditas ponitur, quæ Deo custode seruatur. Hoc est caris pignoribus in posterum prouidere: hoc est futuris hæredibus paternâ pietate consulere, secundum fidem scripturæ sanctæ dicentis: Iunior sui, & senui, & non vidi iustum derelictum, neque semen eius quærens panem. Tota die miseretur, & foenerat, & semen eius in benedictione erit. & iterum. Qui conuertatur sine vituperatione in iustitia, beatos postea filios relinquit.

Caput Sextumde-

CAP. SEXTVM DE CIMVM:

Ex Actis Apostolorum.

IN Ioppe autē fuit quædam discipula nomine Tabitha, quæ interpretata dicitur Dorcas. Hæc erat plena operibus bonis, & elemosynis, quas faciebat. Factum est autē ī diebus illis, vt infirmata moreretur, quam cū lauissent, posuerunt eam in coenaculo. Cū autem prope esset Lydda ab Ioppe, discipuli audiētes quia Petrus esset in ea, miserūt duos viros ad eum rogantes. Ne pigriteris venire vsque ad nos. Exurgens autem Petrus venit cū illis, & cū aduenisset, duxerunt illum in coenaculum, & circumsteterunt illum omnes viduæ sētes, & ostendentes ei tunicas, & vestes, quas faciebat illis Dorcas. At illa aperuit oculos, & viso Petro resedit. Dans autem illi manum erexit eam. Et cū vocasset sanctos, & viduas, assignauit eam viuam:

Cap. 9.

IR autem quidam erat in ciuitate, nomine Cornelius Centurio cohortis quæ dicitur Italica, religiosus, ac timens Deum cum omni domo sua, faciens elemosynas multas plebi, & deprecans Deum semper. Is vidit in visu manifestè quasi hora diei nona, Angelum introeuntem ad se, & dicentem sibi, Corneli, orationes tuæ & elemosynæ tuæ ascenderunt in memoriam, in conspectum Dei.

Cap. 10.

MNIA ostendi vobis, quoniam sic laborantes, oportet suscipere infirmos, ac meminisse verbi Domini Iesu, quoniā ipse dixit, Beatius est magis dare, quàm accipere.

Cap. 20.

Decimumsepti-

DE BONO ELEEMOSYNÆ
CAP. DECIMUMSEPTIMUM

Ex Epistolis D. Pauli, Iacobi, & Ioannis.

2. Cor. 8.

CITIS enim gratiam domini nostri Iesu Christi, quoniã propter vos egenus factus est, cum esset diues, vt illius inopia vos diuites essetis. Et consilium in hoc do; hoc enim vobis est, vt quemadmodum promptus est animus voluntatis, ita sit & proficiendi ex eo, quod habetis. Si enim voluntas accepta est, secundum id, quod habet accepta est, non secundum id, quod non habet. In præsentî tempore vestra abundantia illorum inopiam suppleat; vt & illorum abundantia, vestræ inopiæ sit supplementum.

Cap. 9.

HOc autè dico, qui parcè seminat, parcè & metet, & qui seminat in benedictionibus, de benedictionibus & metet. Vnusquisque prout destinavit in corde suo, non ex tristitia, aut ex necessitate. Hilarem enim datorem diligit Deus. Potens est autem Deus omnem gratiam abundare facere in vobis, vt in omnibus semper omnem sufficientiam habentes, abundetis in omne opus bonum, sicut scriptum est. Dispersit, dedit pauperibus. Iustitia eius manet in seculum seculi. Qui autem administrat semen seminanti, & panem ad manducandum præstabit, & multiplicabit semen vestrum & augebit incrementa frugum iustitiæ vestræ: vt in omnibus locupletati abundetis in omnem simplicitatem.

1. Thess. 5.

ROgamus autem vos fratres, vt noueritis eos, qui laborant inter vos, & præsumunt vobis, vt habeatis illos

illos abundantius in charitate propter opus illorum.

Divitis huius seculi precipe, non sublime sapere, nec sperare in incerto divitiarum, sed in Deo vivo, qui praeat vobis omnia abunde ad fruendum, bene agere divites fieri in bonis operibus, facile tribuere, communicare, thesaurizare sibi fundamentum bonum in futurum, ut apprehendant veram vitam.

1. Timoth. 6

Hospitalitatem nolite obliuisci, per hanc enim placuerunt quidam, Angelis hospitio receptis.

Hebr. 13

Beneficentiae, & communionis nolite obliuisci, utilibus enim hostijs promeretur Deus.

Iudicium enim sine misericordia illi, qui non faciunt misericordiam.

Iacob 3

Qui habuerit substantiam mundi huius, & viderit fratrem suum necessitatem habere, & clauserit viscera sua ab eo, quomodo charitas Dei erit in eo.

1. Ioan. 3

CAP. DECIMOCTAVVM:

Ex sacrosancto Christi Euangelio.

BEATI misericordes, quoniam ipse misericordiam consequentur.

Math. 5

Thesaurizate autem vobis thesauros in caelo, vbi neque rugo, neque tinea demolitur, & vbi fures non effodiunt, neque furantur.

Mat. 6

P Venite

114 DE BONO ELEMOSYNÆ

Cap. 25.

VENITE benedicti patris mei, possidete paratum vobis regnū a constitutione mundi : Esuriui enim, & dedistis mihi māducare: Sitiui, & dedistis mihi bibere: Hospes eram, & collegistis me: Nudus, & operuistis me: Infirmus, & visitastis me: - In carcere eram, & venistis ad me.

Marci cap. 9

VISQVIS potum dederit vobis calicem aquæ frigidæ ī nomine meo, qui Christi estis, amen dico vobis, non perdet mercedem suā.

Lucæ cap. 3.

Qui habet duas tunicas, det non habenti: & qui habet escas, similiter faciat.

Cap. 6.

Omni petenti te tribue.
Estote misericordes, sicut & pater vester misericors est.

Date, & dabitur vobis.

Cap. 11.

Quod superest, date elemosynam; & ecce omnia munda sunt vobis.

Cap. 12.

Vendite, quæ possidetis, & date elemosynam: facite vobis sacculos, qui non veterascunt, thesaurū non deficientem in cœlis, quò fur non appropriat, neque tinea corrumpit.

Cap. 14.

Cum facis conuiuium, voca pauperes, debiles, claudos, & cœcos, & beatus eris: Retribuetur enim tibi in resurrectione iustorum.

Cap. 19.

Adhuc vnum tibi deest: omnia quæcunq; habes, vende, & da pauperibus, & habebis thesaurum in cœlo, & veni, sequere me.

CAP.

CAP. DE CIMVMOCTAVVM

Ex veteri Testamento.

APPARUIT ei Dominus in conualle Mambre sedenti in ostio tabernaculi sui in ipso seruore diei: cumque eleuasset oculos apparuerunt ei tres viri stantes prope eum; quos cum vidisset, currit in occursum eorum de ostio tabernaculi sui, & adorauit in terram, & dixit: Domine, si inueni gratiam in oculis tuis, ne transeas seruum tuum, sed afferam paucillum aquæ, & lauentur pedes vestri, & requiescite sub arbore: Ponamque buccellam panis, & confortetur cor vestrum, postea transibitis: Idcirco enim declinastis ad seruum vestrum. Qui dixerunt: Fac ut loquutus es. Festinauit Abraham in tabernaculum ad Saram, dixitque ei. Accelera tria sata similæ, commisce, & fac subcinericios panes. Ipse verò ad armentum cucurrit, & tulit inde vitulum tenerimum, & optimum, deditque puero, qui festinauit, & coxit illum, tulit quoque butyrum, & lac, & vitulum, quem coxerat, & posuit coram eis; ipse verò stabat iuxta eos sub arbore. Cumque comedissent, dixerunt ad eum: Vbi est Sara vxor tua? Ille respondit: Ecce in tabernaculo est. Cui dixit: Reuertens veniam ad te tempore isto vitam comite, & habebit filium Sara vxor tua.

Gen 18.

RANSIBAT Eliseus per Sunam ciuitatem: erat autem ibi mulier magna, quæ tenuit eum, ut comederet panem: cumque frequenter inde transiret, diuertebat ad eam, ut comederet panem. Quæ dixit ad virum suum: Animaduerto, quòd vir Dei sanctus est, iste, qui transit per nos frequenter, Faciamus

4 Reg. 4.

P a ergo

ergo ei coenaculum paruum, & ponamus ei in eo lectulum, & mensam, & sellam, & candelabrum, ut cum venerit ad nos, maneat ibi. Facta est ergo dies quaedam, & veniens diuertit in coenaculum, & requieuit ibi: dixitque ad Giezi puerum suum: Voca Sunamitidem istam; qui cum vocasset eam, & illa stetit coram eo, dixit ad puerum suum. Loquere ad eam. Ecce sedulo in omnibus ministrasti nobis, quid vis, ut faciam tibi? nunquid habes negocium, & vis, ut loquar Regi, siue Principi militum? quæ respondit. In medio populi mei habito, & ait. Quid ergo vult, ut faciam ei? dixitque Giezi: Ne quæras, filium enim non habet, & vis eius senex est. Præcepit itaque ut vocaret eam, quæ cum vocata fuisset, & stetit ante ostium, dixit ad eam. In tempore isto, in hac eadem hora si vita comes fuerit, habebis in vtero filium, at illa respondit. Noli quæso domine mi vir Dei, noli mentiri ancillæ tuæ. Et concepit mulier, & peperit filium in tempore, & in hora eadem, qua dixerat Elisæus.

Job 4.

X substantia tua fac eleemosynā, & noli auertere faciem tuam ab vilo paupere; ita enim fiet, ut nec à te auertatur facies Domini.

Quomodo potueris, ita esto misericors, si multum tibi fuerit, abundanter tribue: si exiguum tibi fuerit, etiā exiguum libenter impertiri stude. Præmium enim bonum thesaurizas in die necessitatis: Quoniā eleemosyna ab omni peccato, & à morte liberat, & non patitur animam ire in tenebras. Fiducia magna erit coram summo Deo eleemosyna omnibus facientibus eam, Panem tuū cum esuriētibus, & egenis comede, & de vestimentis tuis nudos

tege.

Bona

EX VETERI TESTAM. 177

Bona est oratio cum ieiunio, & elemosyna, magis Cap. 12.
quàm thesauros auri recondere; quoniam ele-
mosyna à morte liberat, & ipsa est, quæ purgat
peccatum, & facit inuenire misericordiam, & vitam
æternam.

Iunior fui, etenim senui, & non vidi iustum derelin- Psalm. 36.
ctum, nec semen eius querens panem. Tota die misere-
retur: & cõmodat, & semen eius in benedictione erit.

Beatus vir, qui intelligit super egenum, & pau- Psalm. 40.
perem, in die mala liberabit eum Dominus:
Dominus conseruet eum, & viuificet eum, &
beatum faciat eum in terra: & non tradat eum in ani-
mam inimicorum eius. Dominus opem ferat illi super
lectum doloris eius.

Iurant contra Dominum semper, & desperat de- Psalm. 108.
terra memoria eorum, pro eo quòd non est
recordatus facere misericordiam, & persecu-
tus est hominem inopem, & mendicum.

Iucundus homo, qui miseretur, & commodat, quia Psalm. 111.
in æternum non commouebitur. Dispersit, dedit
pauperibus, iustitia eius manet in seculum seculi,
cornu eius exaltabitur in gloria.

Misericordia, & veritas te non deserant, circunda Proverb. 4.
eas gutturi tuo, & describe in tabulis cordis tui,
& inuenies gratiam, & disciplinam bonam cor-
ram Deo, & hominibus.

Honora Dominum de tua substantia, & de primi-
tijs omnium frugum tuarum da pauperibus, & imple-
buntur horrea tua saturitate; & vino torcularia tua
redun-

118 DE BONO ELEEMOSYNÆ

redundabunt. Noli prohibere benefacere eum, qui potest: si vales. & ipse benefac. Ne dicas amico tuo vade, & reuertere, cras dabo tibi, cū statim possis dare.

Cap. 11.

Benefacit animæ suæ vir misericors.

Alij diuidunt propria, & ditiores fiunt; alij rapiunt non sua, & semper in egestate sunt.

Qui abscondit frumenta, maledicetur in populis: benedictio autem super caput distribuentis.

Qui confidit in diuitijs suis, corruet: iusti autem quasi virens folium germinabunt.

Cap. 13.

Redemptio viri, diuitiæ eius.

Cap. 14.

Qui despicit proximum suum, peccat: qui autem miseretur pauperis, beatus erit.

Qui credit in domino, misericordiam diligit. Misericordia, & veritas præparant bona.

Qui calumniatur egentem, exprobrat factori eius: honorat autem eum, qui miseretur pauperis.

Cap. 15.

Per misericordiam & fidem purgantur peccata.

Cap. 16.

Misericordia & veritate redimitur iniquitas.

Cap. 19.

Fœneratur Domino, qui miseretur pauperis, & vicissitudinem suam reddet ei.

Cap. 21.

Facere misericordiam & iudicium, magis placet Domino, quàm victimæ.

Qui obrurat aurem suam ad clamorem pauperis, & ipse clamabit, & non exaudietur.

Qui sequitur iustitiam & misericordiam, inueniet vitam:

EX VETERI TESTAMENTO 419

Vitam, iustitiam, & gloriam.

Qui iustus est, retribuet, & non cessabit.

Qui pronus est ad misericordiam, benedicetur: de panibus enim suis dedit pauperi.

Cap. 22.

Victoriam, & honorem acquirat, qui dat munera: animam autem aufert accipientium.

Qui dat pauperi, non indigebit. Qui despicit deprecantem, sustinebit penuriam.

Cap. 28.

Mitte panem tuum super transeuntes aquas, quia post tempora multa inuenies illum.

eccles. 11.

Ignem ardentem extinguit aqua; Et elemosyna reficit peccatis, & Deus inspector est eius, qui reddit gratiam: meminit in posterum, & in tempore casus sui inueniet firmamentum.

Ecclesiastici
Cap. 3.

Fili, elemosynam pauperis ne defraudes, & oculos tuos ne transfertas à paupere. Animam esurientem ne despexeris, & non exasperes pauperem in inopia sua. Cor inopis ne afflixeris, & non protrahas datū angustianti. Rogationem contribulati ne abijcias, & non auertas faciem tuam ab egeno. Ab inope ne auertas oculos tuos propter iram; & non relinquo quatenus tibi retro maledicere: maledicentis enim tibi in amaritudine animæ exaudietur deprecatio illius, exaudiet enim eum qui fecit illum. Congregationi pauperum affabilem te facito. Declina pauperi sine tristitia aurem tuam, & redde debitum tuum, & responde illi pacificè in mansuetudine. In iudicio esto pupillis misericors, ut pater, & pro viro matri illorum, & eris tu velut filius Altissimi, & miserebitur tui magis, quàm mater. Nō sit porrecta manus tua ad accipiendū, & ad dandum

Cap. 4.

110 DE BONO ELEEMOSYNÆ

dandum collecta. Pauperi porrige manum tuam, & pro-
ficiatur propitiatio, & benedictio tua.

Cap. 12. Non est ei bene, qui assiduus est in malis, & ele-
mosynas non danti.

Cap. 14. Ante mortem benefac amico tuo, & secundum vi-
res tuas exporrigenas da pauperi. Nō defrauderis à die
bono, & particula bonæ diei non te prætereat. Neque
alijs relinques dolores, & labores tuos in diuisione (et
tis? Da, & accipe, & iustifica animam tuam.

Cap. 16. Omnis misericordia faciet locum unicuique secun-
dum meritum operum suorum, & secundum intelle-
ctum peregrinationis ipsius.

Cap. 17. Eleemosyna viri, quasi sacculus cum ipso, & gratis
hominis, quasi pupillam conseruabit, & postea refur-
get, & retribuet retributionē unicuique in caput ipsius.

Cap. 19. Qui facit misericordiam, congeneratur proximo suo,
& in omni tempore inuenies, quod tibi necessarium
est. Propter mandata assume pauperem, & propter inop-
piam eius, ne dimittas eum vacuum.

Perde pecuniam propter fratrem, & amicum tuum,
& non abscondas illam sub lapide in perditionem.

Pone thesaurum tuum in præceptis altissimi, & pro-
derit tibi magis quàm aurum.

Conclude eleemosynam in sinu pauperis, & hæc
pro te exorabit ab omni malo.

Eleemosyna viri, quasi sacculus cum ipso: & gratis
hominis, quasi pupillam conseruabit, & postea refur-
get, & retribuet illis retributionem unicuique in caput
illorum.

IN VETERI TESTAMENTO

super leonem potentis, & super lanceam: adversus inimicum tuum pugnabit.

Qui sicut misericordiam offert sacrificium, in omni caritate fac videtur tuam.

ESIURIENTI panem tuum, & egenos, vagosque induc in domum tuam. Cum videris nudum, operi eum, & carnem tuam ne despexis. Tunc erumpet quasi mabe limen tuum, & laetitia tua citius orietur, & anteibit faciem tuam iustitia tua, & gloria domini colligente. Tunc invocabis, & Dominus exaudiet: clamabis, & dicet: Ecce adsum. Cum effuderis esurienti animam tuam, & animam afflictam replueris, orietur in tenebris lux tua: & tenebrae tuae erunt sicut meridies, & requiem dabit tibi dominus Deus tuus semper, & implebit splendoribus animam tuam, & ossa tua liberabit; & eris quasi hortus irriguus, & sicut fons aquarum, cuius non deficient aquae. Et aedificabuntur in te deserta seculorum: fundamenta generationis & generationis suscitabis; & vocaberis aedificator sepium, auertens semitas in quietem.

Et vir si fuerit iustus, & panem suum esurienti dederit, & nudum operuerit vestimento, vita viuet, ait Dominus Deus.

Dan 4.

Peccata tua elemosynis redime, & iniquitates tuas misericordijs pauperum.

Osea 2.

Seminate vobis in iustitia, & metite in ore misericordiae.

Cap. 22.

Q Miseri-

DE BONO ELEEMOSYNAR.

Cap. 11. Misericordiam, & iudicium custodi. & spera in Deo tuo semper.

Mich. 6. Indicabo tibi o homo, quid sit bonum, & quid Dominus requirat à te: Verique facere iudicium, & diligere misericordiam, & sollicitum ambulare cum Domino Deo tuo.

Mat. 7. Misericordiam, & misericordiam facite unufquique cum fratre suo.

FINIS.

LAVS DEO:

B. Q. V. M.

INSIGNES QVORVNDAM
eleemofynæ, eorundemque cum in
hac, tum in alia vita merces
& præmium.

A

Antiochenus quidam matrimonio iunctus nunquam cibum
prelibabat sine pauperibus fol. 51.

Tota die vsque ad vespertum urbem circumiens, nullum-
que eorum reperiens, tandem Angelos tres hominum
loco offendit, ibidem.

Eundem cum familia eripit Dominus ab Antiochenis vr-
bis clade, cuius media pars corruit, fol. 52.

Anifer quidam officio, ætate immensis, ob mercedem suam in
Christum collatam, ab vno ex patricijs in filium assumitur,
& hæres constituitur, fol. 6.

B

Bonifacius Episcopus, vino diuinitus sibi & supra naturæ vi-
res concessio, liberalissimè pauperes impertit, fol. 55.

Duodecim aures consanguinei sui, in egenos distribuit,
fol. 56.

Ingressus, B. Virginis eodem, duodecim aures miraculo tra-
petrat, de suribus de consanguineo restituit, ibid.

Eidem prædictis quod in Episcopatum non succedet
ob auaritiam, ibid.

Bonifacius adhuc puer, nonnunquam lineam, crebrò etiam
tunicam pauperibus dabit, fol. 57.

Omne penè triticum quod sibi mater in stipendium, op-
tius anni præparauerat pauperibus aliqñ erogauit, ibid.

Oratione eiusdem, horreum tritico plenius quàm antea
erat, inuenitur, ibid.

C

Constantinopolitanus quidam, Christum custodem suam cili-
gum pecunias sibi debitas, in pauperes distribui permittit
fol. 7.

Eiusdem felix faustumq; ob heroicum hoc opus, mari-
monium, fol. 8.

INDEX

D

Dux quidam, preparato sibi in caelis premio, ob tarditatem in pauperis inopia succurrendo peritatur, fol. 12.

E

Erdicius Senator, in Burgundia tempore caritatis annonae, paravit quatuor hominum millia; quos magno labore undique conquirit: & transacta fame ad propria remisit, fol. 48.

Visione caelesti eundem Dominus postea dignatur, & liberali promissione solatur, ibid.

Euagrius Philosophus a Synthesio Episcopo cum familia baptizatus, auri tria centenaria in usum pauperum, eidem Episcopo tribuit, fol. 9.

In eiusdem sepulchro, post mortem chirographum miraculo inuentum est, quo sibi factum pro expenso auro, manu propria fatebatur. fol. 10.

G

Genilis quidam quinquaginta numismata pauperibus erogans, trecenta pro illis miraculo accipit, fol. 1.

Idem non longè post Christianus efficitur, fol. 4.

Gregorius Pontifex sex nummis aureis secundum pauperi collatis, tertium redcanti, vas argenteum sibi arcam clausam tribuit, fol. 14.

Inter duodecim pauperes ad prandium vocatos, Angelum conuiuiam, habuit, fol. 15.

Ex superna revelatione, certior efficitur, se ob insignem illam elemosynam Pontificem a Deo electam, ibid.

Meretur ob liberalitatem suam in egenos, Angelum, perpetuum sui habere custodem, fol. 16.

Ioannes Eleemosynarius, nauclero cuidam inopi, quinque primas libras auri tribuit, postea decem, denarium namque plenam frumento 20 millium modiorum, fol. 18.

Miraculum per eiusdem Eleemosynarij orationes patratum, ibid.

Idem pretiosum coopertorium sibi donatum, ut pauperibus succurrat, tertium & sextas vendidit, fol. 20.

Multi videntes Patriarchae huius in pauperes afflictos, proprias substantias vendentes, pretium ei offerebant; & quidam ex illis amplius quam 7. auri libras, fol. 27.

De eodem notatu dignum miraculum, ibid.

Marcianus

EXEMPLORVM.

M

Marcianus presbyter vnicam vestem qua indutus erat, egeno largitur. fol. 38.

Eiusdem elemosyna, insigni quodam & illustri comprobata miraculo. ibidem.

Martyrius monachus pro paupere leproso quem humeris se ad monasterium portare credit, fert Chrm Dnm. fol. 53.

Vox ad eundem omnis plena consolationis, celsitus misisa. ibidem.

Mercator quidam nomine Moschus in vrbe Tyro, quinq; aurk libras in elemosynam elargitur. fol. 5.

Idem in carcerem ab Imperatore eiectus & in periculū vitæ adductus; ob insigne illud misericordie opus; in pristinum statum restituitus, & nouo magistratu cononestatur. ibidem.

N

Naucleri cuiusdam omnia, quæ mandî poterant, mantentis, (quò pauperem elemosynam petentem repelleret) nihil esse in naui præter lapides, in lapides cõmutatur. fol. 48.

P

Paulini navis submersa, ob negatum pauperi ab vxore sua panem vnum. fol. 48.

Idem Episcopus factus, tempore persecutionis Vandalicæ, cuncta quæ habere potuit, captiuis, indigentibusq; largitus est. fol. 57.

Vbi omnia in pauperes erogasset, seipsum vendi iubet, vt habeat inops vidua quò vnicam filium suum e vinculis liberet. fol. 58.

Idem in Africana sua captiuitate, hortulanæ officio fungens ventura prædicit. fol. 59.

Ab eodem Rex Vandalorum in somnis videt flagellum quod ad Christianorum correctionem acciperet, sed e manibus tolli. ibidem.

Eidem, a Regis genero (cui se in seruitutē dedemat) ofsitutatis suæ captiui in Africâ inuenti, cum onustis sumēto nauibus conceduntur: omnesq; cum sancto Episcopo in patriam liberi redeunt. fol. 60.

Petrus Telonarius maximum percipit emolumentum ex pane quodam, animo concitato & iracundo, pauperi dato. f. 22.

Mira, eadem de re, celestis apparuit ibidem.

Idem

INDEX

- Idem** nautæ cuidam egenti & nudo, vestem suâ qua induebatur, liberaliter tribuit, fol. 23.
- Eadem**, in somnis videt Deum vestitum, ibidem.
- Eo** perfectionis tandem ascendit, ut se amore Christi, fieri potuit secretissime, vendi curauerit, ibidem.
- Pretium** vocationis suæ in pauperes erogari præcipit, ibid.
- Eiusdem** in seruitute vitæ, omnis sanctitatis & admirationis plena, fol. 24.
- Eiusdem** miracula, ibidem.
- Puer** gentilis obrato cuidam, quod soluendo non esset sustinere se volenti, omnia quæ possidebat, ad res alienam dissoluentem, liberalissime elargitur, fol. 11.
- Eadem** ab Angelis ad Baptismum ducitur, eosque susceptoros habere meretur, fol. 12.
- Post** sacrum lauacrum susceptum, paulò post Deo extremum reddit spiritum, fol. 13.
- Puer**, eligens B. Virginem curatricem suam, totum patrimonium, a patre pauperibus dari iubens lætusque permittit, folio 33.
- Eidem** ad paupertatem iam redacto Patriarcha tæquam consanguineo, uxorem, reliquaque necessaria curat, folio 34.
- S**
- Scorpion** das egens amictum suum, deinde tunicam, & iam nudus, librum Euangeliorum, fol. 26.
- Idem** ut filijs inopis viduæ succurrat, vendendum se præbet, fol. 27.
- Servulus** paralyticus, quicquid ex elemosyna accipere poterat, pauperibus erogabat, fol. 61.
- Religiosos** quotque in hospitium suscipit, ibidem.
- Sanctæ** eiusdem & stupenda e vita migratio, ibidem.
- Theophanus** Centurionis urbis comes, uir fuit misericors dix actibus deditus, bonis operibus intentus, hospitalitati præcipue studens, fol. 62.
- Idem** exerceendis Comitatus sui curis occupatus, agebat terrena & temporalia; sed magis ex debito quam ex intentione, ibidem.
- Mira** quæ in eius morte accideret, ibidem.
- Tiberius** II. Cæsar, ærarium & fiscum liberaliter in pauperes distribuit, fol. 49.
- Eiusdem**

EXEMPLORVM.

Eiusdem ad Sophiam Augustam, agrè id ferentē, Impo-
ratore digna responsio, fol. 50.

Dei providentia & nutu, thesaurum inuenit habentem
super mille auri centenaria, ibidem.

Reuelatur eidem Narsetis defossa pecunia, que contine-
bat multa millia centenariorum auri & argenti, ibidem.

Exercitus eiusdem raram quandam, & singularem de
Peris reportat victoriam, fol. 51.

Troilus Episcopus, cohortatione Ioannis Bloemofynarij, 30.
auri libras pauperibus distribuit, fol. 29.

De eadem re historia notatu digna, fol. 30

V

Vitalij Abbatis, rara in proximos caritas; notanda tamen po-
tius, quàm imitanda, fol. 34.

Z

Zenoni Imperatori peccatorum suorum vltionem, elemofy-
nar prohibeat & impediunt, fol. 8.

INDEX

[Faint, illegible title]

[Faint, illegible text]

[Faint, illegible text]

[Faint, illegible text]

[Faint, illegible text]

[Faint, illegible text]

[Faint, illegible text]

[Faint, illegible text]

[Faint, illegible text]

[Faint, illegible text]

[Faint, illegible text]

I N D E X
RERVM ET SENTENTIARVM
 maximè illustrium quæ hoc opere
 continentur.

EX INNOCENTIO III. PONT.

	1	Mundat,	
	2	Liberat,	
	3	Redimit,	
	4	Protegit,	
	5	Postulat,	
Eleemosyna,	6	Impetrat,	fol. 40.
	7	Perficit,	
	8	Benedicit,	
	9	Iustificat,	
	10	Resuscitat,	
	11	Saluat.	

IN extremo iudicio, misericordibus regnum cœlorum largietur Dominus, fol. 42.

Dominus non tam fecit diuites propter pauperes, quàm pauperes propter diuites; quia plus proficit pauper diuiti, quàm diues pauperi, fol. 44.

Qui piùs diligit eleemosynam, eam amplius elargitur. fol. 45.

Eleemosyna non deserit dantem, cum cætera deserant retinentem. ibidem.

Extinguit reatù, culpã expellit, operitq; peccatù, ibid.

O quàm digna recompensatio, vt pro eo quòd eleemosyna nuditatem corporis tegit in alio, iniquitatem mentis tegat in te. ibidem.

R. Eleemo-

INDEX

- Eleemosyna quæ de caritate procedit, mundat a vitijs
 & redimit a peccatis. fol. 46.**
**Bonum est ieiunium, sed melior est eleemosyna; quia
 quod ieiunium subtrahit, eleemosyna tribuit. ibid.**
**Bonum est orare, sed melius erogare, quoniam elec-
 mosyna agit vtrumque, descendens ad proximum
 ascendens ad Deum. ibidem.**
Melius est orare opere quàm sermone. ibidem.
**Danda est eleemosyna non ex tristitia, sed cum hilarita-
 te; non cum mora, sed cum velocitate. fol. 47.**
**Quod pauperibus vis distribui, hæredi vt is commis-
 sum exequatur, relinquendum non est. ibidem.**
**Eleemosyna vera, contra omne periculum salutis est
 medicina. ibidem.**

EX GREGORIO PONT.

-
**ERRENAE substantiæ, per hoc quod pau-
 peribus distribuuntur, multiplicantur. f. 62.**
**Cùm necessaria indigentibus ministramus,
 sua illis reddimus, non nostra largimur. fol. 63.**
**Videte si negare debemus quod petimur, quando pa-
 troni sunt qui petunt. ibidem.**
**Sæpe quos morum infirmitas vulnerat, medicina pau-
 pertatis curat. ibidem.**
**Pauper, cùm reprehensibilis cernitur, moneri debet,
 despici non debet. ibidem.**
**Si reprehensionis nihil habet, venerari sumoperè sicut
 intercessor debet. ibidem.**
**Quia cuius quis sit meriti nescimus, omnes veneran-
 di sunt, tantoque necesse est vt omnibus te humilia-
 re debeas, quantò, quis sit ipse, ignoras. ibidem.**
**Quos foris conspicitis despectos seculi, intus arbitra-
 mini amicos Dei. fol. 64.**
Hoc

SENTENTIARVM.

Hoc quòd iacenti in terra porrigitur, sedenti in cœlo
datur. ibidem.

Qui tranquillitatis tempore non dat pro Deo tunicã
suam, quando in persecutionis tempore daturus est
animam suam? ibidem.

EX LEONE PONT.

QUICQVID in opera pietatis impenditur
non minuitur, sed augetur. ibidem.

Non erit delictorum memoria, vbi testimo-
nium pietatis adfuerit. ibidem.

Ille qui in suis pascitur, quæ potuit augere dando, po-
test multiplicare augendo. fol. 65.

Nulla deuotione fidelium magis Dominus delectatur,
quàm ista quæ pauperibus impenditur. ibid.

Non potest largitatis deesse materies vbi Christus &
pascit & pascitur. ibidem.

Securus & hilaris sit eleemosynæ distributor, quia tunc
maximum lucrum habebit quando sibi minimum
reseruauerit. ibidem.

Qui suum ab inope non auertit animum, citò ad se
Domini conuertet auditum. ibidem.

In eleemosynæ largitione, sententia iudicaturi in pote-
state ponitur iudicandi. ibidem.

Substantia tua cum bene erogatur, augetur. f. 67.

Qui dat vt habeas, mandat vt tribuas. ibidem.

Quamuis non habeas nisi quod acceperis, non potes
tamen non habere quod dederis. ibidem.

Qui pecunias amat & multiplicare opes suas immo-
dicis optat augmentis; illius fit creditor, illius sœne-
rator, qui dicit, Date & dabitur vobis. ibidem.

Infidelis & iniquus est sibi, qui quod æstimat diligen-
dum, non vult habere perpetuum. ibidem.

R 2 Non

INDEX

- Non solum spirituales opes & dona cœlestia Deo dominante capiuntur, sed etiam terrenæ corporeæ facultates, ex ipsius largitate proueniunt.** fol. 68.
- Eleemosyna tâta est, vt sine illa, cæteræ virtutes si sint, prodesse non possint.** fol. 69.
- lis qui in iudicio a sinistris stabunt, quid obijcietur, nisi pauperibus misericordia denegata?**
- Eiat refectio pauperis abstinentia ieiuantis, ibidem.**
- Plenum pietatis & iustitiæ est, vt de ijs quæ nobis cœlestis pater misericorditer contulit, nos quoq; alios adiuuemus.** fol. 70.
- Felix est illud horreum & omnium fructuum multiplicatione dignissimum, de quo egentium & debilium saturatur esuries.** ibidem.
- Semper illi quod largitur occurrit, cui benè velle non defuit.** fol. 71.
- Pauperibus pœset eas quas diuitibus contulit Dominus tribuere facultates, nisi pro ineffabili misericordia sua & illos iustificare vellet de patientia laboris, & diuites de opere caritatis.** ibidem.
- Thesaurum suum condit in cœlo, qui Christum pascit in paupere.** ibidem.
- Idcirco diuina pietas te abudare voluit, vt per te alius non egeret.** ibidem.
- Misereantur pauperum qui sibi volunt parcere Christum.** fol. 72.
- Nihil validius est contra diaboli dolos quàm benignitas misericordiæ & largitas caritatis.** ibidem.
- Per hanc omne peccatum aut declinatur aut vincitur.** ibidem.
- Peccata quæ baptismo aut poenitentia abluuntur, & eleemosyna delentur.** ibidem.

E X D.

SENTENTIARVM.

EX D. AVGVSTINO.

CHRISTVS diues, pauper esse voluit, ut haberet pauperes quibus daret. fol. 73.

Da comiti, & illum adiuuas & te releuas. ibid.
Numerans filios tuos, adde vnum inter illos Deum
tuum. ibidem.

Vnum habes, fit ille secundus; duos habes, fit ille tertius; tres habes, fit ille quartus. ibidem.

Seruat tibi pater tuus, seruas tu filijs tuis, filij tui filijs suis, & sic per omnes; & nullus facturus est præcepta Dei. fol. 74.

Nunquam vidi piũ hominẽ mala morte finire. fol. 75.

Nunquam recordor me legisse mala morte periisse est, qui libenter in hac vita, opera caritatis vel pietatis voluit exercere. ibidem.

Misericordia salutis præsidium, fidei ornamentum, pro pitatio peccatorum. ibidem.

Præbe terram & accipe coelum. fol. 77.

Diues & pauper duo sunt sibi cõtraria, sed iterum duo sunt sibi necessaria. ibidem.

EX D. HIÉRONIMO.

NON memini me legisse mala morte mortuũ, qui libenter opera pietatis exercuit. ibid.

Qui iram districti iudicis quam peccando meruit, placare desiderat; eleemosynas dæ pauperibus. fol. 78.

Quando eleemosynas damus, non damus quasi de nostro, sed de dono Christi. ibidem.

Magis tu agito gratias Christo quando dederis, quàm frater qui a te acceperit, tibi agat gratias. fol. 79.

Peccata quæ aliter lauare non possumus, extinguit eleemosyna

INDEX

emolyna. ibidem.
Quo modo baptisma nobis peccata dimittit, ita & ele-
emolyna peccata dimittit. ibidem.

EX D. AMBROSIO.

Sola nos sequitur misericordia, quæ cælestium dux est
præuia mansionum. ibidem.

Dominus scribit quicquid egenus acceperit: Euāgelii
eius, cautio est, ille promittit pro omnibus indigen-
tibus. ibidem.

Date otiosam pecuniam & recipietis fructuosam gra-
tiam. fol. 80.

Quod si incrementum vsurarum quaritis, in Lege be-
nedictio, in Euangelio, cælestis est merces. ibidem.

Peccatis tuis venundatus es, redime te operibus tuis,
redime te pecunia tua. ibidem.

Si terra tibi reddit fructus vberiores quàm acceperit,
quā: ò magis misericordiæ remuneratio reddet mul-
tipliciora quæ dederit? fol. 81.

Quanto melius est liberalem esse dispensatorem, quàm
sollicitum custodem? ibidem.

Aceruus diuitiarum cumulo arenosus, speciosus est
vsu; otio autem inutilis habetur. ibidem.

Tibi crescit quicquid in pauperes erogaueris. ibid.

Non de tuo largiris pauperi, sed de suo reddis. fol. 82.

Custos es tuarum non dominus facultatum. ibid.

Beneficium largientis, præbenti magis permanet quàm
suscipienti. ibidem.

Melius est mille filiorum quos per misericordiā filios
acquisieris, patrem vocari, quàm mille aureorum
dominum dici. ibidem.

Non minus crimen est habenti tollere, quàm cum pos-
sis & abundas, indigentibus denegare. fol. 83.

Vide

SENTENTIARVM.

- Vide quæ sit misericordiæ gratia, quæ vna & sola virtus est eunctorum redemptio peccatorum. fol. 84.
 Ita eleemosyna extinguit peccata, sicut aqua baptismi gehennæ extinguit incendium. fol. 85.
 Indulgentior quodam modo est eleemosyna quàm lauacrum. ibidem.
 Nihil tam commendat Christianam animam quàm misericordia. ibidem.
 Si nudum vestias, te ipsum induis iustitiam. ibidem.
 Magna est eleemosyna quæ ardentium criminum globos, benevolentiz suæ fonte refrigerat. fol. 86.
 Deus quamuis offensus, quamuis criminibus prouocatus, cogitur liberare eleemosynis, quem disposuerat punire peccatis. ibidem.

EX D. CHRYSOSTOMO.

- Ars est omnium artium quæstuosissima, eleemosyna. fol. 87
 Sicut mare nauigari non potest portibus & stationibus obrutis, ita nec hæc iura constant si misericordiam tollas, &c. ibidem.
 Nisi homo misericors sit, esse desijt homo. ibid.
 Maiora recipis quàm largiris, beneficiumque potius accipere quàm ferre probaris. ibidem.
 Quæ frustra & in vanum reposita sunt, ea vult benè distribui, vt occasione accepta hinc nos coronet. f. 89.
 Da eleemosynam & tunc pecunia non solum non consumetur, verum etiã maiora incrementa suscipiet. ibid.
 Multo maius est quàm in nomine IESV mortuos suscitare, esurientem pascere Christum. fol. 90.
 Nihil ita Deum attrahit sicut eleemosyna. ibid.
 Expellitur virginitas si eleemosynam nõ habeat. ibid.
 Nihil tantum habet virium ad extinguenda peccatorum incendia, quantum eleemosyna. fol. 91.
 Qui

INDEX

- Qui e furientem non cibant, vna cum dyabolo con-**
demnantur. ibidem.
- Vacuus intrat ante Deum, qui veniens ad orationem**
nullam eleemosynam facit. ibidem.
- Eleemosyna regina virtutum est.** fol. 91.
- Tametsi multa habueris peccata, aduocatrix eleemo-**
syna est, ne timeas. ibidem.
- Incertus thesaurus domus propria, certus autem the-**
saurus, pauperum manus. fol. 92.
- Posititia sine eleemosyna mortua est.** ibidem.
- Nihil prorsus ita nos eximere potest a gehenna ignis**
atque largitas eleemosynarum. fol. 94.
- Non est peccatum quod non possit purgare eleemosy-**
na, quodue non possit extinguere. ibidem.
- Impossibile est sine eleemosyna caelestis regni vel vesti-**
bulum attingere. ibidem.
- Nihil ita Deum irritat atq. immisericordem esse .f. 95.**
- Nihil eleemosynae par est.** ibidem.
- Vera eleemosyna est sic dare vt gaudeas te dare, putes**
te accipere magis quam dare. ibidem.
- Si ad pauperum manus extendas manum, ipsum caeli**
cardinem attigisti, fol. 96.
- Non induas Christum in Ecclesia sericis pannis, foris**
autem frigore ac nuditate confici negligas. ibidem.
- Nihil interest siue huic pauperi, siue ipsi Christo do-**
deris ibidem.
- Dispensator es pecuniarum tuarum non minus quam**
qui Ecclesias gubernant. ibidem.
- Ideo Deus apud te pecuniam esse passus est, vt alimen-**
ta pauperibus in opportunitate concedas. fol. 97.
- Sicut tu conferuo ad dispensandū dedisti, sic dominus**
tibi vt opportunè impendas. ibidem.
- Cumque possit auferre relinquit, tum vt virtutis exer-**
cendae habeas facultatem; vtq; altero alterius egen-
te,

SENTENTIA RVM.

- te, feruentiore omnes inter se caritate vinceret. *ibid.*
- Res pauperum tibi credita est, etiam si laboribus iustis, etiam si hereditate paterna in te peruenerit. *ibid.*
- In omnibus sero parabolis ille ponitur qui sua pecunia probe usus non est. *ibidem.*
- Munus tibi concessit, ut probitatem inde queras. *ibid.*
- Nulla re alia magis Deus irritatur, quam si proximi commoditatem despicias. *fol. 98.*
- Rapina est, fraudatio & spoliatio, non impartiri de tuis facultatibus. *ibidem.*
- Quoties elemosynam non prestiterimus, pari cum his qui spoliant, supplicio afficiemur. *fol. 99.*
- Ideo tibi plura possidere permisit Deus, ut ea distribuere res egentibus. *ibidem.*
- Diues qui receptor tantum est pecuniarum, si quid amplius quam possideri necessitas in seipsum insumpsit, grauissimas daturus est penas. *ibidem.*
- Qui vult diues fieri, fiat pauper, ut diues euadat; expendat ut colligat; dispergat ut congreget. *f. 100.*
- Cupis hereditatem bonam filiis relinquere? Elemosynam relinque. *ibidem.*
- Ut elemosynas & pietatis opera non euercenti, nulla namque, nulla venia est elemosynas non facienti. *ibid.*
- Possibile non est, aliter saluari quam per elemosynam. *ibidem.*
- Deus dispensatores diuitiarum nos solum esse, non dominos. *ibidem.*

EX NAZIANZENO.

VLLA re ex omnibus Deus perinde ac misericordia colitur. *fol. 101.*

Omnibus pauperibus misericordiae viscera sunt apertenda, ob quamcunque etiam causam affligantur. *ibidem.*

S Cum

INDEX 12

- Cum homines simus, benignitatem quoque omnibus erogare debemus.** ibidem.
- Omnes commiseratione sunt digni, ac non secus ad manus nostras respiciunt quam nos cum quid indigemus, ad manus Dei.** fol. 103.
- Cur non quum carni simus, carnis humilitatem exornamus? cur in fratrum afflictionibus delitiosè agimus?** fol. 104.
- Prudenter agunt, qui nequaquam rebus confidunt presentibus, sed in futurum tibi thesaurizant.** f. 105.
- Possideamus animas nostras in elemosinis.** f. 106.
- Non substantia solum ditescas, sed & pietate.** ibidem.
- Fias infortunato Deus, misericordiam Dei imitando.** ibidem.
- Nihil adeo diuinum habet homo quam benefacere.** f. 107.
- Quandiu rectè vales & diues es, afflicto succurre.** ibidem.
- Ne expecta donec ex templo discas quantum malum sit inhumanitas, & quantum bonum, viscera aperire indigentibus.** ibidem.
- Summi muneris loco alacritatem dona: si nihil habes vel lachrymulam.** ibidem.
- Ne dicas reuertere & cras tibi dabo.** ibidem.
- Perfectio in hoc definitur ac tamquam lege roboratur, ut bona nostra inter pauperes distribuamus.** f. 108.

EX D. BASILIO.

- IV D. respondebis iudici tu qui parietes vestis, hominem nudum finis qui equos ornas fratrem in turpi amictu contemnis?** f. 109.
- Tu abundas, ille mendicat; ut tu bonæ dispensationis merita consequaris, ille patientiæ brauijs decoretur.** ibidem.
- Tu nonne spoliator es, quæ dispensanda suscepisti propria reputando?** ibidem.
- EX D.**

SENTENTIARVM.

EX D. CYPRIANO.

INTERI non potest vnde in vltus CHRISTI
impeditur. ibidem.

In tuto hæreditas ponitur quæ Deo custode
seruatur. fol. 110.

F I N I S .

Candido Lectori S.

VVM te Lector admontū volumus, hoc quic-
quid est operis imperfectius paulo quàm vellemus
in lucem prodire. Etsi enim amplius quam dimi-
diam partem cum ipsis fontibus vnde hæc desum-
pta erant consulerimus, locaq; ipsa non omnino
negligenter annotauerimus: nonnulla tamē reman-

ere quibus extrema manus imponi non potuit. Sunt & locutiones
nonnulla duriores, & sententiæ quadam satis perplexæ. Verum
nostrum non fuit audire, aut veriorē lectionem
aliunde eruere. Vt inuenimus ita damus. Dolemus tamen prius in
manus nostras non venisse, R.P. & Abbatis Iacobi Billij Narzi-
anensis. Multis enim partibus & clarior & verior ipsius versio est quàm
alia. Inuenies & voces aliquot, in Metaphraste præsertim, quæ diffi-
cultatem cuius meritò facere possint, cuiusmodi sunt, antechâ, id est
arcam; psiatum tingere panem in schemate &c. recanelâ; espho-
rium. ad quas explicandas Oedipo aliquo forte opus esset. Inuenies
& quasdam cum græca sint pro latinis tamen positas, vt fol. 29.
cum stercis & raris. rhacos vel rhaccos græcis est quod latinis
pannis vilis & vestis lacera. Argentum autem anaglyphum, non
ineptè forsitan quis ~~translulerit~~ translulerit. Cetera huius gene-
ris partim quia faciliora sunt, partim breuitatis causa prætermitti-
mus. Extremum est vt ea quæ ab operis peccata sunt, puræ veraq;
lectioni restituta, proferamus Quare

asperum, quod
relaturus habet
inequales et
eminentes

ERRATA SIC CORRIGITO.

Fol. 19 v. 7. 0 philochristi fol. 20 v. 1. proyiciunt fol. 22 v. penult.
Telonium fol. 40 v. 10. ordina te fol. 44. fol. 51. in titulo,
EX GREG. TYRON. fol 52. v. 6 bebes v. 14 omni v. 21.
Panci fol. 53. in margine qui se v. 17. leuanit fol. 59 in titulo.

EX GREG.

EX GREG. PONT. fol. 6. v. 17 iurgio: v. 19. possum. & redde v. 24 in terra v. 25 in sinu v. 29. babes v. 34 Dei fol. 64 in margine homilie fol. 67. repone 66 & 66 lege 67. Et pro 71 substitue 70, & loco 70 pone 71 fol. 71 in fine, pro infirmi lege primus fol. 77 Verba illa marginis Super illud & c. imediatè sequatur illa In Prou. 3. in princ. fol. 79 v. pen. tempore fol. 80 in marg. pro Lib. substitue Lib. f. 82 v. 14 Facis vt & v. 17. In marg. pro omnis, Hominis fol. 92 in fine pro facias lege Vis frui fol. 93 v. 13 conferet fol. 96 in fine in marg. dispensatorem fol. 98. v. 22 accusari fol. 101 v. pen. stentibus fol. 103 v. 4 a fine tyrannus fol. 104 v. 9 sublata fol. 109. in margine Pulcherrima fol. 113 v. 5 a fine ipsi fol. 119. v. 3 a fine iudicando v. ultimo, Altissimi obediens et. fol. 120 in marg. pone cap. 7. ad illud Pauperi porrige fol. 121 v. 8. despexeris.
 In primo Indice, i medio omiffa est litera T. ante, Thophanius & r.
 Cetera quæ leuiores sunt, candido seduloque lectori committimus.

R O M Æ.

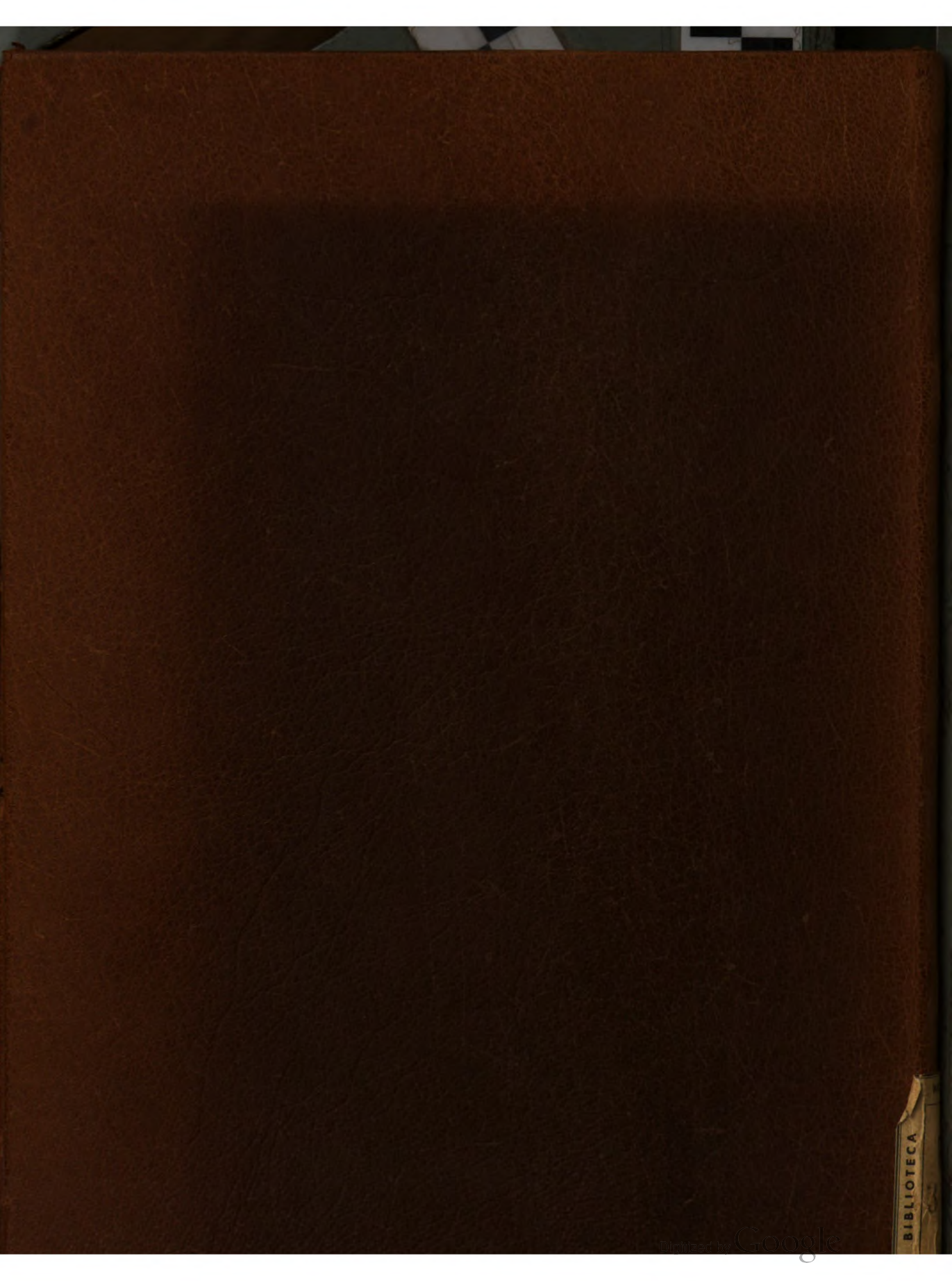
Aptud Victorium Elianum.

MDLXXIV.

Permissu Superiorum.

BIBLIOTECA